

ROGER ZELAZNY
& ROBERT SHECKLEY

*Farsa nad
farsama*

ROGER ZELAZNY
& ROBERT SHECKLEY

Farsa nad
farsama

Roger Zelazny & Robert Sheckley

FARSA NAD FARSAMA Za Nancy

Applegate, hvala na svoj krvi, znoju i suzama.

Roger Zelazny

Mojoj supruzi, Gail, uz svu moju ljubav.

Robert Sheckley

*

Ylith je čestitala sama sebi na svojoj sredi. Izabrala je savršen dan za putovanje iz Raja do malog groblja pored Yorka, Engleska. Bio je kraj svibnja. Sunce je bilo veličanstveno. Ptice svih vrsta lepršale su među mahovinom prekrivenim granama stabala i veselo pjevušile. A što je bilo najbolje, desetak malih anđela pod njezinom paskom bili su jako dobri, čak i za anđele.

Mladi su se lijepo igrali, a Ylith se upravo počela opuštati kad se ni tri metra od nje pojavio oblak sumpornožutog dima. Kad se dim razišao niski, crvenokosi demon lisičjeg lica ogrnut crnim plastom stajao je pred njom.

"Azzie!" viknula je Ylith. "Što radiš ovdje?"

"Pomislio sam kako bih se mogao malo odmoriti od paklenskih poslova, posjetiti neke oltare", rekao je Azzie.

"Ne pomišljaš promijeniti stranu, zar ne?" pitala je Ylith.

"Ne kao ti", rekao je Azzie, misleći na Ylithinu nedavnu karijeru vještice. "Lijepa grupica." Mahnuo je prema anđelčidima.

"Kao što vidiš, jako su dobri", dodala je Ylith.

"Nije novost da se anđeli ponašaju dobro", rekao je Azzie.

U stvari, anđelčidi su počeli jurcati grobljem i svađati se. Začuli su se njihovi glasovi, prodorni i slatki: "Pogledaj što sam pronašao! To je grob Sv. Athelstana Slatkorječivog!"

"Ma stvarno? Ja sam pronašao spomenik Sv. Anne Zabrinute, a ona je bila puno važnija!"

Anđelčidi su prilično sličili jedni drugima po svojim prdastim nosovima i plavoj, ravnoj kosi boje meda ošišanog na kahlicu, u tom stoljedu izuzetno modernoj frizuri. Imali su malena krila, još uvijek prekrivena paperjem i sakrivena ispod bijelih i ružičastih plašteva. Za anđele koji su posjedivali Zemlju bilo je uobičajeno da sakriju krila.

Kao da bi netko bio iznenađen što vidi anđela, te 1324. godine. Bilo je opdepoznato da su anđeli tada redovno putovali na ruti RajZemlja, kao i vragovi i demoni i brojna druga natprirodna stvorenja što su uspjela opstati tijekom promjene glavnih božanstava, uključujući i nekoliko neobičnih besmrtnih bida koja nitko nije uspio identificirati. Po pitanju božanstava, renesansa je bilo eklektično doba.

"Sto radiš ovdje, Ylith?" pitao je Azzie.

Prelijepa crnokosa vještica objasnila je kako je pristala povesti ovu skupinu mladih anđelčida na obilazak Čuvenih Engleskih Oltara kao dio njihove ljetne Religijske Obuke, naravno. Ylith je, možda zbog svoje prošlosti vještrice u kojoj je služila silama Zla — prije no što je promijenila stranu radi ljubavi prema mladom anđelu po imenu Babriel - uistinu odobravalala religijsku edukaciju mladih. Morali su nešto znati, kako Raju, kad bi ljudi postavljali pitanja, ne bi bilo neugodno zbog njihovih odgovora. Njihovo početno odredište, Polje svetaca na sjeveru Engleske, imalo je brojne čuvene grobove; anđelčidi su bili zaokupljeni otkrivanjem tko je sve tamo pokopan.

"Ovdje su sahranili Sv. Cecily Neopreznu", govorila je jedna od anđelčida. "Jučer sam razgovarala s Cecily. Zamolila me da se pomolim na njezinom grobu."

Azzie je reče Ylith: "Čini se da su klinici u redu. Zašto ne bi ručala sa mnom?"

Ylith i Azzie su nekad hodali, u danima kad su oboje bili Loša Stvorenja u službi Zla. Ylith još uvijek nije zaboravila koliko je bila luda za vrcavim, lukavim demonom lisičjeg lica. To je bilo prilično davno, naravno.

Sada je išla prema mjestu koje je Azzie pokazao, pored ogromnog hrasta, i bila nemalo iznenađena kad je bljesnula munja i prizor se iznenada promijenio. Odjednom se našla na obali beskrajnog mora, s palmama na plaži i ogromnim suncem na obzoru. Pored ruba vode nalazio se stol prepun hrane i pida. Na plaži je također bio divovski krevet, u blizini stola, prekriven satenskim plahtama i prepun bezbrojnih jastuka svih veličina, oblika i boja. Pored kreveta mali zbor satira pjevao je zavodljivu pjesmu.

"Samo se ispruži", rekao je Azzie jer se pridružio Ylith u novom krajoliku. "Posut du te groždem i ledeno hladnom medovinom i opet demo upoznati onu strast u kojoj smo nekad uživali - definitivno jako davno."

"Hej, polako!" reče Ylith izbjegavajući Azziejevo ljubavno gnijezdo. "Zaboravljaš da sam još uvijek anđeo."

"Ne, ne zaboravljam", odgovorio je Azzie. "Samo sam mislio da si poželjela pauzu."

"Postoje stanovita pravila koja moramo poštivati."

"Kako se ona primjenjuju na tvoj mali flert s doktorom Faustom?"

"To je bila pogreška", odgovori ona, "moja loša procjena dok sam bila pod emocionalnim stresom. U svakom slučaju, nakon toga sam se iskupila. Dobro sam. Kao i prije." "Samo što ste ti i Babriel zbog toga prekinuli."

"Još se uvijek viđamo. U stvari, otkud ti znaš za to?"

"Taverne Limba savršene su mjenjačnice Rajskih i Paklenskih vijesti."

"Baš mi se ne čini da moj ljubavni život visoko kotira na ljestvici tračeva."

"Hej, bila si faca, gospođice. Hodala si sa mnom, sjedaš se?"

"Oh, Azzie, nemogud si", rekla je. "Ako me želiš zavesti trebao bi mi govoriti kako sam lijepa i poželjna, a ne koliko si ti važan."

"Kad smo ved kod toga, izgledaš stravično dobro", reče Azzie.

"A ti si stravično lukav, kao i uvijek", odvrati ona. Pogledala je pučinu. "Stvorio si lijepu iluziju, Azzie. Ali stvarno se moram vratiti djeci."

Izašla je iz oceanske iluzije i vratila se do crkve taman na vrijeme kako bi spriječila Anđela Ermitu da Anđela Dimitrija povuče za uši. Azzie se uskoro pojavio pored nje, nije izgledao osobito pogođen njezinim maloprijašnjim odbijanjem.

"U svakom slučaju ... mislim da ja nisam to za čime toliko žudiš. Što te muči, Azzie?" upita Ylith. "Što stvarno radiš ovdje?"

"Između poslova sam", rekao je Azzie uz ogorčeni smiješak. "Nezaposlen sam. Došao sam ovamo razmisliti što

dalje.“

"Došao si ovamo? U Englesku?"

"U Srednji vijek, u stvari. To je jedno od mojih omiljenih razdoblja ljudske povijesti.“

"Kako možeš biti nezaposlen? Ja bih rekla da bi imao dobar posao kod Sila Zla, osobito nakon majstorstva u nedavnoj igri s Faustom.“

"Ah! Nemoj mi spominjati igru s Faustom!"

"Zašto ne?"

"Suci Pakla oduzeli sumi počasti koje sam zaslužio nakon što je Mephistopheles tako katastrofalno zeznuo stvari. Budale u Paklu ponašaju se kao da su im njihovi položaji osigurani za cijelu vječnost, nimalo ne shvadaju kako su u opasnosti izlaska iz mode i vječnog nestajanja iz umova ljudi.“

"Sile Zla, na rubu izumiranja? Ali što de se dogoditi s Dobrom?"

"Također de nestati.“

"To je prilično nevjerojatno", reče Ylith. "Ljudi ne mogu živjeti bez čvrstih stajališta o Dobru i Zlu." "Misliš? Nekod jesu. Grci su živjeli bez obveza, Rimljani također.“

"Nisam baš sigurna u to", odgovori Ylith. "Ali čak da to i jest istina, ne mogu zamisliti ljudski rod kako opet živi na taj razuzdan, ali moralno iskvaren poganski način.“

"Zašto ne?" upita Azzie. "Dobro i Zlo nisu poput kruha i vode. Ljudski rod može i bez njih dobro živjeti." "To želiš, Azzie? Svijet bez Dobra ili Zla?"

"Definitivno ne! Zlo je moj istinski posao, Ylith, moja profesija. Vjerujem u njega. Želim smisliti nešto impresivno u korist onog što nazivaju Zlo, nešto što de motivirati ljudski rod, zaokupiti ga, opet ga vratiti u dobru staru dramu Dobra i Zla, dobitka i gubitka.“

"Misliš li da to možeš učiniti?" upita ona.

"Naravno. Ne želim se hvaliti, ali mogu učiniti sve što poželim." "Barem nemaš problema s egom.“

"Kad bih samo mogao navesti Ananke da stvari sagleda s mog stajališta!" reče Azzie, govoreći o utjelovljenom duhu Neophodnosti koja je vladala bogovima i ljudima na svoj nedokučivi način. "Ali senilna stara kravetina ne odustaje od svojih dvosmislenosti.“

"Smislit deš ti nešto", nato de Ylith. "Ali sada bih uistinu morala krenuti."

"Kako izdržiš cijelo vrijeme s tim derištima?" upita Azzie.

"Uspjeti voljeti ono što bi trebao voljeti polovica je trika u tome kako biti dobar." "A što je druga polovica?"

"Redi ne zavodjenju bivših dečki. Osobito demonskih! Do viđenja, Azzie, i sretno."

*

Prerušen u trgovca Azzie je ušao u obližnji grad York. Gomila je išla prema centru grada, dopustio joj je da ga nosi uskim, krivudavim uličicama. Ljudi su bili u blagdanskom raspoloženju, ali Azzie nije znao povod proslavi.

Na sredini glavnog trga, na drvenoj pozornici, izvodila se predstava; Azzie je odlučio pogledati.

Predstave za puk bile su poprilično novi izum. Odjednom su postale pošast stoje harala Europom. Bila je prilično jednostavna i predvidljiva. Glumci su izašli na drvenu platformu i pretvarali se da su netko drugi. Ako do sada niste vidjeli ni jednu od njih, moglo je biti prilično uzbudljivo. Azzie je vidio bezbroj predstava u svom životu - životu koji se sezao do primitivnih plesova drevne Grčke - i smatrao se stručnjakom. Na kraju krajeva, bio je u publici na premijeri Sofoklovih velikih drama. Ali ova produkcija u Yorku bila je nešto drugačija od primitivnih plesova i Sofokla. Ovo je bila realistična drama, a ovo dvoje glumaca razgovarali su poput supruga i supruge.

"I, Noa, što ima nova?" pitala je Noina supruga.

"Ženo, upravo sam doživio božanske prikazanje."

"To zoveš novostima?" rekla je gospođa Noa prijekorno. "Noa, sve što činiš jest odlazak u pustinju kako bi imao prikazanja. Je li tako, djeco?" "Upravo tako, mama", reče Japet. "Točno", reče Ham.

"Definitivno", reče Šem.

"Gospodin Bog mi se obratio", nastavi Noa. "Zapovjedio mi je da uzmem arku koju sam upravo izgradio, ukrcam sve u nju jer de On uskoro poslati kišu koja de podaviti sve živo." "Otkud to znaš?" pitala je gospoda Noa.

"Čuo sam glas Božji."

"Ti i tvoji ljudi glasovi!" povikne gospođa Noa. "Ako misliš da du se ukrcati u tu ludu arku s tobom i djecom samo zato što

si čuo glas, nisi pri sebi.“

"Znam da de biti pomalo tijesno", rekao je Noa, "osobito nakon što ukrcao životinje. Ali ne brini.

Gospodin de nam pomodi.“

"Životinje?" začudi se gospođa Noa. "Nisi ništa rekao o životinjama.“

"Upravo sam dolazio do toga. To Gospodin traži od mene. Da spasim životinje od Potopa što ga On namjerava poslati.“

"O kakvim životinjama pričamo? Ono, ljubimcima?“

"Bog želi da uzmem više od ljubimaca", odgovorio je Noa.

"Na primjer?“

"Pa, sve", reče Noa.

"Koliko od svega?“

"Par od svake vrste životinja." "Svake vrste? Ama baš svake?" "To je cilj.“

"Hodeš redi i štakore?“

"Da, dva.“

"I nosoroge?“

"Priznajem da de biti gužva. Ali da, i nosoroge." "I slonove?" "Nekako demo ih ukrcati.“

"I morževe?“

"Da, naravno, morževe također! Božji su naputci bili savršeno jasni! Po par od svake vrste." Gospođa Noa pogledala je Nou pogledom koji je govorio: Siroti pijani stari Noa opet fantazira.

Publici se to sviđalo. U improviziranom kazalištu bilo ih je stotinjak, izvaljenih na klupama. Smijali su se tekstu gospođe Noa i toptali nogama u znak slaganja. Okupljenu publiku uglavnom su činili gradski siromasi i seljaci, gledali su predstavu s naslovom Noa koja de uskoro postati neautentična drama čuda. Azzie je sjeo u jednu od loža postavljenih na stupove iznad i s desne strane pozornice. Ova su mjesta bila rezervirana za imudnije građane. Odavde je mogao promatrati kako glumci, Noina djeca, mijenjaju kostime. Mogao se udobno izvaliti i biti iznad prljave, smrdljive gomile za koju su ove predstave, sa svojim moralno ispravnim načelima i smiješnim svađama, bile namijenjene.

Predstava se nastavila. Noa se ukrcao u arku; kiša je počela. Seljačina s kantom stajala je na ljestvama i simulirala

početak četrdeset dana i nodi kiše. Azzie se obrati otmjeno odjevenom čovjeku na sjedalu pored sebe: "Učini što Bog kaže i sve de dobro završiti! Kako trivijalan zaključak, koliko neistinit u svakodnevnom životu, kad stvari završavaju na najneobičnije načine bez obzira na povod i posljedice." "Mudro rečeno", rekao je čovjek. "Ali shvatite, gospodine, ove priče nisu istinite. One samo pokazuju kako bi se čovjek trebao pokušati ponašati u raznim okolnostima."

"Pa, očito, gospodine", reče Azzie. "Ali to je obična propaganda. Zar nikad niste poželjeli vidjeti predstavu s više mašte, umjesto ovih izmišljotina koje povezuju propovijedi kao što mesar povezuje kobasice? Zar ne biste željeli pogledati predstavu čiji sadržaj nije sveden na komični determinizam moralnog standarda?"

"Pretpostavljam da bi to bilo osvježenje", odgovori čovjek. "Ali takvo filozofsko djelo sigurno nede izadi iz pera svedenika koji pišu ovakve stvari. Možda ste voljni nastaviti razgovor, gospodine, nakon predstave, uz kriglu piva?"

"Definitivno", rekao je Azzie. "Ja sam Azzie Elbub, i moje je zanimanje gospodin."

"Ja sam Peter Westfall", predstavi se stranac. "Ja sam veliki uvoznik, i imam trgovinu u blizini St.

Gregorv'sa u Fieldu. Ali vidim da se predstava nastavlja."

Predstava se nije poboljšala. Poslije njezina svršetka, Azzie se pridružio Westfallu i nekolicini njegovih prijatelja u taverni Znak šarene krave, u Holbeck Laneu u blizini High Streeta. Gazda im je donio prepune krigle, a Azzie je za sve naručio janjetinu i krumpir.

Westfall se neko vrijeme školovao u samostanu u Burgundiji. Bio je krupan sredovječan muškarac, rumena lica, uglavnom delav, upadljivih gesta i sklon pretilosti. Gledajući ga kako odbija meso Azzie je pomislio da je vegetarijanac, jedan od nastranih pokazatelja po kojima ste mogli prepoznati katarzičkog heretika. Azzieju je bilo svejedno, ali odlučio je sačuvati informaciju za eventualnu kasniju upotrebu. U međuvremenu, trebalo je prodiskutirati o predstavi s Westfallom i ostatkom njegovog društva.

Kad se Azzie požalio na nedostatak originalnosti predstave Westfall je rekao: "U stvari, gospodine, ona i ne

treba biti originalna. To je priča koja prenosi obrazovnu poruku.“

"To nazivate obrazovnom porukom?" upitno de Azzie. "Budite strpljivi i sve de biti u redu? Savršeno dobro znate kako morate podmazati škripavi kotač, i ako se ne bunite nikad nedete ništa postidi. U Noinoj priči, Bog je tiranin. Trebalo mu se usprotiviti! Tko kaže daje Bog svaki put u pravu? Zar čovjek ne smije imati vlastito mišljenje? Da sam ja pisac drama, smislio bih nešto bolje od toga!"

Westfall je Azziejeve riječi smatrao provokativnima i nevjerničkima, i palo mu je na um da ga prekori. Ali shvatio je kako mladid oko sebe širi neku neobičnu i dominantnu auru, a bilo je opdepoznato da su se članovi Suda često prerusavali u običnu gospodu, najbolji način za izvlačenje odgovora od neopreznih. I Westfall je odustao od svojih pitanja te naposljetku upotrijebio izgovor daje kasno i da bi otišao na počinak.

Nakon što su Westfall i ostali otišli Azzie je još neko vrijeme ostao u taverni. Nije bio siguran što dalje.

Razmišljao je o tome da prati Ylith i opet upotrijebi svoje zavodljive čari, ali je zaključio kako to ne bi bio dobar potez. Umjesto toga odluči oputovati na Kontinent, kao što je u početku i planirao. Razmišljao je o produkciji vlastite predstave. Predstave koja de kontrirati ovim moralnim dramama i njihovim inspirativnim porukama. O nemoralnoj predstavi!

Ideja uprizorenja nemoralne drame obuzela je i rasplamsala Azziejevu maštu. Želio je činiti velike stvari, kao u prošlosti, na primjer onakve kao u priči s Dražesnim Princom, ili one poslije toga, u aferi s Johannom Faustom. Sada je želio uzvratiti udarac, zadiviti svijet, i duhovni i materijalni.

Drama! Nemoralna drama! Drama koja de stvoriti novu legendu povezanu s čovjekovom sudbinom i bez problema de stvari okrenuti u korist Tame!

Znao je da to nije lagan zadatak; znao je da ga očekuje naporan posao. Ali također je i poznavao čovjeka koji mu može pomodi u stvaranju takve drame: Pietro Aretino, koji de jednog dana postati jedan od najčuvenijih europskih dramatičara i pjesnika u doba renesanse. Kad bi samo uvjerio

Aretina ... Odlučio je negdje iza ponodi. Da, učinit de to! Azzie je hodao gradom Vorkom prema poljima. Nod je bila prekrasna, nebo je bilo prepuno velikih blistavih zvijezda. Svi bogobojazni ljudi davno su otišli na spavanje. Vidjevši kako pred njim nema nikoga, bogobojaznog ili ne, skinuo je svoj satenski kaput na dvoredno kopčanje i rastvorio grimizni sako. Bio je izvanredno mišidav; nadnaravna bida mogla su, uz malu naknadu, kondiciju održavati magijom, koristedi Paklensku uslugu reklamiranu sloganom "Zdravo tijelo, zli duh". Razodjeven, odvezao je platnenu traku koja je njegova demonska šišmiškrila držala uz tijelo da bi bila sakrivena tijekom njegovih putovanja među ljudima. Kako je samo lijepo bilo ponovno raširiti krila! Upotrijebio je platnenu traku kako bi vezao odjedu na leđa i uvjerio se daje teret dobro pričvršđen. Prije je na ovaj način gubio dosta novaca zbog neopreznog pakiranja. A onda je, nakon tri koraka zaleta, poletio.

Dok je letio kliznuo je kroz vrijeme u bududnost i uživao u njegovom prodornom mirisu. Uskoro je bio iznad Engleskog kanala, i krenuo na jugoistok. Lagani povjetarac u leđa odnio gaje do francuske obale u rekordnom vremenu.

Jutro gaje sustiglo iznad Švicarske, poletio je još više kad su se na vidiku pojavile Alpe. Poslije njih je došao poznati Veliki prolaz Sv. Bernarda; uskoro nakon toga letio je iznad sjeverne Italije. Zrak je bio zamjetno topliji, čak i na Azziejevoj visini.

Italija! Azzieju se ovdje sviđalo. Italija je bila njegova omiljena zemlja, a renesansa, u koju je upravo stigao, omiljeno razdoblje. Smatrao se nekom vrstom renesansnog demona. Letio je iznad vinograda i kockastih polja, malih brda i blistavih rijeka.

Skrenuo je na istok, podesio krila za sparniji zrak koji se dizao s tla i letio sve dok se nije činilo da se kopno i more miješaju u zelenoj močvari koja se pružala ispod njega, zelena i siva, sve dok se naposljetku nije pomiješala s Jadranom. Stigao je do Venecije.

Posljednje zlatne zrake sunca blistale su na ponosnom starom gradu i reflektirale se od vode u kanalima. U nadolazedem sumraku jedva je mogao vidjeti gondole, svaku

sa svjetiljkom obješenom na motki na krmi, kako plove kanalom Grande.

Yorku, stara služavka Meg čistila je tavernu kad je Peter Westfall došao na svoje jutarnje pivo. "Gospodaru Peter," rekla je Meg, "jeste li sinod nešto izgubili? Pronašla sam ovo tamo gdje ste sjedili s ostalom gospodom."

Dala mu je malu vredicu izrađenu od jelenje kože ili neke druge vrste vrlo fino obrađene kože. Unutra se nalazilo nešto.

"Oh, da", rekao je Westfall. Prtljao je po novčaniku i izvadio kovanicu. "Evo, popij i ti pivo."

Westfall se vratio u svoju kudu na Rotten Laneu i otišao u privatnu sobu na najgornjem katu. Soba je bila prostrana, s krovnim prozorima, namještena s tri hrastova stola. Na te stolove Westfall je poredao razne predmete alkemičarskog zanata. U tim su danima međusobno povezane grane alkemije i magije bile dostupne mnogima.

Westfall je uzeo stolac i sjeo. Odvezao je svilenu traku kojom je vredica bila zatvorena, ugurao dva prsta i pažljivo izvukao glatki žuti kamen koji je pronašao unutra. Na njemu je bio ugraviran znak koji je prepoznao kao hebrejsko slovo, aleph.

Westfall je znao daje to talisman ili amajlijapredmet modi. Ovo je bila stvar koju bi posjedovao veliki mag. S njom, brojne modi prizivanja bile bi njegove; mogao bi pozvati jednog ili više duhova iz bezdana, ovisno kako je talisman podešen. Westfall je oduvijek želio talisman, jer bez njega njegova je magija uvijek bila poprilično neučinkovita. Pretpostavljao je da ga je izgubio sablasni mladid s kojim je sinod razgovarao o predstavi Noa.

Zbog toga je na trenutak zastao. Zastao i razmislio. Ovo, nakon svega, nije njegov talisman. Vlasnik de se vjerojatno vratiti po nešto toliko neobično i dragocjeno. Ako se to dogodi, Westfall de ga, naravno, smjesta vratiti.

Počeo je vratiti talisman u njegovu meku vredicu, a onda zastao. Nede se dogoditi ništa loše ako se poigra s njim do povratka njegova vlasnika. To sigurno nede biti nikakav problem.

Westfall je bio sam u gornjoj sobi. Pogledao je talisman. "U redu, na posao", rekao je. "Ne znam koje magične riječi

upotrijebiti, ali ako si pravi čarobni predmet, sam nagovještaj bit de dovoljan. Dovedi mi duha koji de mi služiti, i to brzo.“

Činilo se kako je talisman pred njegovim očima slegnuo ramenima i uzdahnuo. Crni znak na njegovoj površini promijenio je boju, najprije je postao zlatan, a onda tamnocrven. Počeo je vibrirati kao da se unutra nalazi mali, ali modan demon. Iz njega je izbijala neka vrsta prodornog šuma.

Svjetlost u sobi se smanjila, kao da talisman krade energiju sunca. Oblak prašine podigao se s poda i počeo rotirati u smjeru suprotnom kazaljka sata. Čuli su se duboki zvukovi koji su, činilo se, dolazili iz zraka, poput mukanja ogromnog stada krava. Oblak zelenog dima ispunio je sobu, a Westfall je počeo kašljati. Dok je dolazio do daha gledao je kako se dim razilazi i otkriva mladu ženu bujne crne kose i izazovne ljepote. Nosila je dugu suknju s brojnim volanima, i crvenu svilenu bluzu sa zmajevima izvezenima zlatnim koncem. Nosila je cipele s visokim petama, i ukusnu količinu raznog nakita. U ovom trenutku bila je izuzetno bijesna.

"Što ovo znači?" zahtijevala je Ylith. Jer Ylith je bila ta osoba koju je talisman zarobio, najvjerojatnije jer je Azzie na nju posljednju pomislio. Talisman je sigurno pokupio pomisao.

"Pa, ja sam te prizvao", rekao je Westfall. "Ti si duh, i moraš mi ispunjavati želje. Točno?" dodao je s nadom.

"Netočno", rekla je Ylith. "Ja sam anđeno ili vještica, ne obični duh, i nisam vezana tvojim talismanom. Predlažem ti rekalkibraciju i ponovni pokušaj.“

"Oh, oprosti", ispriča se Westfall, ali dok je on govorio Ylith je nestala. Westfall se obrati talismanu:

"Ovaj put budi malo pažljiviji. Dovedi mi duha kojeg trebam. Učini to!“

Talisman je zadrhtao kao da mu je krivo što ga kore. Iz njega se oglasila glazbena nota, pa još jedna. Svjetlost u prostoriji opet je oslabila, a onda se vratila u punom sjaju. Pojavio se oblak dima, a iz njega je izašao muškarac odjeven u komplicirano odijelo od crnog satena i s cilindrom. S ramena mu se spuštao plavi satenski plašt po cijeloj površini prekriven magičnim simbolima od zlatnog konca. Čovjek je imao brkove i bradu, i izgledao je totalno izgubljeno.

"Što je ovo?" pitao je. "Svima sam rekao da ne želim biti uznemiravan sve dok ne završim s posljednjim nizom svojih eksperimenata. Kako se može očekivati da dovršim svoja istraživanja ako me ne ostave na miru? Tko si ti i što želiš?"

"Ja sam Peter Westfall. Prizvao sam te pomodu modi ovog talismana.", rekao je Westfall. i podigao talisman.

Bradati gospodin nato reče: "Prizvao si me? O čemu ti pričaš? Daj da vidim to!" Pomno je pogledao talisman. "Egipatsko podrijetlo, ali nekako mi je poznat. Ne griješim li, to je jedan iz originalne serije kojom je kralj Salomon prilično davno zagospodario vedom kolekcijom duhova. Mislio sam da su svi umirovljeni. Otkud ti?"

"Nije važno", odgovori Westfall. "Imam ga. To je najvažnije, i ti me moraš slušati."

"Moram, zar ne? To demo još vidjeti!" Čovjek se odjednom dvostruko povedao i prijetedi krenuo prema Westfallu. Westfall je zgrabio talisman i stisnuo ga. Hermes je vrisnuo i ustuknuo.

"Polako!" rekao je. "Ne moraš biti grub."

"Ovaj mi talisman daje vlast nad tobom!"

"Oh, pretpostavljam daje tako", odgovorio je drugi. "Ali dovruga, ovo je smiješno! Ja sam bivši grčki bog i vrhunski čarobnjak - Hermes Trismegistos, glavom i bradom." "Pa, sad si u sranju, Hermese", rekao je Westfall.

"Čini se da je tako", složi se Hermes. "Tko si ti? Nisi čarobnjak, u to sam siguran." Pogledao je uokolo. "A nisi ni kralj, jer ovo definitivno nije palača. Ti si neki običan čovjek, zar ne?"

"Ja sam trgovac žitom", pojasni Westfall.

"A otkud ti ovaj talisman?"

"Što te briga."

"Najvjerojatnije si ga našao na bakinom tavanu!"

"Nije važno otkud mi!" Westfalova se ruka stisnula oko talismana.

"Polako!" rekao je Hermes i poskočio. "U redu, to je ved bolje." Hermes je duboko udahnuo i izrekao malu čaroliju kako bi se smirio. Ovo nije bilo vrijeme za bijes, bez obzira koliko opravdan. Ovaj glupi smrtnik uistinu gaje imao pod svojom vlašću zbog ovog drevnog talismana. Otkud mu? Tip gaje sigurno ukrao, jer je očito znao vrlo malo ili ništa o Umjetnosti.

"Gospodaru Westfalle," rekao je Hermes, "priznajem vašu vlast nada mnom. Uistinu vas moram slušati. Recite mi što želite, nemojmo više gubiti vrijeme."

"To mi se ved više sviđa", reče Westfall. "Najprije želim vredu zlatnika, novih, koje mogu potrošiti gdje i kako poželim. Engleski, španjolski ili francuski zlatnici bit de u redu, ali ne talijanski - uvijek imaju oštedene rubove. Također želim engleskog ovčara, s rodovnikom, kakvog ima i kralj. To de biti dosta za početak, ali nakon toga imat du još zahtjeva."

"Ne tako brzo", nato de Hermes. "Koliko ispunjenih želja očekuješ od mene?"

"Koliko god poželim!" viknuo je Westfall. "Jer imam talisman!" Stegnuo je ruku oko njega, a Hermes je vrisnuo od boli.

"Ne tako snažno! Nabavit du ti stvari! Daj mi dan ili dva!" I rekavši to, nestane.

Hermes nije imao poteškoda sa sakupljanjem stvari što ih je Westfall želio. U pedini ispod Rajne držao je brojne vrede sa zlatom, pod paskom patuljaka koji su ostali bez posla od Gotterdammerunga. Engleski ovčar također nije bio problem - Hermes je bez problema kidnapirao jednog iz štenare u blizini SpottisWoodea. Onda se vratio u Westfallove odaje u Yorku.

Dobar pas. Sada idi i lezi u kut", rekao je Westfall. Napola odrasli engleski ovčar gaje pogledao i zalajao. "Nije baš nešto dresiran", zaključio Westfall.

"Hej, nisi ništa rekao o dresuri", odgovorio je Hermes. "Ima rodovnik dug poput tvoje ruke."

"To je lijep pas," prizna Westfall, "a zlatnici su zadovoljavajudi." Imao je gomilu u maloj kožnoj vredici pored nogu.

"Drago mi je što si zadovoljan", rekao je Hermes. "A sada, ako bi rekao talismanu da me oslobađaš, da više nisam pod tvojom vlašdu, možemo svaki nastaviti sa svojim poslom."

"Ne tako brzo!" rekao je Westfall. "Još uvijek imam želja koje mi trebaš ostvariti."

"Ali ja imam posla!" pobunio se Hermes.

"Moraš biti strpljiv. Trebam te još neko vrijeme, dragi moj Trismegistose, i ako učiniš što želim, razmisli du o tvom oslobađanju."

"To nije fer!" rekao je Hermes. "Voljan sam ti ispuniti želju ili dvije zbog poštovanja prema tvom nepošteno stečenom talismanu, ali ti koristiš situaciju."

"Magija postoji kako bi se ljudi iskorištavali", odvrati Westfall.

"Nemoj se poigravati sa sredom", reče Hermes. "Nemaš pojma s čime se igraš."

"Dosta priče", zaključio Westfall. "Slušaj pažljivo, Hermese. Ranije, prije no što sam prizvao tebe, talisman mi je dao nekog drugog. Ženu. Prekrasnu ženu. Znaš li o čemu govorim?" Hermes Trismegistos zatvorio je oči i koncentrirao se. Onda je opet otvorio oči.

"Moja mod postpercepcije mi kaže da si prizvao jednog Božjeg anđela, bivšu vješticu po imenu Ylith." "Otkud znaš?" upita Westfall.

"Percepcija je jedna od mojih osobina", odgovori Hermes. "Ako me pustiš naučit du te da se služiš njome."

"Zaboravi. Želim da dovedeš tu damu - Ylith, tako si ju zvao? Želim da mi ju dovedeš."

"Sumnjam da de željeti dodi", rekao je Hermes i sa zanimanjem pogledao Westfalla. Ovo je bio neočekivani preokret.

"Ne zanima me želi li ili ne", rekao je Westfall. "Sam pogled na nju razbuktao mi je maštu. Želim ju." "Ylith de se ovo svidjeti", pomisli Hermes. Znao je daje ona odlučna dama koja se borila za žensku duhovnu jednakost u kozmosu puno prije no što je koncept uopde došao na Zemlju.

"Morat de se naviknuti na mene", rekao je Westfall. "Namjeravam posjedovati tu damu na sve načine na koje čovjek može posjedovati sluškinju."

"Ne mogu je natjerati da se složi s time", nato de Hermes. "Moje modi su ograničene; zaustavljaju se na bilo kakvom utjecaju na žensku psihu."

"Ne moraš ju prisiliti na ništa", rekao je Westfall. "To du ja učiniti. Ti mi je samo trebaš dovesti."

Hermes je neko vrijeme razmišljao, a onda je rekao: "Westfalle, bit du iskren s tobom. Posjedovanje magije popilo ti je pamet. Ta stvar s Ylith nije dobra ideja. Petljaš se u nešto čemu se ne bi trebao ni približiti."

"Tišina! Učini kako sam ti rekao!" Oči su mu bile razrogačene i blistave.

"Neka bude po tvome", reče Hermes i nestane, zadivljen sigurnošću s kojom su ljudi bili spremni uvaljivati se u nevolje. A počinjao je i uviđati tračke plana kojim bi se on i ostali Olimpijci, trenutno smješteni u nestvarnom svijetu nazvanom Suton, mogli okoristiti. Ali najprije mora Ylith dovesti Westfallu, a to bi se moglo pokazati više no kompliciranim.

Hermes je otišao na jedno od svojih omiljenih mjesta, do starog oltara na egejskom otoku Delosu, posvedenog njemu tijekom nekoliko tisuda godina. Ovdje je sjeo i, gledajući preko mora boje vina, razmislio o svojoj situaciji.

Iako je bio jedan od dvanaest iskonskih Olimpijaca, Hermes nije doživio sudbinu ostalih bogova kad je cijela grčka stvar propala nedugo nakon smrti Aleksandra Velikog i rođenja praznovjernog racionalizma u Bizantu. Ostali bogovi nisu se uspjeli prilagoditi novom svijetu rođenom zajedno s helenskim vremenima, i kad je došla nova religija nisu imali šanse. Svi njihovi vjernici su ih napustili; bili su proglašeni nepostojedima i primorani na postojanje u kraljevstvu zvanom Sumrak. Sumrak je bio sumorno mjesto, gotovo u potpunosti jednako podzemlju drevne Grčke. Hermesu je bilo drago što ne mora tamo živjeti.

Hermes je ostao u drevnom grčkom svijetu zbog svog dugotrajnog bavljenja magijom. Od davnih vremena bio je aktivan u umjetnosti prizivanja, i nastalo je učenje kojemu je on bio inspiracija. Corpus Hermeticum, pripisali Corneliusu Agrippi i ostalima, postao je duša renesansne magije; Hermes je bio njezino čelno božanstvo.

Također se i na druge načine pokazao korisnim ljudskome rodu. Bio je dobar u pronalaženju stvari i dugo je bio povezan s medicinom zahvaljujući tome što je nosio Eskulapovu palicu, suvenir iz egipatskih dana kad je bio Tot.

U osnovi bio je prijateljski bog, prijazniji od ostalih. Tijekom godina razgovarao je s brojnim ljudskim magovima, koji su ga prizivali sa štovanjem. Ali ovo je bilo prvi put da gaje netko silom prizvao, natjerao ga da sluša želio on to ili ne. To mu se nije sviđalo. Problem je bio u tome što baš i nije znao što poduzeti u vezi s tim.

Razmišljao je o tome, sjedio pod velikim hrastom i promatrao more kad je začuo tihi, šušćkavi zvuk.

Pažljivije je oslušćnuo. Glas mu je govorio: "Sinko, što te mućći?"

Hermes upita: "Zeuse, jesi li to ti?"

"Da, ja sam", odgovori Zeus, "ali samo kao duh. Moje pravo ja nalazi se u Sumraku, kamo su svi ostali protjerani. Svi osim tebe, naravno."

"Nisam ja kriv što sam ostao Hermes Trismegistos", rekao je Hermes. "Nitko te ne krivi, sine moj. Samo spominjem ććinjenicu."

"Ne shvaććam kako uopće možeš biti ovdje", reće Hermes. "Ććak i kao duh."

"Imam posebne modi. Mogu poslati svoje bide gdje god ima hrastova, što nije loše, uzmu li se u obzir okolnosti u kojima se danas nalazim i manjak hrastova. Što je, Hermese? Možeš reći svom starom ocu." Hermes je oklijevaććo. Nije vjerovao Zeusu. Nitko od Olimpijaca nije. Sjedali su se što je uććinio Kronu, svom ocu - kastrirao je sirotog starog senilca i bacio njegove dijelove u more. Svi su znali da se Zeus boji iste sudbine, pa su se žestoko trudili kako nitko ne bi došććao u prigodu da mu to uććini. Ććak gaje i sama pomisao na to živććirala, a ako je bio dvoiććičan i lažljiv, to je bilo zato stoje smatraććo kako je to najbolji naććin za ććuvanje vlastitih ććojonesa. Hermes je znaććo sve to, ali takodććer je i znaććo daje Zeus dobra osoba za razgovor. "Oće Zeuse, ććovjek me ima pod kontrolom."

"Stvarno? Kako se to moglo dogoditi?"

"Sjedaš se onih peććata kojima je kralj Salomon zarobio neke tipove? Pa, svi ti tipovi nisu umirovljeni." Hermes mu isprića priću i na kraju doda: "I, što mogu uććiniti?"

Zeus je zašuććkao svojim lišććdem i rekao: "Taj te ććovjek za sada priliććno ććvrsto drži. Glumi, ali gledaj što se događća. Kad se dogodi nešććo što bi mogao iskoristiti tada moraš djelovati smjesta i nemilosrdno."

"Sve to znam", reće Hermes. "Zašto napominješ oććito?"

"Jer poznajem tvoje moralne obzire, sine. Slagao si se s ovim novim ljudima i njihovim kompliciranim idejama o starim bogovima. Zanesen si njihovim velikim priććama. Misliš kako je

sve to jako dubokoumno, ta njihova magija. Pa, dopusti mi da ti kažem, sve je u modi, to je sve što magija jest, a devet desetina modi stvar su lukavosti.“

"U redu, dosta više", prekine ga Hermes. "Kako da uhvatim tu vješticu za Westfalla?"

"To je najlakši od problema koji su pred tobom. Otiđi do svoje sestre Afrodite i posudi Pandorinu kutiju. U posljednje je vrijeme koristi kao kutiju za nakit. To de biti prvoklasna klopka za duše.“

"Naravno, klopka za duše! Što du s njom?" "Ti si veliki čarobnjak. Smisli sam.“

Nešto kasnije Hermes se pojavio na groblju u Yorku, prurušen u ekscentričnog starijeg gospodina. Ispod ruke nosio je paket, uredno zamotan u smeđi papir i vezan vrpcom. Prišao je Ylith i izmijenjenim glasom rekao: "Gospođice Ylith? Vaš nije prijatelj rekao da vam predam ovo.“

"Azzie je ostavio poklon za mene?" upita Ylith. "Jako lijepo!"

Skinula je omot i bez razmišljanja otvorila kutiju. S unutarnje strane poklopca nalazilo se ogledalo, blistavo, mutno, šareno ogledalo kakvo je viđala u Babilonu i Egiptu, magično ogledalo, klopka za duše, dovraga, netko joj je prodao tu staru foru! Hitro je skrenula pogled, ali bilo je prekasno; njezina duša, koja je u tom trenutku izletjela kroz njena usta poput sidušnog prozirnog leptira, bila je uhvađena ogledalom i odvučena unutra, i u tom trenutku Ylithino se tijelo srušilo. Hermes ju je uhvatio i nježno spustio na tlo. Onda je odlučno spustio poklopac kutije. Kad je Pandorinu kutiju osigurao zlatnim pletenim konopom, dvojici radnika koji su ručali dao je zlatnik kako bi uzeli tijelo i odnijeli ga na drugu stranu grada do Westfallove kude. "Hej, pažljivo! Nemojte ga oštetiti!" Radnici su izgledali pomalo zbunjeno, i nisu bili osobito sigurni da ispravno postupaju sve dok im Hermes nije rekao daje on liječnik koji de oživjeti nesretnu damu, koja je očito doživjela šok prouzročen zlokobnim zodijačkim utjecajima. Nakon što su čuli tako uvjerljivo i znanstveno objašnjenje, nijedan od radnika nije postavio nova pitanja. Osim toga, oni su samo slušali doktora.

Westfall se pitao gdje se Hermes toliko zadržao, ali je zaključio da možda nije lako samo tako odnijeti ženu sa svijeta. Zapitao se i u vezi samoga sebe; ovo nisu bili njegovi uobičajeni postupci. Je li neko natprirodno bide širilo svoj utjecaj na njega i na profinjen mu način reklo da bi trebao tražiti ženu? Nije bio siguran, ali osjetio je kako tu djeluje nešto nenormalno, nešto iznad zakona magije, nešto stoje radilo na vlastiti način i otkrivalo se ili ne, kako mu je ved odgovaralo.

Dugo je poslijepodne prošlo; Westfall je u smočnici pronašao komad sira i kruha. Namočio je kruh u ostatak sinodnje juhe koju je zagrijao na maloj pedi u kutu. Vino je uslijedilo na kraju, a onda je zadrijemao u naslonjaču. Bilo je to mirno vrijeme sve dok zvuk paranja zraka nije dopro do njegovih ušiju. Skočio je na noge i povikao: "Jesi li donio ženu?"

"Obavio sam svoj posao", odgovori Hermes. Mahnuo je rukom kako bi raspršio oblak dima koji je popratio njegov dolazak. Bio je odjeven kao i prije, ali ovoga je puta pod rukom nosio malu, bogato ukrašenu kutiju.

"Sto imaš unutra?" upita Westfall.

Upravo u tom trenutku na stubama se začuju teški koraci. Prigušeni glas izvana viknuo je: "Hode li netko, molim vas, otvoriti vrata?" Westfall krene prema vratima i otvori ih. Dva ogromna radnika uđu nosedi tijelo prekrasne mlade žene, onesviještene i blijede poput smrti.

"Gdje je želite?" pitao je radnik koji je nosio dio s glavom i ramenima.

"Samo je položite tamo na krevet. Nježno!"

Hermes je platio obojici radnika i otpratio ih do vrata. Westfallu je rekao: "Predao sam je u tvoju vlast.

Sada imaš njezino tijelo. Ali savjetujem ti da se ne igraš s njim bez damine dozvole."

"Gdje je ona?" pitao je Westfall. "Njezina svijest, hodu redi."

"Misliš, njezina duša?", upita Hermes. "Ovdje je u ovoj kutiji." Stavio je kutiju na jedan od Westfallovih stolova. "Otvori je kad poželiš, a njezina de duša izadi i reanimirati njezino tijelo. Ali čuvaj se. Dama je više nego bijesna, nije joj drago daje prizovu kad pokušava raditi nešto drugo."

"Njezina je duša stvarno u kutiji?" pitao je Westfall. Podigao je malu smeđu posrebreu kutiju i zatresao je. Iz unutrašnjosti je čuo vrisak i prigušenu psovku.

"Sada si prepušten samome sebi", rekao je Hermes. "Ali što trebam učiniti?"

"To sam trebaš otkriti."

Westfall je podigao kutiju i nježno je zatresao. Upita: "Gospođice Ylith? Jeste li unutra?"

"Možeš se kladiti da sam unutra, ti šugava svinjo", rekla je Ylith. "Digni poklopac kako bih mogla izadi i srediti te."

Westfall je problijedio i objema rukama čvrsto uhvatio poklopac. "Oh, čovječe." Pogledao je Hermesa.

Hermes slegnu ramenima. "Bijesna je."

"Meni kažeš?" reče Hermes. "Ali što du s njom?"

"Želio si je", naglašeno de Hermes. "Mislio sam kako si to ved odlučio." "Pa, baš i nisam." "Predlažem ti da se nekako dogovoriš s njom. To deš morati učiniti."

"Možda du jednostavno staviti kutiju da neko vrijeme stoji", rekao je Westfall. "To bi bila pogreška."

"Zašto?"

"Ako se na Pandorinu kutiju cijelo vrijeme ne pazi, ono stoje unutra može izadi." "To nije pošteno!" "Bio sam pošten s tobom, Westfalle. Trebao bi znati kako ovakve stvari uvijek imaju nekakvu kvaku. Sretno."

Počeo je s čarolijom koja de ga odnijeti odavde.

"Ne zaboravi", napomenuo je Westfall, "još uvijek imam talisman. Mogu te pozvati kad god poželim!"

"Ne bih ti to savjetovao", rekao je Hermes i nestao.

Westfall je čekao dok se Hermesov dim nije razišao. Onda se okrenuo prema kutiji. "Gospođice Ylith?"

"Stoje?"

"Možemo li porazgovarati, vi i ja?" "Otvori kutiju i pusti me van. Dat du ti ja razgovor."

Westfall zadrhti od bijesa u njezinu glasu. "Možda bi trebali još malo pričekati", rekao je. "Trebam razmisliti o ovome." Ignorirajući njezine kletve otišao je do drugog kraja sobe i sjeo kako bi razmislio. Ali nije skidao oči s kutije.

Westfall je kutiju držao na svom nodnom ormaridu. Povremeno je morao spavati, ali se budio kako bi provjerio je li

Ylith još uvijek unutra; brinuo se da de sama izadi. Počeo je sanjati kako je uspjela otvoriti kutiju, ili da ju je on tijekom nodi otvorio. Ponekad se budio vrišteti.

"Slušajte, gospođice", rekao je, "što kažete da sve lijepo zaboravimo? Pustit du vas van, a vi me ostavite na miru. Je li to u redu?" "Nije", rekla je Ylith. "Zašto? Što želite?"

"Odštetu", odgovori Ylith. "Ne možeš očekivati da se stvari samo tako zaborave, Westfalle." "Što dete učiniti ako vas pustim van?" "Iskreno rečeno, ne znam." "Ipak, nedete me ubiti, zar ne?" "Mogla bih. Baš bih i mogla." Bila je to pat pozicija.

Maestrero Aretino bio je iznenađen što je tog dana 1524. u Veneciji ispred svojih vrata ugledao crvenokosog demona. Ali ne previše iznenađen. Čvrsto je odlučio nikad ne dopustiti da ga nešto izbaci iz takta.

Bio je krupan čovjek, njegova crvena kosa lagano se povlačila s visokog čela. Tog je mjeseca bio star trideset dvije godine, a cijeli je život proveo kao pjesnik i dramatičar. Njegovi stihovi, kombinacije krajnjih prostakluka i profinjenog osjedaja za rimu, recitirali su se od jednog do drugog kraja Europe. Aretino je uspijevao dobro živjeti zahvaljujući bogatim darovima koje su mu kraljevi, plemidi i prelati uvaljivali ne bi li ga udobrovoljili da ih ne vrijeđa i izruguje im se. "Molim vas, uzmite ovaj zlatni poslužavnik, dobri Aretino, i budite tako dobri i izostavite me u vašim novim djelima."

I sad je očekivao nešto slično kad je čuo kucanje na vratima. Sam ih je otvorio, njegovom je slugi završilo radno vrijeme. Jedan jedini pogled govorio mu je da tip koji je stajao pred njim nije nikakav zemaljski glasnik. Ne, ova osoba lisičjeg lica i blistavih očiju oko sebe je imala auru onih nadnaravnih o kojima je Aretino neprestano slušao, ali sve do ovog trenutka nikad ih nije susreo.

"Dobra večer, gospodine", rekao je Aretino glasom punim poštovanja sve dok ne sazna koga vrijeđa.

"Imate li kakva posla sa mnom? Jer mislim da vas nikad nisam susreo."

"Nismo se do sada sreli", reče Azzie. "A ipak mi se čini da poznajem Božanskog Aretina kroz sočnu pronicavost njegovih

stihova, u kojoj zvučna moralna pouka nikad nije daleko od izrugivanja.“

"Lijepo od vas što tako mislite, gospodine", rekao je Aretino. "Ali mnogi smatraju da u mojim stihovima nema moralnog sadržaja.“

"Obmanuti su", odvrati Azzie. "Rugati se težnjama ljudskog roda, kao što vi nepogrešivo činite, dragi majstore, znači istaknuti izuzetnosti onoga što crkveni ljudi i suviše olako zanemaruju.“

"Govorite hrabro, gospodine, u korist onih djela koje ljudi smatraju zlima.“

"A ipak ljudi čine Sedam smrtnih grijeha hitrinom koju ne prikazuju u svojim visokoumnim potragama za dobrom. Čak se i Lijenosti prilazi s više hitrine no što se traga za pobožnošću.“

"Gospodine," reče Aretino, "vaše je stajalište moje stajalište. Ali nemojmo stajati na vratima i tračati poput dvije babuskare. Uđite u moju kudu i dopustite mi da vas počastim čašom vina koje sam nedavno dobio iz Toskane.“

Aretino uvede Azzieja u kudu, a kuda, ili bolje rečeno njegov palazzo, bio je mali, iako raskošan. Podovi su bili prekriveni debelim sagovima koje je poslao dužd osobno; u mjedanim svijednjacima gorjele su visoke voštane svijede čiji su plamenovi slali trake svjetlosti na svjetlosmeđe zidove.

Aretino gaje odveo do dnevne sobe niskoga stropa, ukrašene sagovima i tapiserijama. Posuda sa žarom otjerala je zimsku hladnodu, još uvijek prisutnu u zraku. Mahnuo je Azzieju da se smjesti i natočio mu čašu svjetlucavog crnog vina iz kristalnog vrča koji je stajao na malom stolu u blizini.

"A sada, gospodine," rekao je Aretino, nakon što su obojica nazdravila za zdravlje onog drugog, "recite mi kako vam mogu pomodi.“

"Radije demo," nato de Azzie, "redi da ja mogu pomodi vama, jer ste vi poznati pjesnik i satiričar u Europi, a ja samo obični ljubitelj umjetnosti koji želi uložiti novac." "Na što točno mislite, gospodine?" pitao je Aretino.

"Želio bih producirati dramu.“

"Kakva savršena ideja!" viknu Aretino. "Imam ih nekoliko koje bi mogle savršeno odgovarati vašoj svrsi.

Dopustite mi da donesem rukopise.“

Azzie je podigao ruku. "Iako ne sumnjam u krajnje savršenstvo svega što ste napisali, dragi moj Aretino, nešto ved napisano nede biti od koristi. Želio bih biti uključen u novi pothvat, djelo koje bi upotrijebilo jedan moj stanoviti koncept."

"Naravno", odgovori Aretino, jer ljudi koji su željeli raditi umjetnost bili su mu poznati, sami su dolazili s idejama, ali su dosadan posao stvarnog pisanja ostavljali nekome drugome. "A što vi, gospodine, predlažete za temu?"

"Želio bih da moja drama istakne obične domade istine", rekao je Azzie. "To su činjenice postojanja kojeiskusni ljudi poznaju stoljedima, a ipak nisu toliko privlačne našim dramatičarima. Ti pisci o kojima govorim, slijepo prate Aristotela, inzistiraju na dokazivanju banalnosti: plada za grijeh je smrt, proždrljivci završavaju u kanalu, bludnici su osuđeni na razočaranje, a oni koji ovlaš vole osuđeni su da nikad ne vole kako treba."

"To su uobičajene vrste moralnih pretpostavki", rekao je Aretino. "Želite ih negirati?"

"Naravno", odgovori Azzie. "Iako su to stvari mudrosti svakodnevnog čovjeka, neki od nas znaju da uvijek ne završavaju ha taj način. Moja bi drama pokazala i dokazala da je suprotno od onoga što nerazgovijetni dobri ljudi tvrde. U mojoj drami, Sedam smrtnih grijeha bili bi prikazani kao istinski put prema lijepom životu, ili u svakom slučaju, kao nikakva prepreka tom cilju. Ukratko, dragi moj Aretino, želim uprizoriti nemoralnu dramu."

"Kako uzvišen koncept!" viknuo je Aretino. "Oh, aplaudiram vam, gospodine, na veličanstvenoj ideji koja se sama po sebi nastoji suprotstaviti stoljedima slatkorječivoj propagandi koja ljude pokušava uvjeriti da učine konvencionalnu stvar bez obzira koliko joj se protivili. Ali dopustite mi da naglasim, gospodine, kako de biti teško početi s takvom produkcijom bez da se na naše glave ne sruči bijes licemjerne Crkve i Države. A pored toga, gdje demo nadi glumce? Ili pozornicu koja nije u vlasti Crkve?" "U dramu koju želim producirati," odgovori Azzie, "ne razmišljam o tako formalnim stvarima poput glumaca, pozornice i publike. Drama de se razvijati prirodno; dat demo našim glumcima opdenite natuknice o situaciji, i pustiti ih neka sami smišljaju tekst i djela,

u slobodnom i neplaniranom obliku." "Ali kako de vaša drama dokazati svoj moral ako ne planirate konačnicu?"

"Imam nekoliko ideja u vezi toga," rekao je Azzie, "koje du podijeliti s vama kad se dogovorimo o projektu. Dopustite mi samo da kažem kako su pogon svjetskog uzroka i posljedica nešto čime mogu u dobroj mjeri manipulirati kako bih dobio željene rezultate."

"Takvu izjavu može dati samo natprirodno bide", zaključio Aretino.

"Slušajte me pažljivo."

"Slušam", rekao je Aretino, pomalo iznenađen Azziejevim zapovjednim tonom.

"Ja sam Azzie Elbub, demon plemenita podrijetla, vama na raspolaganju, Aretino", rekao je Azzie, nehajno mahnuo jednom rukom s čijeg su vrha poletjele plave munje. Aretino razrogači oči. "Crna magija!"

"Koristim se ovim paklenskim efektima," reče Azzie, "kako bi odmah znali s kim imate posla."

Stisnuo je šaku i stvorio jedan smaragd, pa još jedan, i još jedan. Stvorio ih je šest i poredao na stol na kojem je stajalo vino. Onda je mahnuo iznad njih, smaragdi su se zatresli i spojili u jedan veliki kamen, najvedi smaragd koji je svijet ikada vidio.

"Čudesno!" zadržljivo de Aretino.

"Nakon nekog vremena mora se vratiti u originalni oblik", rekao je Azzie. "Ali efekt je lijep, žarne?" "Čudesno!" ponovio je Aretino. "Može li se takav trik naučiti?"

"To može samo drugi demon", reče Azzie. "Ali ima puno stvari koje mogu učiniti za vas, Aretino. Uđite sa mnom u ovaj pothvat i ne samo da dete biti pladeni više no u vašim najluđim snovima, nego dete također dobiti i deseterostruko povedanje vaše ionako velike slave jer dete biti autor drame koja de stvoriti novu legendu na ovoj staroj Zemlji. Uz malo srede, nagovijestit de dolazak doba iskrenosti kakvo ova licemjerna stara kugla još nije doživjela." Iz Azziejevih je očiju kuljala vatra dok je govorio - nije štedio na efektima kad je želio nekoga uvjeriti.

Aretino je lagano ustuknuo. Supleo se o stolac i pao bi kao klada da Azzie nije posegnuo svojom dugom rukom

prekrivenom mekom crvenom dlakom i uhvatio pjesnika.

"Ne mogu vam reći koliko sam polaskan", rekao je Aretino, "što ste došli meni u vezi ove veličanstvene produkcije. U potpunosti se slažem s vašim željama, dragi moj gospodar Azzie, ali stvar nije tako jednostavna. Ne želim vam dati manje od najboljeg. Dajte mi tjedan dana, moj gospodar, u kojima du razmisliti o stvari, meditirati i konzultirati drevne priče i legende koje sam čuo. Kompletan temelj te vaše drame, bez obzira kako bila prezentirana, mora biti priča. Ja du se posvetiti potrazi za pričom. Odgovara li vam idući tjedan u ovo isto vrijeme?"

"Savršeno sročeno", odgovori Azzie. "Drago mi je što ne uskaćete olako u ovu stvar. Da, uzmite tjedan dana."

S tim je riječima Azzie mahnuo rukom i nestao.

Kad demon napušta Zemlju kako bi se vratio u Kraljevstvo Tame prisutne su intenzivne sile, primjetne samo osjedajima koji razabiru ono što je vedini ljudi neprimjetno. Te večeri, nedugo nakon njegova razgovora s Aretinom, Azzie je bacio pogled prema zvjezdanom nebu. Pucnuo je prstimanedavno je nabavio novu čaroliju pucketanja prstima, i sada je bilo pravo vrijeme da je isproba. Čarolija se aktivirala i vinula ga u zrak, uskoro je brzo putovao svemirom, njegov je prolazak bio blistaviji od zvijezde padalice.

Azzie je jurio prozirnom granicom koja tvori pokrivač Rajske sfere neba, dobio na masi zakonom akceleracije koji se odnosi čak i na demone u letu. Činilo se kako mu zvijezde kimaju i namiguju dok je prolazio. Vjetar koji je zavijao između svjetova natjerao gaje na drhtanje, Umrz formirao mu se na bradi i obrvama. Osjetio je divljačku hladnodu tih pustih mjesta, ali nije usporio. Bio je u vraškoj žurbi. Kad Azzie nešto zamisli bio je nezaustavljiv.

Da bi veliki događaj poput nemoralne drame bio napisan i izveden trebao je novac. Morao je platiti ljudskim glumcima, a specijalni efekti bili su skupi - ta neočekivana čuda koja de se dogoditi kako bi razveselila njegove glumce na njihovom putu prema nezasluženoj sredi. Azzie se sjetio da mu nije ispladen honorar od nagrade za Loše djelo godine koju je dobio za sudjelovanje u aferi s Faustom. Njegova je brzina napokon bila dovoljna za veliku promjenu koja je stvorenje bacala iz jednog

kraljevstva postojanja u drugo. Azzie odjednom nije više putovao kroz sferu zemaljskih predmeta i energija sačinjenih od atoma i njihovih čestica. Prošao je kroz nevidljivu i neopipljivu barijeru što dijeli obične objekte poput mumezotrona i tahiona od finijih čestica Duhovnog kraljevstva.

Našao se među velikih maglovitim oblicima i neodređenim bojama, gdje su ogromni i nejasni objekti lebdjeli u atmosferi boje meda. Opet je bio kod kude.

Ispred njega nalazile su se ogromne sumorne plavocrne zidine Paklenog Grada prema kojima su izgrađene zidine drevnog Babilona. Njima su patrolirali demoni stražari; Azzie im je mahnuo propusnicom i nastavio dalje.

Došao je do tamnih Sotonskih predgrađa i uskoro se našao u poslovnom dijelu Paklenog Grada gdje su se obavljali administrativni poslovi. Prošao je pored odjela javnih radova; trenutno ga nisu zanimali. Velike birokratske zgrade nadnosile su se nad njim, pronašao je traženu i uskoro jurio hodnikom prepunim ostalih demona, kao i goblina u odorama paževa. Tu i tamo ugledao bi u kimono odjevene demonice koje su ručkove viših činovnika činile toliko ugodnima. Naposljetku je stigao do Knjigovodstvenog odjela.

Očekivalo se da de zauzeti mjesto na začelju dugog reda stranaka što su nestrpljivo čekale da netko sasluša njihov slučaj. Bila je to šugava i otrcana gomila. Azzie je prošao pored njih, stao na čelo reda i pokazao zlatom uokvirenu Propusnicu koju je dobio od Asmodeja kad je bio visoko na povlaštenoj listi tog vruga.

Službenik zadužen za Neispladene dugove bio je zlovoljni transilvanijski patuljasti goblin dugog nosa i stravična daha, čak i po standardima Pakla. On i svi njegovi kolege bili su skloni ljenčarenju i radili su što su manje mogli, zbog čega su štedjeli vlastitu energiju i proračun Pakla. Goblin je tvrdio kako Azzie nije ispravno popunio papire, i u svakom slučaju, ispunio je pogrešne formulare. Azzie mu je pokazao Potvrdu ispravnosti koju je potpisao Belzebub osobno. U njoj je pisalo da nikakav zastoj u papirologiji ne smije zaustaviti ili odgoditi isplatu novca spomenutom demonu. Patuljasti goblin bio je ozbiljno pritisnut ovime, ali je pronašao posljednji izgovor.

"Nemam autoritet za isplatu takvih stvari. Ja sam samo siroti patuljasti goblinski činovnik. Trebate otidi niz hodnik, udi kroz prva vrata desno, uspeti se stubama ..."

Azzie nije želio slušati dalje. Izvadio je novi dokument, Nalog za trenutnu akciju, u kojem je pisalo da nikakvi izgovori nede biti tolerirani u isplati ovog zahtjeva, i kako de svako odugovlačenje od strane činovnika za sobom povudi Novčanu kaznu, to jest, iznos duga oduzet de se od plade činovnika. Ovo je bio najdrastičniji postupak kojeg je netko mogao izvesti u Paklenom Gradu, a Azzie je formular morao ukrasti iz specijalnog ureda koji ih je izdavao samo nekolicini povlaštenih.

Učinak formulara na patuljastog goblina bio je trenutani i zadovoljavajući. "Nede to idi iz mog džepa!" reče patuljasti goblin. "Gdje mije pečat?" Kopao je po stolu, pronašao ga i na Azziejeve papire otisnuo HITNO! SMJESTA PLATITI! vatrenim slovima. "Sada samo to odnesite niz hodnik do šaltera Isplate. A onda budite ljubazni i otiđite. Poprilično ste mi uništili dan."

Azzie je učinio tako. Zakleo se da de se vratiti s nekoliko opakih trikova ako bude još nekih problema. Ali službenik na šalteru Isplata je, kad je vidio napomenu SMJESTA PLATITI!, parafirao nalog i predao mu bez oklijevanja i odugovlačenja nekoliko vreda zlatnika koje su činile cjelokupni iznos Azziejeva potraživanja.

Kad se Azzie vratio u Veneciju prošlo je šest dana zemaljskog vremena. Vrijeme je bilo ugodno, veličanstveno, cvijede u malim parkovima počelo je cvjetati. Posvuda su bili bijeli i žuti pupoljci, veličanstveni na blagom suncu. Venecijanske dame šetale su, muškarci s njima, pričali su o aferama plemida i njihovih dama. Bila je oseka koja je smeđe i otpad stanovnika nosila u more. Oštri istočnjak odnosio je smrdljiva isparenja zbog kojih je Venecija bila vjerojatno mjesto početka haranja kuge Europom. Sve u svemu, bilo je to dobro vrijeme za život.

Azzie je planirao pogledati Arsenal, najčuvenije europsko brodogradilište, ali čim je skrenuo u usku uličicu koja je vodila prema njemu, sudario se s krupnim plavookim tipom koji je samo bacio pogled na njega i srdačno ga pljesnuo po leđima.

"Azzie! Ideš, to si ti, zar ne?" reče ovaj.

Bio je to anđeo Babriel, stari poznanik iz prošlih pustolovina. Iako su služili na suprotnim stranama velike bitke Svjetlosti i Tame postali su prijatelji - ili, ako ne baš prijatelji, nešto više od poznanika - tijekom vremena. Također su imali još jednu zajedničku stvar obojica su voljeli prelijepu crnokosu vješticu po imenu Vlith.

Azzie je pomislio da je Babriel, koji je trenutno radio za arhanđela Mihaela, možda u Veneciji kako bi ga špijunirao, a možda je čak i nasluđivao - pomodu nekog dosad neviđenog Rajskog umijeda - plan koji je namjeravao izvesti.

Nakon stoje Babriel izrazio iznenađenje zbog Azziejeva prisustva u Veneciji, Azzie odgovori: "Uzeo sam mali odmor od dužnosti u Paklu kako bih uživao u ovom prekrasnom gradu. To je definitivno zemaljski raj ove generacije."

"Drago mi je što sam te opet vidio", reče Babriel Azzieju, "ali sada se moram pridružiti ostalima. Anđeo Israfel dolazi na večernjicu kako bi nas vratio u Raj, postoje ovo samo vikend izlet."

"Onda sretan put", rekao je Azzie.

I rastanu se. Azzie nije dobio nikakav osjedaj da ga Babriel uhodi, a ipak se zapitao što je plavooki anđeo radio u Veneciji upravo u ovo vrijeme.

Gabriel se uvijek volio vratiti u Raj. Bilo je to tako lijepo mjesto, sa svojim nizovima bijelih kudica na bujnim zelenim travnjacima, ponosnim starim drvedem i opdim osjedajem Dobrote. Naravno, nije cijeli Raj izgledao ovako, ali ovo je bio zapadni raj, bolji dio raja u kojem su živjeli arhanđeli i gdje su Spiritualna Utjelovljenja imala vikendice. Spiritualna Utjelovljenja bile su atraktivne žene, i anđeo je mogao proći puno gore nego se vezati uz jednu od njih - jer parenje izuzetnih kvaliteta bilo je dopušteno u Raju. Ali koliko god bile lijepe, Babriela ni jedna nije privlačila na način na koji žena privlači muškarca. Njegovo je srce pripadalo Ylith. Možda ju je zbog njezine davne povijesti kao Kurve atenske i Pomodne kurve babilonske, nekod dok je služila Zlo, smatrao neodoljivom. Ponekad se činilo da Ylith voli Babriela, a ponekad ne.

Prečicom je otišao do Istočnog Raja i navratio do Ylithine kude samo da bi ju pozdravio, ali nije je bilo. Blistavi duh

prirode odjeven poput kerubina kosio je travnjak, kazna koju sije sam odredio za indiskrecije u prošlosti. Rekao je Babrielu kako Ylith vodi skupinu anđela u obilasku svetišta na Zemlji. "Oh, stvarno?" rekao je Babriel. "Koje su razdoblje posjetili?"

"Ako se ne varam zovu ga renesansa", odgovori duh prirode.

Babriel mu je zahvalio i zamišljeno otišao. Je li obična slučajnost stoje Azzie također posjetio to razdoblje? Babriel po prirodi nije bio sumnjičav, i smatranje lakovjernim, čak i za anđela. Ali na težak je način naučio kako, koliko god to čudno zvučalo, svi nisu poput njega. Osobito Azzie, kome je muljarenje bilo drugo lice koje je ponekad u potpunosti skrivalo njegovo pravo lice, kakvo god ono bilo. Babriel je sumnjao u Ylithinu vjeru, unatoč njezinom entuzijazmu za sve vrste Dobrote. Nije smatrao da de odustati od prisege Raju, ali možda je pala u kušnju potražiti bivšeg dečka - ili, što je bilo vjerojatnije, on je potražio nju. Ako je to slučaj, zašto su za sastanak odabrali renesansu? Ilije to samo slučajnost? Babriel je razmišljao o ovim stvarima dok je hodao Ulicom sjenovitih maslina i došao do velike bijele kude na brdu u kojoj je Mihael živio. Arhandeo se bavljao ružama u dvorištu, rukavi njegove bijele lanene tunike bili su podvinuti i otkrivali njegove preplanule ruke.

"Dobrodošao natrag, Babriele!" rekao je arhandeo, odložio škare i s čela obrisao znoj poštenog posla.

"Jesi li uživao u izletu u Veneciji?"

"Nemjerljivo, gospodine. Iskoristio sam priliku kako bih pokušao proširiti svoje znanje o umjetnosti.

Zbog vede slave Dobra, naravno."

"Naravno", rekao je Mihael uz prijateljsko blistanje svojih prodornih očiju.

"Naletio sam na Azzieja Elbuba, gospodine."

"Vidio si starog Azzieja, ha?" upitao je Mihael i zamišljeno protrljao bradu. Dobro se sjedao demona i njihova posljednjeg susreta tijekom afere s Johannom Faustom. "Stoje naumio?"

"Rekao je da se tamo kratko odmara od dužnosti u Paklu, iako sumnjam kako je možda došao da bi bio bliže anđelu Ylith. Ona je također na Zemlji."

"Mogude", rekao je Mihael. "Ili možda postoji drugi razlog."

"A koji, gospodine?"

"Postoje brojne mogućnosti", odgovori Mihael neodređeno. "Trebam razmisliti o tome. U međuvremenu, ako si se dovoljno odmorio, unutra ima puno pošte za sređivanje." Mihael je bio izuzetno odgovoran u vezi odgovaranja na pisma obožavatelja, koja su mu dolazila iz cijelog Spiritualnog Kraljevstva, kao i sa Zemlje.

"Odmah du se primiti posla", rekao je Babriel i požurio unutra, u svoj mali ured u dijelu kude prije zvanom Krilo za sluge, a sada Krilom za štovane goste manje važnosti.

*

Ylith je bilo osobito neugodno što je zatvorena u kutiji. To joj nitko nije pokušao učiniti još od vremena ludog kralja Troje, Prijama, koji je konstruirao specijalnu kutiju u koju je namjeravao staviti Ylith kad ju uhvati. Ali nikad je nije uhvatio. Troje odavno nema, i Prijama s njom, a Ylith je još uvijek bila tu, barem djelomično jer nije gurala glavu u kutije.

To samo dokazuje, pomislila je, kako nema smisla biti odved ponosan. Pogledaj se samo sada. U kutiji. Blaga svjetlost ispunila je kutiju, otkrila polja, živicu i planine u daljini.

U uhu je čula blagi muški glas. "Ylith, što radiš ovdje? Čini mi se da si u nevolji. Dopusti da ti pomognem."

Svjetlost u kutiji postala je intenzivnija. "S kime razgovaram?" upita Ylith. "Zeus je", odgovori glas. "Još uvijek mogu raditi takve stvari, čak i u svojem trenutnom ograničenom stanju. Ali nisi mi rekla što radiš ovdje."

"Neki me tip kidnapirao i zatvorio ovdje." Ylith je odavno upoznala Oca Zeusa, kad se javila na audiciju za prirodnog duha tijekom razdoblja oživljene Grčke u Rimu. Zeus je rekao kako de joj javiti, i ona od tada nije razmišljala o tome.

"Zašto te ne pusti van?" pitao je Zeus.

"Boji se da du ga ubiti. A i hodu!"

Zeus slegnu ramenima. "Zvučiš poput moje kderi, Artemide. Pričajmo o nesmiljenosti! Zašto ne pokušaš s malom obmanom?"

"Kako to misliš?"

"Reci svom otmičaru da ti se sviđa biti zatvorena u kutiji."

"Nikad nede povjerovati u to!" "Pokušaj. Otmičari su zbunjole. Reci mu bilo što. Samo se oslobodi." "Misliš, da mu

lažem?" "Naravno."

"To ne bi bilo pošteno!"

"Kasnije se možeš iskupiti. Ja sam tako uvijek radio, kad sam se sjetio. U međuvremenu, bit deš slobodna."

"Ali, mi ne bi trebali lagati", rekla je Ylith, iako je njezin glas bio neodlučan.

"Slušaj, draga moja, razgovaraj opet s tim čovjekom i uvjeri ga da stvari sagleda iz tvoje perspektive. Vрати se na svijet. Previše si lijepa da ostaneš zatvorena u kutiji."

Kasnije, nakon što se sabrala i popravila šminku, Ylith je viknula: "Westfalle? Još si uvijek ovdje?" "Da, ovdje sam."

"Zar ne bi trebao biti na poslu ili nešto slično?"

"Naravno. Ali iskreno rečeno, bojim te se ostaviti samu. Mislim, možda uspiješ izadi - ili me možda začarati."

"Ionako te mogu začarati", rekla je Ylith kiselim glasom. "Ali, zar me stvarno smatraš zlom vješticom?" "Pa," odgovori Westfall, "nakon što si onako planula, pretpostavio sam kako je najbolje pripremiti se za najgore."

"Naljutio si me", rekla je Ylith. "Nijedna žena ne voli kad je iznenada prekinuta u poslu, zatvorena u kutiju i predana nekome poput obične robe. Vještice su također ljudi, znaš, čak i one najbolje među nama. Želimo da se prema nama postupa kao prema pravim damama, a ne da se s nama nabacuje poput antičkih drolja."

"Sve je to meni jasno", rekao je Westfall. "Ali sada je prekasno."

"Ne mora biti", reče Ylith medenim glasom.

"Stvarno?" upita Westfall.

"Otvori kutiju, Westfalle. Nedu te povrijediti. Dajem ti svoju riječ anđela. Da vidimo kako demo se slagati."

Westfall je duboko udahnuo i podigao poklopac. Iz oblaka dima pojavi se Ylith u liku Hekate. Westfall vrisnu: "Obedala si da me nedeš povrijediti!"

Soba je odjednom bila potpuno prazna. Westfall je bio u mračnom kutu Limba, a Ylith je odjurila javiti Mihaelu. Pandorina kutija još je uvijek bila otvorena i blago je svjetlucala.

Azzie je stigao pred Aretinova vrata, tjedan dana nakon njihovog razgovora, točno u minutu. Aretino uvede demona u

kudu i odvede ga u gornju dnevnu scbu gdje su se mogli udobno smjestiti u velike fotelje i uživati u spektaklu svjetala Venecije na kanalima. Poslužio je vino koje je pažljivo izabrao za ovu prigodu. Sluga je donio kolačide za prezalogajiti.

Svijetloplavi sumrak prekrivao je grad, ustostručujući njegovo magično i tajanstveno ozračje. Odozdo se čula pjesma gondolijera: "Živio život gondolijera!" Čovjek i demon nekoliko su trenutaka u tišini slušali. Azzie je doživljavao jedan od najljepših trenutaka svog života. Ovo je bio prvi trenutak novog pothvata. Idude riječi koje de izgovoriti donijet de velike promjene brojnim životima; spremao se osjetiti vlastitu važnost glavnog pokretača. On je trebao postati onaj koji oblikuje događaje, a ne onaj koga događaji oblikuju. Mod, samoveličanje, tu se samo o tome radilo.

U Azziejevoj je mašti novi projekt odmah narastao do završetka. Činilo se kako je dovršen odmah nakon početka. Njegova vizija bila je nejasna, ali veličanstvena.

Trebao mu je trenutak kako bi došao sebi i shvatio da se sve tek treba odigrati. "Bio sam nestrpljiv, dragi moj Aretino, čekajudi da čujem što si uspio smisliti. Ili misliš kako nisi sposoban smisliti sadržaj moje drame?"

"Mislim da sam ja jedini čovjek koji to može obaviti", odgovori Aretino hrabro. "Ali prosudit deš sam kad ti ispričam legendu na kojoj bih temeljio tvoju dramu."

"Legendu? Oh, odlično!" reče Azzie. "Obožavam legende. Je li o nekome koga sam poznavao?" "Bog je u mojoj priči, i Adam, i Lucifer."

"Sve stari prijatelji. Nastavi, Pietro."

Aretino se smjestio, popio gutljaj vina kako bi pročistio grlo i počeo pričati. ...

Adam je ležao pored potoka u Edenu kad je do njega došao Bog i rekao: "Adame, što radiš?"

"Ja?" Adam je sjeo. "Sjedim i mislim dobre misli."

"Znam da si mislio dobre misli", rekao je Bog. "Pogledam te s vremena na vrijeme samo kako bih vidio jesi li dobro. To je osobna briga Boga na najvišoj razini. Ali što si radio prije tih dobrih misli?"

"Nisam siguran."

"Pokušaj se sjetiti. Bio si s Evom, zar ne?"

"Pa, aha, naravno. To je u redu, zar ne? Mislim, ona je moja žena, znaš."

"Nitko ne pokušava dizati frku, Adame. Samo pokušavam ustvrditi činjenicu. Razgovarao si s Evom, zar ne?"

"U redu, jesam. Trabunjala je o nečemu što joj je ptica rekla. Znaš, Bože, u povjerenju, za odraslu ženu ona previše lupeta o pticama."

"Sto si još radio s Evom?"

"Samo smo razgovarali o pticama. S njom cijelo vrijeme razgovaram samo o pticama. Reci mi iskreno, misliš li daje prolupala? Mislim, je li normalna? Naravno, nemam je s kime usporediti jer nikad nisam upoznao drugu damu. Nisi mi dao čak ni majku, nije da se žalim. Ali ipak, cijelo vrijeme razgovarati o pticama, mislim, daj više dosta."

"Eva je izuzetno nevina", rekao je Bog. "U tome nema ničeg lošeg, zar ne?"

"Pretpostavljam da nema", odgovorio je Adam.

"Što je? Jesam li te uvrijedio?"

"Ti? Mene uvrijedio? Ne budi blesav. Ti si Bog, kako bi me mogao uvrijediti?"

"Što si još radio s Evom osim što si razgovarao?"

Adam je odmahnuo glavom. "Iskreno, ne želiš znati. Mislim, gdje piše da čovjek pred Bogom treba prostački?"

"Ne pričam o seksu", rekao je Bog prijekorno.

"Slušaj, ako znaš što jesam a što nisam učinio, zašto me gnjaviš i ispituješ me?" "Pokušavam nešto naglasiti", odgovorio je Bog.

Adam je dodao nešto toliko tiho da gaje Bog morao zamoliti da govori glasnije.

"Rekao sam da se ne bi trebao toliko ljutiti na mene. Na kraju krajeva, ti si me stvorio po svom liku, što si očekivao?"

"Oho, znači tako ti razmišljaš, ha? I misliš kako je to što sam te stvorio prema svom liku izgovor za tvoje ponašanje?"

"Pa, mislim, nakon svega, ti..."

"Dao sam ti sve, sve, inteligenciju, dobar izgled, lijepu ženu, maštu, dobru hranu, blagu klimu, dobar ukus za književnost, vještinu u brojnim sportovima, sklonost umjetnosti, sposobnost zbrajanja i oduzimanja, i još dosta toga. Mogao sam te smjestiti na Zemlju s jednim prstom i ostaviti te da

cijelog života brojiš do jedan. Umjesto toga dao sam ti deset prstiju i sposobnost brojenja do beskonačnosti. Sve sam to učinio za tebe. Zauzvrat sam samo tražio da se igraš sa stvarima koje sam ti dao i ostaviš na miru stvari koje nisam želio da diraš. Je li to točno ili netočno?“

"Aha, točno je", promrmljao je Adam.

"Sve o čemu sam govorio, ono drvo tamo, koje zovemo Drvo života, vidiš onu jabuku na njemu? Rekao si daje vidiš. A ja sam ti rekao: 'Učini mi uslugu, nemoj pojesti tu jabuku, kužiš?' A ti si rekao: 'Naravno, Bože, skužio sam, nema frke.' Ali jučer, s Evom, jeli ste zabranjenu jabuku, zar ne?“

"Jabuku?" upitao je Adam zbunjenim glasom.

"Jako dobro znaš što su jabuke", rekao je Bog. "Okrugle su, crvene i imaju sladak okus, samo ne bi trebao znati kakvog su okusa jer sam ti rekao daje ne jedeš.“

"Nikad nisam shvatio zastoje nismo smjeli pojesti.“

"To sam ti također spomenuo", rekao je Bog. "Nisi se potrudio slušati. Dala bi ti znanje o Dobru i Zlu.

Zato je nisi trebao pojesti.“

"Sto je toliko loše u znanju o Dobru i Zlu?" pitao je Adam.

"Hej, bilo kakvo znanje je prekrasno", rekao je Bog. "Ali moraš imati neko znanje da bi mogao koristiti sljedede znanje. Ti i Eva ste lijepo i polagano napredovali prema trenutku kad dete modi pojesti plod drveta znanja bez da se prestrašite ili pomislite kako sve znate. Ali ona te morala namamiti s tom jabukom, zar ne?“

"Bila je to moja ideja", odgovori Adam. "Nemoj kriviti Evu. Ona zna samo o pticama." "Ali ona te nagovorila, zar ne?“

"Možda i jest. Pa što? Čuju se priče kako ti ne bi bio toliko ljut da je jedno od nas pojelo jabuku.“

"Gdje si to čuo?“

"Ne sjedam se", rekao je Adam. "Od ptica i pčela, možda. Ali Eva i ja smo morali prije ili kasnije probati jabuku. Zakon dramske neophodnosti kaže kako ne možeš ostaviti jabuku na kaminu i nikad je ne upotrijebiti. Ne možemo vječno ostati u Rajskom vrtu, zar ne?“

"Ne, ne možete", rekao je Bog. "U stvari, smjesta odlazite. I nemoj misliti kako dete se vratiti.“

I Bog je Adama i Evu istjerao iz Rajskog vrta. Poslao je anđela s plamenim mačem da to obavi. I tako su prvi čovjek i prva žena sreli prvog službenika za deložaciju. Adam i Eva po posljednji su put pogledali mjesto koje je bilo njihov dom i otišli. Nakon toga živjeli su na brojnim mjestima, ali nijedno im nije bilo dom.

Tek kad su izašli iz Edena Adam je primijetio kako Eva nema odjede.

"Sveta kravo!" viknuo je Adam i zagledao se u Evu. "Totalno si gola!"

"Ti također", rekla je Eva.

Dugo su vremena gledali spolne organe onog drugog. A onda prasnuli u smijeh. I tako je rođen seksualni humor.

Kad su završili sa smijanjem spolnim organima onog drugog, Adam je rekao: "Mislim kako bi bilo bolje da pokrijemo alat. Previše toga slobodno visi, ako kužiš što hodu redi."

"Smiješno kako to nikad do sada nismo primijetili", nadoda Eva.

"Ti si samo primjeđivala ptice."

"Ne mogu ni zamisliti zašto."

"Stoje ono tamo naprijed?" upitao je Adam.

Eva je polagano odgovorila: "Da ne znam kako je to nemogude, rekla bih da su to drugi ljudi." "Kako to može biti?" nato de Adam. "Mi smo jedini ljudi."

"Više ne", odgovori mu Eva. "Sjedaš se, razgovarali smo o ovoj mogućnosti."

"Naravno", rekao je Adam. "Sada se sjedam. Složili smo se da su drugi ljudi preduvjet afere."

"Toga si se sjetio", rekla je Eva.

"Nikad nisam mislio da bi On to učinio. Uvijek sam mislio kako nas je On stvorio da budemo jedini ljudi."

Bog je bio brz. Na početku su oni bili jedini ljudi. Ali pogriješili su. Prekršili su zapovijed. I tako ih je Bog kaznio stvaranjem drugih ljudi. Bilo je teško pretpostaviti stoje On time mislio.

Hodali su sve dok nisu stigli do grada, sve dok nisu stigli do određene kude.

Adam je prvu osobu koju je ugledao upitao: "Kako se zove ovaj grad?"

"Ovo je", rekao je čovjek, "Odmah Iza Najboljeg."
"Zanimljivo ime za grad", rekao je Adam. "Što znači?"

"Znači da je Eden najbolji, ali nitko se ne može tamo vratiti, pa živimo u Skoro Najboljem." "Otkud ti znaš za Eden?" upita Adam. "Nikad te nisam vidio tamo."

"Hej, nisi morao tamo živjeti kako bi znao da je dobro."

Adam i Eva smjestili su se u Odmah Iza Najboljeg. Uskoro su upoznali svog prvog susjeda, Gordona Lucifera, vruga koji je otvorio prvi odvjetnički ured u gradu.

"Mislimo da trebamo odvjetnika", obratio se Adam Luciferu jednog dana. "Mislimo kako smo nepravedno izbačeni iz Edena. Kao prvo, nikad nismo dobili obavijest o deložaciji. Nikad nismo imali pravu raspravu na sudu. Nije nas zastupao pravni savjetnik."

"Došli ste na pravo mjesto", rekao je Lucifer i uveo ih u svoj ured. "Ispraviti sve nepravde, to je slogan Sila Tame, tvrtke za koju radim. Shvatite, ne tvrdim kako nešto nije u redu s Velikom Facom. Bog uglavnom misli dobro, ali On je definitivno prebaha u ovoj stvari. Mislim da imamo dobar slučaj. Uložiti žalbu Ananki, čije nejasne presude vladaju svima nama."

Ananke, Bezlična, čula je Luciferovu molbu u svojim odajama od sivih oblaka, gdje je veliki prozor gledao ocean vremena i gdje su vjetrovi vječnosti vijorili bijelim zavjesama.

Ananke je presudila da je Adam nepravedno izbačen i treba mu se dopustiti povratak u Eden. Ovaj je bio ushiden, svima je zahvalio, rekao Evi neka čeka i krenuo na povratak u Eden. Uzaludno je tražio put do svog bivšeg Raja, ali nije uspio pronaći čak ni vrh vlastitog nosa, Bog je područje prekrrio tamom. Adam je pozvao Gordona Lucifera i rekao mu što se dogodilo. Gordon je zatresao glavom i pozvao svog šefa.

"Pa, to nije baš fer", rekao je Sotona. "Izbjegava izvršenje presude. Ali slušaj. Ovo je sedam svjednjaka s magičnim osobinama. Upotrijebi ih mudro i osvijetli deš svoj put u Raj."

Adam je krenuo, šest je svjednjaka nosio na leđima, u ruksaku od devine kože, dok je sedmog držao ispred sebe, gdje je njegova neprirodna plavobijela svjetlost probijala tminu nezemaljskom preciznošću. Ova je svjetlost dopustila Adamu

neusporediv vidik na put ispred njega kojim je odvažno nastavio.

Nakon što je prešao dug put tijekom kojeg je svjedočnik sa svih strana razbijao tamu, Adam je stigao do niskog zida obraslog bršljanom, u blizini se nalazilo malo jezerce. Činilo mu se daje ovo mjesto na kojem je toliko često drijemao i spavao u danima Edena kad je život bio jako jednostavan. Zastao je i pogledao oko sebe, a svjedočnik se istog trena ugasio. "Prokletstvo!" rekao je Adam, jer nije znao opsceniju riječ, to je bilo doba prije rađanja pravih psovki, i izvukao drugi svjedočnik iz ruksaka.

Svjedoča se sama upalila i Adam je nastavio dalje. Kad se ovoga puta tama razišla stigao je do blistave plaže u suton, s malim otokom u daljini i toplim povjetarcem koji je lagano puhao. Opet se zaustavio i tama se opet spustila kad je plamen svjedoče nestao.

Ovo se stalno događalo, Božja tama zbunila bi Adamov um, prikazala mu mjesta koja su na trenutak izgledala poput njegovog izgubljenog Raja, ali, nakon gašenja svjedoče, sve je opet bilo drugačije. Kad se posljednja svjedoča ugasila Adam se našao tamo gdje je i počeo i tamo je, htio ne htio, ostao.

Nakon Adamovog sedmog neuspjeha Ananke je presudila kako de tako i biti, i poništila svoju prijašnju presudu. Istaknula je da se, unatoč njezinoj prijašnjoj objavi, Adam ne može vratiti u Eden, jer je njegov izgon označio prvi okretaj kotača drame, a njegov neuspjeh u povratku, unatoč pomodi nekoliko svjedočnika, otkrio je temeljni kod vjerojatnosti svemira. Činilo se, istaknula je Ananke, daje cijeli svijet svjesnih bida utemeljen na pogrešci počinjenoj na početku, kad je postavljen kod koji je upravljao karmičkom mašinerijom. Adama se može smatrati prvom žrtvom božanskog uzroka i posljedice.

Aretino je završio pripovijest, on i Azzie su dugo šutke sjedili u mračnoj sobi. Došla je nod, svjedoče su dogorjele u mjedenim svjedočnicima. Azzie se promeškoltio i rekao: "Što si rekao, otkud ti ova pripovijest?"

Aretino je slegnuo ramenima. "Opskurna gnostička bajka."

"Nikad nisam čuo za nju, a demoni bi trebali znati puno više teoloških spekulacija od pjesnika. Jesi li siguran daje ti nisi izmislio?"

"Zar bi bilo važno da jesam?" upita Aretino.

"Nimalo! Otkud god priča došla, sviđa mi se. Naša de drama biti o sedam hodočasnika, svakome demo dati zlatni svijednjak koji de im ostvariti jednu želju."

"Čekaj malo", zaustavi ga Aretino. "Nigdje nisam spomenuo zlatne svijednjake. Ne stvarno. To je legenda, to je sve, i ako je bilo zlatnih svijednjaka ne znam jesu li imali ikakvu mod."

"To je obično izmotavanje", odvrati Azzie. "Priča mi se sviđa i moramo imati zlatne svijednjake za našu verziju legende, makar ih sami morali napraviti. Ali možda još uvijek negdje postoje. Ako je tako, pronadi du ih. Ako ne, nešto du smisliti."

"Što s ljudima koji de ih nositi? Ljudima koji de glumiti?" upitao je Aretino.

"Osobno du ih izabrati", odgovori Azzie. "Izabrat du sedam hodočasnika, svakome dati svijednjak i prigodu da mu se ostvari najveda želja. Sve što on - ili ona moraju učiniti jest uzeti svijednjak; ostatak de biti riješen. Magično, shvadaš."

"Kakve deš osobine tražiti kod hodočasnika?" upita Aretino.

"Ništa osobito. Trebam samo sedam ljudi koji žele ostvarenje želje bez problema. Takve ne bi trebalo biti teško nadi."

"Nedeš inzistirati da dobiju želju odricanjem i dobrim karakterom?"

"Ne. Moja de drama pokazati suprotno. Pokazat de kako svaka osoba može težiti vedem Dobru bez da mrdne prstom da bi si pomogla."

"To je uistinu nečuveno", rekao je Aretino. "Dokazat deš kako sreda i slučajnost upravljaju ljudskim životima, a ne moralne odrednice."

"To namjeravam", odgovori Azzie. "To je cijela suština Zla: dokazati kako je slabiji slučaj bolji. Što misliš o mom moralu, Aretino?"

Aretino slegnu ramenima. "Slučajnost upravlja? To je tvrdnja koju slabidi obožavaju." "Odlično. Zbog toga demo imati brojnu publiku."

"Ako tako želiš," reče Aretino, "nemam ništa protiv. Služim li Zlu ili Dobru, sve što napišem je propaganda i posebna molitva. Na kraju krajeva, ti pladaš ovu dramu. Ja sam samo umjetnik pod ugovorom. Ako želiš dramu koja prikazuje kako na zelenom žučnom kamenu u svibnju rastu makovi, plati mi i ja du ti je napisati. Glavno pitanje jest, sviđa li ti se moja zamisao?"

"Obožavam je!" povikne Azzie. "Moraš smjesta početi."

Aretino mu reče: "Trebamo razmisliti u kojem demo je kazalištu izvesti. To je uvijek bitno kod načina na koji ja pišem prizore. Imaš li neke određene glumce i glumice na umu? Ako ne, ja znam nekoliko koje bih preporučio."

Azzie se udobno zavalio i nasmijao. Rasplesani plamen iz obližnjeg kamina baca oštre sjene na njegovo lisičje lice. Prošao je rukom kroz svoju narančastu kosu i rekao: "Mislim kako ti moje ideje nisu baš jasne, Pietro. Ja ne planiram običnu dramu koja se izvodi na daskama crkve ili trgovima. Ja nemam angažiranih glumaca koji de izgovarati svoj tekst i ismijavati moj koncept. Ne! Ja du u stvari za posao angažirati obične ljude i žene, ljude čije de želje i strahovi dati raznolikost njihovim ulogama. I umjesto drvene pozornice i oslikane scene ja du im dati cijeli svijet da odglume svoju dramu. Mojih sedam hodočasnika glumit de priču kao daje žive, što de naravno i biti slučaj. Priče koje de ispričati što se svakom hodočasniku dogodilo nakon stoje dobio zlatni svjednjak, a svaka de priča biti drugačija. Poput Decameronu, znaš, ili Canterburvjskih priča, samo mnogo bolje, jer de proizadi iz tvog pera, dragi moj maestro." Aretino se lagano nakloni. "Naši de se glumci ponašati kao u stvarnom životu," nastavio je Azzie, "i nede znati kako imaju publiku, nas dvojicu."

"Budi uvjeren da im ja nedu redi", potvrdi Aretino. Pljesnuo je rukama i sluga je pospano ušao s pladnjem ustajalih keksa. Azzie je uzeo jedan iz uljudnosti prema svom domadinu, iako je rijetko jeo ljudsku hranu. Preferirao je tradicionalna paklenska jela poput ušederenih štakorskih glava i juhe od prsnog koša, ili reš pečenu ljudsku butinu posluženu s gomilom čipsa. Ali ovo je bila Venecija, ne Pakao, i uzeo je ponuđeno.

Nakon osvježenja Aretino je zijeenuo, protegnuo se i otišao u obližnju sobu kako bi se umio u kanti. Kad se vratio uzeo je desetak novih svijeda iz ormara i upalio ih. Azziejeve su oči blistale na treperavom plamenu, a njegovo je krzno izgledalo kao daje nabijeno električnom. Aretino je opet sjeo nasuprot njemu i rekao: "Ako je tvoja pozornica svijet, tko de biti prava publika? Gdje ih na Zemlji možeš smjestiti?" "Moja de drama biti za sva vremena", odgovori mu Azzie. "Moja glavna publika još uvijek nije živa. Ja stvaram, Pietro, za budude generacije koje de biti obrazovane našom dramom. Mi stvaramo za njih." Aretino je pokušavao biti praktičan - ne baš lagan trik za talijanskog gospodina u vrijeme renesanse. Uspravio se, taj poput medvjeda ogroman čovjek velikog nosa i rumenog lica, i rekao: "Znači ja nedu napisati dramu?"

"Ne," rekao mu je Azzie, "glumci de sami smišljati svoj tekst. Ali modi deš pratiti sva djela i razgovore, vidjet deš i čut deš njihove reakcije na događaje, i iz toga deš napisati dramu koja de biti izvođena za budude generacije. Ipak, prvi de put pripadati svijetu legendi, jer mitovi se stvaraju na taj način."

"To je uzvišen koncept", reče Aretino. "Molim te, nemoj me smatrati kritičnim ako priznam da vidim poteškomu ili dvije."

"Navedi ih!"

"Pretpostavljam da de naši glumci, bez obzira gdje počeli, naposljetku dodi do Venecije nosedi svijednjake."

"Tako sam to zamislio", rekao je Azzie. "Najprije želim kupiti tvoju priču o sedam svijednjaka kao temelj moje drame." Azzie je izvukao malu, ali tešku vredicu iz džepa i dao je Aretinu.

"Mislim da de ovo biti dovoljno za tvoje početne troškove. Ima toga još tamo otkud je i ovo došlo. Ti samo trebaš napisati grubi sadržaj. Nedeš pisati dijaloge, ne zaboravi. Naši glumci, koje du ja izabрати, činit de to sami za sebe. Ti deš ih gledati i slušati, bit deš šef pozornice i moj koproducent. Kasnije deš o toj temi napisati vlastitu dramu."

"Sviđa mi se ideja, moj gospodaru. Ali ako uzmete suštinu Venecije i pomaknete je negdje drugdje u prostoru i vremenu, kako du se ja kretati da bih napravio sve neophodno za produkciju naše drame?" "Što se toga tiče," odgovori Azzie, "pomodu magija i talismana koji de ti dati sposobnost

slobodnog kretanja kroz prostor i vrijeme u svrhu pradenja naše produkcije.“

"A što de biti s Venecijom kad budemo gotovi?" pitao je Aretino.

"Vratit demo našu odvojenu Veneciju natrag u vrijeme s pravom Venecijom, gdje de se stopiti s pravom, kao što se sjena stapa s predmetom. Od tada, pa nadalje, naša legenda više nede biti privatna stvar, postat de dio svih legendi, sa svojim djelima i posljedicama zabilježenima u analima ljudskog roda." "Moj gospodar, dopada mi se prigoda koju dobivam kao umjetnik. Čak ni Dante nije dobio takvu prigodu.“

"Onda se baci na posao", rekao je Azzie ustajudi. "Na jednostavan mi način napiši legendu o zlatnim svijednjacima. Vidimo se uskoro. U međuvremenu imam posla.“

I nestane.

Aretino je zatreptao i prošao rukom po mjestu gdje se Azzie nalazio. Nije bilo ničega osim zraka. Ali vredica zlata kojom mu je Azzie platio bila je materijalna i utješna.

Azzie je bio jako zadovoljan kad je napustio Aretinovu kudu, sjedanje na Adamovu priču još je uvijek bilo svježje u njegovu umu, ali postao je svjestan, zahvaljujudi onom profinjenom demonskom osjedaju kojeg je posjedovao, kako nešto nije u redu na neki neobičan način.

Vrijeme je i dalje bilo lijepo. Mali paperjasti oblaci plovili su ažurnim nebom, poput snježnih galija koje prave djeca. Posvuda oko njega, Venecija je nastavljala sa svojim zadovoljstvima i naporima. Velike barke pune odjede i hrane polagano su plovile kanalom Grande, njihovi široki, šareni obojani pramci sjekli su vodu. Pogrebna barka, crna i srebrna, tiho je kliznula pored njega, polirani kovčeg bio je vezan za krmu gdje su u crno odjeveni tiho stajali ožalošdeni. Oglasila su se crkvena zvona. Gomila je žurila promenadama, u blizini je mahnito projurio tip, kičasta mu je odjeda lepršala, zvončidi zveckali, komedijaš na putu prema kazalištu u kojem je nesumnjivo dobio ulogu. Skupina pet opatica prozujala je pored njega, veliki bijeli skuti njihovih halja lepršali su kao da su spremni da ih vinu u zrak. Na bitvi u blizini vezanih gondola krupni tip odjeven u bijeli saten, sa širokim šeširom na glavi,

sjedio je s papirom i kredama u boji i pokušavao nacrtati Kanal.

Azzie mu je prišao. "Čini mi se da se opet susredemo."

Babriel podigne pogled. Razjapi usta. Azzie baci pogled na Babrielov crtež. "Došao si ovamo kako bi crtao?" upita. "Da. Pa, zar mi se nisi mogao javiti?"

"Imao sam malih problema", priznao je Azzie. "Ove crte ovdje ..."

Babriel je kimnuo. "Znam, ispale su krivo. Ovo je prilično teška perspektiva, ali pomislio sam zašto ne pokušati."

Azzie je opet zaškiljio na crtež. "Stvarno nije loše za amatera. Iznenađen sam što te vidim ovdje. Mislio sam da si se vratio u Raj."

"I jesam. Ali Mihael me poslao ovamo kako bih crtao i produbio svoje znanje o europskoj umjetnosti.

Ah da, šalje ti pozdrave. I također pita za zdravlje tvog prijatelja, Aretina."

"Otkud znaš za Aretina?"

"Vidio sam te kako izlaziš iz njegove kude. On je prilično poznat, naravno, iako je vedina njegovih stihova nepodobna za Raj. On je također i ozloglašen, zar ne? Bio je jedan od Deset najvedih grešnika 1523. godine."

"Huh!" Azzie se naceri. "Moralisti uvijek imaju predrasude prema piscima koji prikazuju život onakvim kakav jest, a ne onakvim kakav bi trebao biti. Ja sam inače Aretinov obožavatelj. Jednostavno sam navratio kako bih se upoznao s njim, ništa više."

Babriel je zurio u nj. Nikad mu nije palo na pamet pitati se zašto je Azzie izlazio iz Aretinove kude. Ali sada kada je Azzie na sebe privukao pažnju, anđeo se zamislio. Iako je Mihael natuknuo kako nešto možda nije u redu, Babriel tome uistinu nije poklanjao neku osobitu pažnju. Azzie je bio njegov prijatelj, i, iako je služio Zlu, Babriel ga nije mogao smatrati stvarno zlim.

Po prvi mu je put na pamet palo kako je njegov prijatelj možda nešto smislio, i kako je na njemu, Babrielu, otkriti što bi to bilo.

Rastali su se s riječima uzajamnog štovanja i obedanjem da de se uskoro nadi na ručku. Azzie je onda nastavio dalje

ulicom. Babriel gaje neko vrijeme zamišljeno pratio pogledom, a onda nastavio s crtanjem.

U svoj hostel vratio se rano poslijepodne. Četverokatnica je bila naherena i činilo se kao da se uvukla među više zgrade oko nje. Desetak anđela je tamo odsjedalo jer je signor Amazzi, mrk i bogobožan vlasnik, imao posebne cijene za one povezane s religijom. Neki su govorili kako je znao da su tihi, uljudni, zgodni mladi ljudi koji su povremeno dolazili iz neke nespominjane sjeverne zemlje kako bi odsjeli kod njega anđeli. Drugi su govorili kako je mislio da su anđeli, i ponavljali šalu pape Grgura. Amazzi je sjedio za svojim malim stolom kad je Babriel ušao, i rekao mu: "Netko vas čeka u dnevnoj sobi."

"Posjetitelj! Jako lijepo!" rekao je Babriel. Požurio je vidjeti tko je to.

Dnevna soba bila je udobna i mala, nekoliko metara ispod razine ulice, ali osvijetljena sunčevim zrakama koje su prolazile kroz visoke uske prozore dajući joj ugođaj crkve koji je odgovarao Božjim slugama. Arhanđeo Mihael sjedio je sa strane u visokoj pletenoj fotelji i listao turistički vodič od papirusa koji je veličao čuda gornjeg Egipta. Brzo ga je zatvorio i rekao: "Ah, eto, Babriele! Navratio sam provjeriti kako ti ide!"

"Oh, jako dobro, gospodine", odgovorio je Babriel. Pokazao je Mihaelu blok za crtanje i dodao: "Još uvijek nisam skužio ovaj trik s perspektivom, gospodine."

"Nastavi još malo pokušavati", rekao je Mihael. "Znanje slikanja korisno je za procjenu brojnih remekdjela koje Raj posjeduje u svojim veličanstvenim zbirkama. Jesi li opet susreo svog prijatelja Azzieja?"

"Jesam, gospodine. Maloprije sam ga vidio kako izlazi iz kude Pietra Aretina, čuvenog nedudorednog pjesnika i bestidnog dramatičara."

"Stvarno? I što misliš o čemu se radilo? Običan posjet obožavatelja?"

"U to bih volio vjerovati", odgovori Babriel. "Ipak, određena nelagoda mog prijatelja kad sam spomenuo Aretinovo ime navela me da se zapitam nije li možda drugačije. Ali ne volim nikoga optuživati za dvoličnost, gospodine, osobito nekoga tko

mi je prijatelj, unatoč tome što je demon." "Tvoji moralni obziri služe ti na čast", rekao je Mihael. "Iako, od nekoga tko je, na kraju krajeva, pravi anđeo ni ne bismo manje očekivali. Ali razmisli. Azzie, kao sluga Zla, ne bi obavljao svoj posao da nije smislio neku podlost za jačanje Zla na svijetu. Optužiti ga za neku psinu jednostavno znači odati mu priznanje. Naravno da ne sprema ništa dobro! Pitanje jest, što radi?"

"Sto se toga tiče, nemam blage veze."

"Ja ipak mislim da bismo trebali saznati. Azzie više nije beznačajna osoba. Dva je puta služio Silama Tame u velikim događajima. Prvi je slučaj Dražesnog Princa, .1 zatim frka s Faustom, čiji je ishod još uvijek pod prosudbom na Anankeinim dvorima. Koliko shvađam, Azzie je sada na visokom položaju u Savjetu nepravde. Čini se očitim daje glavni igrač u onim igrama koje se s vremena na vrijeme pojavljuju kako bi odvele ljudski rod na krivi put prema prokletstvu."

"Moj je prijatelj toliko važan?" upitao je Babriel, očiju razrogačenih od iznenađenja.

"Čini se daje tako, ovih dana", odgovorio je Mihael. "Bilo bi mudro barem istražiti u čemu leži njegovo zanimanje za lukavog i inteligentnog Aretina." "Mislim da ste u pravu, gospodine", nato de Babriel. "A ti, moj momče, si pravi anđeo za taj zadatak."

"Ja? Oh, definitivno nisam, gospodine! Znete koliko sam nesposoban muljati, vaše arhandelstvo. Ako pokušam muljariti u razgovoru ne bih li otkrio njegove namjere, Azzie de me u trenu skužiti."

"Znam", rekao je Mihael. "Tvoja je nesposobnost legendarna. Ali tu se ništa ne može. Ti si u savršenoj poziciji da malo špijuniraš, kad si ved ovdje u Veneciji. Ne bi ti trebao biti problem upoznati se s tim Aretinom. Posjeti ga kao netko tko se odavno divi njegovom radu, razgovaraj s njim, pogledaj mu kudu, vidi što deš otkriti. Čak mu i plati ručak kako bi ga još više navukao. Staviti demo to na trošak Rajskih istraga."

"Stvarno mislite da je moralno u redu špijunirati prijatelja?" upita Babriel.

"Razumno je redi da jest", odgovori Mihael. "Čovjek ne može izdati neprijatelja, samo prijatelja. Bez izdaje ne bi bilo otkrivanja."

Babriel je kimnuo i složio se učiniti ono što je Mihael tražio. Tek je kasnije shvatio kako mu Mihael nije dao izravan odgovor. Ipak, tada je već bilo kasno za razmišljanje o tome. Dok izdaja prijatelja može ili ne mora biti moralno neispravna, usprotiviti se zapovijedi arhanđela bilo je definitivno nepreporučljivo.

Idućeg dana, točno u podne, Babriel je pokucao na Aretinova vrata.

Isprva nije bilo odgovora, iako je iznutra čuo razne zvukove. Činila su se kao neobična mješavina glazbenih instrumenata i ljudskih glasova, od kojih su se brojni smijali. Opet je pokucao. Ovoga puta sluga je otvorio vrata, vrlo uredan čovjek, izuzevši naherenu periku. Izgledao je kao da istovremeno pokušava napraviti previše stvari.

"Želim razgovarati s Aretinom", rekao je Babriel.

"Oh, čovječe, sve je tako neuredno", nato de sluga. "Može li u neko drugo vrijeme?"

"Ne, mora biti baš sada", odgovori Babriel neuobičajeno odriješito, prestravljen pomisli kako uskoro mora predati izvješće o svom napretku - ili nedostatku napretka - Mihaelu.

Sluga je stupio u stranu i pustio Babriela unutra. Poveo je anđela do sobe za crtanje i rekao: "Budite ljubazni i pričekajte ovdje. Pitat du gospodara može li vas primiti."

Babriel se ljuljao na petama, trik koji je davno naučio kako bi mu vrijeme brže prolazilo. Pogledao je po sobi i ugledao rukopis na malom stolu za crtanje. Vidio je samo riječi "Otac Adam" kad se začula buka i ušla skupina ljudi. Babriel je odskočio s izrazom krivnje na licu.

Bili su to glazbenici, ali skinuli su svoju uobičajenu sakoe i frakove i hodali u košuljama i svirali. Nisu svirali ni jednu crkvenu melodiju, nego prilično živahnu plesnu. Prošli su a da nisu bacili ni pogleda prema Babrielu. Bili su usredotočeni na pronalazak neke druge sobe iz koje su glasan razgovor, prodorno vriskanje i gromoglasan smijeh odavali činjenicu da se u njoj odigrava neka veselica. Babriel je opet bacio pogled na rukopis, i ovoga je puta pročitao pola rečenice: "Otac Adam, nedugo nakon protjerivanja iz Rajskog vrta zato što je pojeo plod drva znanja ..." Opet je bio prekinut, ovoga puta djevojačkim smijehom.

Podigao je pogled i ugledao dvije dame koje su dojurile u sobu. Bile su mlade ljepotice, jedna s crnom raščupanom kosom, druga sa zapetljanim plavim kovrčama. Nosile su šarenu prozirnu odjedu koja je lepršala iza njih dok su trčale, jedna je u šali lovila drugu, a Babriel je pocrvenio kad je vidio da njihova odjeda dovoljno razotkriva da se vide tamne bradavice i ružičaste butine.

Stale su ispred njega. Plavuša je najljupkijim mogudim francuskim naglaskom rekla: "Hej, ti tamo! Jesi li ga vidio?"

"Na koga mislite?"

"Na onog zlodka Pietra! Obedao je da de plesati sa mnom i Fifí."

"Nisam ga vidio", odgovorio je Babriel i opirao se nagonu da se prekriži jer je pomislio kako bi dame to mogle smatrati uvredljivim.

"Sigurno je negdje u blizini", rekla je plavuša. "Idemo, Fifí, ulovimo ga i kaznimo." Babrielu je uputila stanoviti pogled od kojeg je zadrhtao od samih vrhova kose do noktiju na nogama. "Zašto i ti također ne dođeš?" upita ga.

"Oh, ne, ne", odgovori Babriel. "Moram ovdje čekati." "A ti uvijek činiš ono što moraš? Kako dosadno!"

Smijudi se, djevojke su odjurile u susjednu sobu, niz hodnik i nestale. Babriel je obrisao čelo i opet pokušao baciti pogled na rukopis. Ovoga je puta uspio pročitati naslov. Legenda o sedam zlatnih svijednjaka. A onda gaje zvuk koraka upozorio, pa se odmaknuo od stola.

Ušao je Aretino, brada mu je bila raščupana, prsluk raskopčan, naramenice su mu visjele gotovo do poda. Njegova lijepa lanena košulja bila je prepuna mrlja, najvjerojatnije od vina. Hodao je i prilično se zanosio udesno, oči su mu bile krvave i podbuhle, oči čovjeka koji je prečesto vidio previše, ali je još uvijek želio vidjeti još. U ruci je nosio napola pun vrč vina, a ni korak mu nije bio odved stabilan.

Uz malo poteškoda pjesnik je stao pred Babriela, pogledao ga i strogo upitao: "Tko si, Pakla mu, ti?"

"Student", odgovori Babriel. "Siromašan student iz Njemačke. Došao sam u Veneciju sunčati se pod suncem vašeg genija, dragi maestro, i počastiti vas ručkom, ako mogu

biti toliko slobodan. Ja sam vaš najvedi obožavatelj u cijeloj zemlji sjeverno od Aachena.“

"Stvarno?" reče Aretino. "Sviđaju ti se moje stva" "Sviđaju" je jedna riječ, dragi maestro, za izražavanje mojih osjedaja prema vašim djelima. Ljudi vas zovu Božanski Aretino, ali čak je i to bladenje vašeg genija ispraznom frazom.“

Babriel po prirodi nije bio laskavac, ali čuo je dovoljno, u viskom i niskom društvu, kako se koristiti spikom. Samo se nadao da zbog vjerodostojnosti ne laže previše. Ali Aretino, osobito u trenutnom stanju, nije smatrao ni jednu pohvalu njegovog talenta odved ispraz" Dobro zboriš, momče moj. To ti priznajem." Aretino je zastao kako bi zaustavio štucanje. "Volio bih ručati s tobom, ali to de biti neki drugi put. Upravo sam usred zabave u proslavu mog novog posla. Gdje su, Pakla mi, moji gosti? Kladam se da su ved u spavadim sobama. Ali ni ja ne zaostajem puno!" Nakon tih riječi krenuo je prema vratima.

"Mogu li pitati, dragi maestro, o prirodi vašeg novog posla? Vaši obožavatelji diljem Europe vrlo bi rado čuli.“

Aretino se zaustavi, trenutak je razmišljao, a onda se vratio u sobu i uzeo rukopis sa stola. Gurnuo ga je pod ruku i rekao: "Ne, ne! Prisegnuo sam šutnju o ovoj stvari. Ti i ostatak svijeta bit dete zadivljeni, to vam obedavam. Sama grandioznost pothvata ... Ali više ni riječi." I nakon izgovorenog napusti sobu, kredudi se prilično dobro, osim posrtaja ili dva.

Odjurivši natrag u Raj, Babriel je otišao ravno do predgrađa gdje je Mihael imao ranč. Uletio je u arhandelovu dnevnu sobu, lijepu, dobro osvijetljenu prostoriju u kojoj je rasporedio svoju zbirku maraka ispod Tiffany lampe i pregledavao je, držedi u rukama povedalo i pincetu. Nagla pojava plavokosog anđela izazvala je propuh i marke su veselo zaplesale zrakom. Babriel je spasio Capetown Triangular prije no stoje odletjela kroz prozor, i stavio na nju uteg za papir kako bi ostala na mjestu.

"Stravično mi je žao", promrmljao je.

"Samo pokušaj biti malo manje nagao", rekao je Mihael. "Nemaš pojma koliko je teško dodi do ovih vrjednijih sa Zemlje bez postavljanja neobičnih pitanja. Pretpostavljam kako si imao uspjeha u istrazi." Babriel je izbrbljao o Aretinovom rukopisu, njegovom naslovu, prvoj rečenici, zajedno s

informacijama daje pjesnik slavio novi posao, i, po izgledu proslave, jako dobro pladen.

"Sedam zlatnih svjednjaka ", promrmljao je zamišljeno Mihael. "Ne zvuči poznato. Ali dođi, idemo pogledati u kompjutor što gaje Božanski odjel privlačnih hereza nedavno instalirao."

Poveo je Babriela hodnikom do svoje radne sobe gdje se, pored gotičkih ormara za spise i romaničkog stola, nalazio kompjutorski terminal kvadratičnog dizajna zvanog modernim. Arhanđeo je sjeo pred konzolu, stavio naočale i napisao niz riječi za pretraživanje.

Učinio je i druge stvari s tipkovnicom a podaci su uskoro, crni i zeleni, klizili ekranom. Babriel zatrepde pogledom, ali za njega je sve išlo prebrzo. Ipak, činilo se da Mihael nema problema s čitanjem informacija, pa uskoro kimne i ustane.

Bilo je prigovora u vezi primjerenosti kompjutora u Raju. Glavni argument u njihovu korist isticao je da su oni samo produžetak gušćjeg pera i kamenih pločica, oboje odobrenih za upotrebu u opisivanju duhovnih mjesta u svrhu naglašavanja Ideje informacije. Kompjutor u osnovi nije bio drugačiji od ranijih tehnologija pisanja, jer je zauzima malo mjesta u koje je spremao gomilu informacija - za razliku od kamenih pločica koje su mogle postati prilično nezgodne, donosedi potrebu za pojačavanjem poda prostorija u kojima su čuvane. Čak je i s pergamentima, laganima u usporedbi s kamenim pločicama, bilo problema, od kojih najgori nije bila njihova trajnost.

"Sto vam je kompjutor rekao?" upitao je Babriel.

"Čini se da postoji stara gnostička legenda kako je Sotona Adamu dao sedam svjednjaka s kojima bi pronašao put za povratak u Eden."

"Je li se ikada vratio?" znatiželjno de Babriel.

"Naravno da nije!" prasnuo je Mihael. "Misliš da ne bi čuo za to daje uspio? Zar ne shvadaš kako je cijela povijest ljudskog roda utemeljena na činjenici da se Adam nije vratio u Eden, i da on i svi ostali ljudi teže tomu?"

"Naravno, gospodine. Nisam razmišljao."

"Ako se Neprijatelj poigrava s pričom iz najranijih dana stvaranja, kad su postavljena temeljna pravila interakcije

između ljudi i duhova, to je stvar koja nas mora izuzetno zanimati. Sedam zlatnih svijednjaka!“

"Jesu li ikad postojali?" pitao je Babriel. "Najvjerojatnije nisu.“

"Znači možemo pretpostaviti da ne postoje ni sada, pa nam ne mogu naštetiti.“

"Nemoj skakati pred rudo", reče Mihael. "Mitovi su najprokletije stvari. Ako su ti svijednjaci postojali, u krivim bi rukama mogli prouzročiti velike probleme. Rizik je toliko zastrašujući da mislim kako moramo pretpostaviti da postoje, sve dok ne dokažemo suprotno, a čak i tada moramo biti na oprezu.“

"Da, gospodine. Ali ako Azzie ima svijednjake, što de učiniti s njima?“

Mihael je odmahnuo glavom. "To mi je još uvijek skriveno. Ali ne zadugo. Osobno du se pozabaviti ovom stvari.“

"A što sa mnom, gospodine?" upita Babriel. "Da se vratim špijuniranju Azzieja?" Arhandeo je kimnuo. "Skužio si", rekao je Mihael.

Babriel se žurno vratio u Veneciju. Ali hitra potraga, a onda puno pomnija, uvjerile su ga da Azzie više nije u gradu.

Azzie je neopozivo pozvan u Pakao. U glavi mu se još uvijek vrtjelo dok je stajao u Sotoninoj dnevnoj sobi u bijeloj kudi u kojoj je direktor Pakla obavljao vedinu poslova.

Pojavio se Demon u plavom odijelu i kravati od ripsa. "Njegova Ekselencija de vas sada primiti." I samo tako, Azzie se našao u Sotoninim odajama. Sotonina kuda izgledala je poput dnevne sobe u otmjenoj kudi u jednom od najboljih kvartova Long Islanda. Nije bilo ništa osobito sotonsko u njoj - samo golf trofeji, slike lova i miris kvalitetne stare kože.

Sotona je imao sve bitne Paklenske stvari, instrumente za mučenje, snimke Crnih misa, ukrase, ali one su bile u drugom dijelu kude koji je bio namijenjen za službeni posao.

Sotona je bio malen, privlačan, ženskast, prodelav, s naočalama. Mogao je odabrati izgled koji poželi, ali obično je koristio neugledan; trenutno je nosio žuti ogrtač i svileni šal oko vrata.

"Ah, Azzie, dugo je vremena prošlo! Nisam te vidio otkad si bio na mojim predavanjima o etici Zla, tamo u dobrim

studentskim danima.“

"To su bili dobri stari dani, gospodine", rekao je Azzie. Sotona gaje uvijek impresionirao. Sotona je bio jedan glavnih stvaratelja i teoretičara Zla, i bio je dugogodišnji uzor demon.

"A sada", rekao je Sotona, "što to čujem, produciraš dramu?“

"Oh, da", odgovorio je Azzie. "Istina je." Pomislio je da de Sotoni biti drago zbog njegove inicijative. Uvijek je mladim demonima govorio da odu van i učine nešto loše.

Azzie nastavi: "Dobio sam tu ideju za nemoralnu dramu gledajući jednu suprotne vrste. Znae, gospodine, naši protivnici uvijek pokušavaju dokazati kako su dobra djela jedini način postizanja dobrih rezultata. To je propaganda i prilična neistina. Moja de drama pokazati koliko je njihova tvrdnja apsurdna.“

Sotona se nasmijao, ali u njegovom je izrazu bilo nešto bolno kad je rekao: "Pa, ne bih to tako rekao! Suprotnost Dobru nije uvijek Zlo. Sjeti se, istaknuo sam to na mojim predavanjima o temeljima paklenske logike.“

"Da, gospodine. Ne namjeravam staviti Zlo u poziciju u kojoj ne moraš ništa učiniti kako bi bio nagrađen.“

"I bolje ti je!" rekao je Sotona. "To nije pozicija koju Dobro zauzima. To je činjenica života, bez obzira bio dobar ili zao.“

"Da, gospodine", reče Azzie. "Pretpostavljam kako to nisam sagledao na taj način. Hodu redi, mogu li postaviti dramu koja de prikazati neke dobre odlike Zla?“

"Naravno da možeš! Ali zašto koristiti ovaj zamorni primjer? Zašto ne pokažeš daje Zlo pametno i jako moderno?“

"A je li, gospodine? Da, naravno da jest! Ne znam, gospodine, jednostavno smatram kako de ovo biti dobra stvar. Zabavno je, znate, a naši su protivnici toliko ozbiljni.“

"Zar želiš redi da mi ovdje u Paklu nismo ozbiljni? Uvjeravam te kako to nije slučaj." "Nisam tako mislio, gospodine!“

"Ja bih se pazio te ideje", rekao je Sotona. "Ne želim ti izravno zapovjediti da se ostaviš toga. Zašto je malo ne odgođiš? Pokušat du ti pronadi neki posao?“

"Odgoditi, gospodine? To ne mogu učiniti. Ljudi ved rade na tome", odgovori Azzie. "Dao sam riječ. Ne bih želio

zaustaviti svoje glumce i pogaziti riječ. Osim ako mi se, naravno, ne zapovjedi.“

"Oh, ne, ne", rekao je Sotona, "nedu ti zapovjediti da prestaneš. Zar ne bih ispaao smiješan - zapovjedio sam jednom od svojih vlastitih demona da prestane s postavljanjem drame koja veliča Paklenske aktivnosti! Ne, dragi moj dečko, to je u potpunosti tvoj izbor. Samo ne zaboravi, ako ne upali na način na koji se prilično blesavo nadaš, pa, upozoren si. Pitali smo te bi lije barem mogao odgoditi sve dok dobro ne razmisliš.“

Azzie je bio toliko potresen ovime daje otišao ne postavivši pitanje vezano za jednu od glavnih briga: je li priča o svijednjacima stvarno istinita? No zato je bio odlučan nastaviti s dramom, i posjetiti jedino stvorenje koje mu je, mislio je, moglo pomodi u vezi priče, bila ona istinita ili ne.

Azzie je sada bio odlučan otkriti jesu li zlatni svijednjaci uistinu postojali. U svakom je slučaju imao plan: ako su postojali, upotrijebit će ih u drami koju će producirati za naobrazbu ljudi i duhova; ako nisu, pronadi će nekog obrtnika koji može izraditi kopije. Ali nadao se da su postojali. Svi su u Paklu znali da, trebate li brz odgovor, jednostavno odete do Face Corneliusa Agrippe, osobe osebujna značaja u prošlim stoljedima, i u renesansi još uvijek česte teme razgovora. Živio je u idealnoj sferi koja nije bila ni spiritualna ni materijalna, nego je imala neki svoj čudan izgled koji još uvijek nije bio definiran. 1 sam je Agrippa bio iznenađen kad je nastao, i još uvijek nije našao vremena to asimilirati u svoj sustav.

Sustav je bio temeljen na činjenici toliko bjelodanoj daje bila očita, a ipak zadavala je neobične probleme kad ju je pokušao dokazati ili primijeniti: kozmos i sve u njemu postojalo je kao jedinstvo; kako gore, tako i dolje, i svi dijelovi svega bili su međusobno ovisni. Iz ovoga je proizlazilo da bilo koji dio može utjecati na bilo koji drugi dio, i kako znamen ili simbol bilo čega mogu utjecati na stvarnost bilo čega stoje predstavljao, jer su oni bili ekvivalenti u cjelini koja je povezivala i ve stvari. Za sada u redu. Problem je ležao u dokazivanju. Iako je Agrippa mogao utjecati na brojne stvari drugim brojnim stvarima, još uvijek nije uspio utjecati n.i sve stvari kad god bi poželio. Što više, još uvijek nije Uračunao postojanje slučajnosti, koja je, činilo se, s vremena na vrijeme

poremetila sve njegove proračune na način koji je izgledao slučajan, znači protuzakoni u planski izgrađenom kozmosu, znači zapravo nešto sasvim drugo. Tim i sličnim problemima Agrippa se bavio u svojoj staroj kudi na mjestu koje nije postojalo ni u materijalnoj ni u spiritualnoj sferi.

"Azzie! Kako mi je drago što te vidim!" viknuo je arhimag. "Hej, drži ovo, može? Pretvorit du zlato u crni dim."

"Je li to uistinu neophodno?" pitao je Azzie držeći retortu koju mu je Agrippa dao.

"Jest, želiš li ga pretvoriti opet u zlato."

"Ako to želiš, zašto ga onda uopde pretvaraš u dim?" upitao je Azzie. Retorta u njegovim rukama počela je podrhtavati, tekudina u njoj promijenila je boju iz prozirne u oker žutu prošaranu zelenom. "Stoje ovo?"

"Vrhunski sirup za grlo", odgovori Agrippa. Bio je nizak, imao je filozofsku bradu i brkove, a čak je i nosio payes poput hasidskih rabina s kojima je ponekad razgovarao u Limbu gdje su se sastajali kako bi se osvježili i porazgovarali. Nosio je i dugi plašt i visoki šiljati šešir s kositrenom kopčom. "Zbog čega se intelekt poput tebe gnjavi mudkanjem sirupa za grlo?" upita Azzie.

"Pokušavam ostati praktičan", odgovori Agrippa. "A što se tiče operacije sa zlatom, tražim način za poništavanje procesa pretvaranja zlata u crni dim i čađu, pa du onda modi bilo koji crni dim pretvoriti u zlato."

"To bi bilo jako puno zlata", reče Azzie i pomisli na svu čađu koju je u životu vidio.

"Bilo bi. Ali puno zlata je to što ljudi žele. A alkemija je iznad svega ljudska filozofija. A sada, što mogu učiniti za tebe?"

"Jesi li ikada čuo", pitao ga je Azzie, "za sedam zlatnih svijednjaka koje je Sotona dao Adamu kako bi mu pomogao da pronade put u Rajski vrt?" "Zvuči poznato. Gdje je moja sova?"

Kad je čula svoje ime, ogromna snježnobijela sova s pjegavim krilima tiho je doletjela sa svog mjesta pod stropom.

"Donesi mi papire", reče joj Agrippa. Sova je jednom obišla sobu i odletjela kroz prozor. Agrippa je zbunjeno pogledao oko sebe, a onda mu se pogled prikovao za retortu u Azziejevim rukama.

"Ah, daj je ovamo!" Sagnuo se i pomirisao. "Da, to de biti jako dobro. Ako nije sirup za grlo, poslužit de za šugu. Vrlo sam blizu univerzalnoj panaceji koja de izliječiti sve bolesti. A sad da vidimo tu čađu." Pogledao je u malu ped u kojoj se zlato talilo. Namrštio se. "Čak je i čađa sada poprilično izgorjela. Mogu je pokušati vratiti samo po sjedanju, jer doktrina univerzalnih podudarnosti ne postavlja nikakve nemogude uvjete, a što jezik može reći, mozak može zamisliti, a ruka izvesti. Ali najlakše je početi s novim zlatom. Ideš, evo opet moje sove."

Sova mu je aterirala na rame. U kljunu je nosila svitak pergamenta. Agrippa gaje uzeo, a sova se vratila na svoje mjesto ispod stropa. Odmotao je svitak i brzo pogledom prešao preko njega. "Aha!" viknuo je. "Evo ga! Sedam zlatnih svijednjaka uistinu postoji. Uskladišteni su sa svim ostalim izgubljenim mitovima što ih je svijet poznao u dvorcu Cathar u Krak Herreniumu."

"Gdje je to?" upita Azzie.

"U Limbu, južno od nultog meridijana Čistilišta. Znaš kako dodi tamo?"

"Nema problema", reče Azzie. "Puno ti hvala!" I Babriel je pomno pazio na Azziejev povratak.

Anđeo je pronašao sobu u blizini Aretinove kude - sobičak, jer nije trebao puno. Također i slugu, staricu usahljeh usta i blistavih crnih očiju okruglih poput gumba. Kuhala mu je, hranu pravednika, koju je Babriel volio više od svih drugih slastica. Prala mu je kistove kad bi se vratio kudi sa svojih eksperimenata s perspektivom, i na sve se načine brinula za nj.

Babrielu je Azziejev povratak u Veneciju mogao promaknuti, jer je demon zabljesnuo u nodi poput munje i odjurio ravno do Aretinove kude. Ali je Agatha, kako se starica zvala, stražarila, i cijela je njezina obitelj bila uključena u zadatak. Njezin otac, Menelaus, bio je prvi koji je ugledao brzu svjetlost na zapadnom nebu i otišao to reći Agathi. Ona je upalila svijedu, otišla mračnim prolazima do mjesta gdje je Babriel odsjeo, pokucala na vrata i ušla.

"Onaj kojeg tražite je ovdje u Veneciji, gospodaru", izvijestila je.

"Napokon!" rekao je Babriel. Ogrnuo se plastom, najtamnijim koji je mogao pronadi, i izašao van.

Odlučivši iskoristiti kvalitetu izgovora o kojoj je toliko slušao, Babriel se popeo uz pomod Aretinove rešetke za puzavice i smjestio na malom balkonu kod prozora na drugom katu. Unutra je mogao vidjeti Azzieja i Aretina, ali nije mogao čuti njihove glasove. Ljutito je rekao: "Vrijeme je za čudo", i nakon tih riječi krijesnica je odustala od igre lovice sa svojim prijateljima i došla do njega.

"Kako ste, gospodine? Što mogu učiniti za vas?" "Želim znati što se unutra govori."

"Vjerujte mi, ja sam osoba koja de to saznati."

Krijesnica je odletjela i nakon nekoliko trenutaka pronašla pukotinu u okviru prozora. Uletjela je točno u trenutku da čuje Azzieja kako govori: "Ne znam što imaš na umu, Aretino, ali pokušat demo. I to smjesti!" Nakon toga uslijedio je bljesak i Azzie i Aretino nestadoše.

Krijesnica se vratila i ispričala to Babrielu, koji je zaključio da se petlja u komplicirane stvari, jer uopde nije shvadao što se događa.

A u kudi, trenutak prije dolaska krijesnice, Azzie je govorio: "Navratio sam kako bih ti rekao da sam pronašao svijednjake."

"Jesi? Gdje su?"

"Prema Corneliusu Agrippi, uskladišteni su u dvorcu u Limbu. Skočit du tamo i uvjeriti se da su još uvijek dostupni, a onda ih postaviti za nagrade." "Nagrade?"

"Stvarno, Pietro, daj se skoncentriraj. Ti si smislio svijednjake. Ili se sjetio priče, svejedno. Ima ih sedam, pa demo imati sedam hodočasnika. Sve što trebaju učiniti jest uzeti svijednjake i njihova de se najveda želja ostvariti. Kako ti se to sviđa?"

"Jako mi se sviđa", odgovorio je Aretino. "To je ono što sam oduvijek želio. Uzeti nešto u ruke, izredi želju a ona de se zatim ostvariti."

"I također ne zato što si učinio nešto čime bi je zaslužio", rekao je Azzie. "Nego samo zato što si posjedovao magični predmet. Tako stvari trebaju funkcionirati. Ponekad i funkcioniraju. Barem de naša drama tako tvrditi. Redi du

svojim dobrovoljcima da sve što trebaju učiniti jest pronadi svijednjake i njihovi su problemi prošlost. U principu.“

Aretino je podigao obrve, ali je kimnuo i također promrmljao: "Načelno, da. Ali kako de pronadi svijednjake?"

"Svakom du hodočasniku dati čaroliju, a čarolija de ih dovesti do svijednjaka.“

"Zvuči mi u redu", rekao je Aretino. "Znači idemo u Limb. Je li jako daleko?"

"Prilično daleko, po bilo kojem objektivnom standardu", odgovori Azzie. "Ali mi demo putovati vrlo kratko. Kao dramatičaru, ovo bi ti trebalo biti zanimljivo, Pietro. Ni jedan živi čovjek, koliko ja znam, nije bio u Limbu - osim Dantea. Siguran si da želiš na to putovanje?"

"Ne bih ga propustio nizašto na svijetu", rekao je Aretino.

"Onda kredemo." Azzie je napravio znak i njih su dvojica nestali.

Aretinov prvi pogled na Limb bio je razočaravajući. Cijelo je mjesto bilo u sivim tonovima. U prvom su planu bili kockasti blokovi koji su mogli biti drvede, Azzie je stajao na jednom. Ili su možda predstavljali drvede. Bilo je teško reći stoje na ovom mjestu predstavljalo što.

Iza njih, trokutaste mrlje, svjetlije i manje, izgledale su kao da predstavljaju planine. Između drveda i planina nalazila su se miješana područja koja su mogla biti apsolutno bilo što. Nije bilo ni vjetra ni povjetarca. Ono malo vode stoje vidio stajalo je u nepomičnim jezercima.

Mala crna mrlja na obzoru privukla je Aretinovu pažnju. Krenuli su u tom smjeru. Šišmiši su skvičali oko njih, a mali glodavci jurcali uokolo.

Iznad vrata dvorca Krak Herrenium nalazio se natpis koji je glasio VI KOJI ULAZITE, OSTAVITE SVE FANTAZIJE O LOGICI ZA SOBOM.

Iz dvorca je dolazila tiha glazba. Melodija je bila živahna, a ipak je u sebi imala nešto tugaljivo. Aretino nije bio baš prestrašen - teško je prestrašiti pjesnika kad hoda sa svojim demonom. Demon je stravičniji od svijeta oko njega.

Kroz niska nadsvodena vrata izašao je čovjek, sagnuo se kako bi mu to uspjelo. Bio je krupan i visok. Nosio je ogroman plašt preko svog remena i sakoa; na nogama je imao šiljaste

čizme. Imao je odvažno lice s velikim i izražajnim očima. Bio je svježije obrijan, a lice mu je zračilo izuzetnom mudrošću.

Čovjek je prišao i naklonio se. "Ja sam Fatus. Tko ste vi?"

"Znači ovo je Fatusov dvorac", promrmljao je Aretino. "Čudesno!"

"Znao sam da de ti se sviđati," reče Azzie, "zbog tvoje opdepoznate reputacije za potragom za nečim novim."

"Moj ukus za novo više je okrenut ljudima nego stvarima", nato de Aretino.

Fatusove su oči zablistale kad je progovorio: "Dobar ti dan, demone! Vidim da si doveo prijatelja." "Ovo je Pietro Aretino", odgovori Azzie. "On je čovjek."

"Očaran sam."

"Ovdje smo u potrazi u kojoj nam ti, mislim, možeš pomodi", rekao je Azzie.

Fatus se nasmijao i mahnuo rukom. Pojavio se mali stol i tri stolca. Na stolu se nalazilo vino, i pladanj mesa.

Rekao je : "Možda bi mogli prezalogajiti sa mnom dok razgovaramo o tome?"

Azzie je kimnuo i sjeo.

Jeli su i razgovarali, a nakon nekog vremena Fatus mahnu rukom i pozva zabavljače. Na njegov je znak iz sobe izašla skupina žonglera. Ti su ljudi bili vrsta zvana legalni manipulatori, bacali su u zrak nepravde i odmazde, dodavali ih jedni drugima iz ruke u ruku, goredolje, lijevodesno, a Azzie je uistinu bio zadivljen njihovom vještinom.

Fatus se nakon nekog vremena nasmiješio i rekao: "Toliko o iluziji. Što mogu učiniti za vas?" "Čuo sam", rekao je Azzie, "da čuvaš brojne stare i neobične stvari ovdje u svom dvorcu."

"Tako je", odgovorio je Fatus. "Sve naposljetku dolazi do mene, a ja pronalazim mjesto za to, što god bilo. To je najčešće smeđe, ali ponekad dođe i prava stvar. Ponekad su ta blaga uistinu dio proročanstava, a ponekad su to priče bez trunke istine u njima. Nije me briga, ne pravim razliku između stvarnog i nestvarnog, ostvarenog i neostvarenog, otkrivenog i skrivenog. Koje blago tražiš?"

"Sedam zlatnih svijednjaka," reče Azzie, "koje je Sotona dao Ocu Adamu." "Znam na što misliš. Imam neke njihove

fotografije da ih pogledaš." "Želim samo pravu stvar", rekao je Azzie.

"A što namjeravaš s tim svjednjacima kad ih budeš imao?"

"Dragi moj Fatuse, započeo sam grandiozan pothvat, i ti svjednjaci u njemu igraju ulogu. Ali možda ih ti trebaš za nešto."

"Nikako", odgovorio Fatus. "Bit de mi drago da ti ih posudim."

"Ja sam mislio," reče Azzie, "posuditi te svjednjake ljudima kako bi pomodu njih mogli ostvariti svoje najvede želje."

"Koja dobra ideja", reče Fatus. "Toga bi na svijetu stvarno trebalo biti više. Kako to planiraš izvesti?" "Uz pomod čarolija", odgovori Azzie.

"Čarolija!" uskliknu Fatus. "Koja dobra ideja! Čarolije mogu ostvariti gotovo sve."

"Da", reče Azzie. "To je najljepša stvar u vezi s njima. A sada, ako dopustiš, Aretino i ja demo uzeti svjednjake, vratiti se na Zemlju i nabaviti čarolije."

Azzie je svjednjake sakrio u pedini u blizini Rajne, onda je nastavio do Venecije gdje je Aretina ostavio u njegovoj kudi.

Idudi dio ovoga posla, nabavljanje čarolija, najbolje je obaviti bez ljudskog sudjelovanja. Smještaje krenuo, upotrijebio je svoj sezonski pokaz na Tajnim putovima do Pakla kako bi dobio izravnu liniju kroz nebo do rijeke Stiks. Tajni put izbacio gaje na Glavnom kolodvoru gdje su sve destinacije Pakla prikazane na Vragovoj osobnoj oglasnoj ploči, s treperavim svjetlima koja su označavala vlakove što uskoro kredu. Dugačku niz vlakova, mnogi od njih s parnim lokomotivama, pružao se dokle je god pogled sezao. Svaki je na prednjem dijelu bio s kondukerom koji je nestrpljivo gledao na sat dok je jeo ručak iz smeđeg škarnicla.

"Mogu li vam pomodi, gospodine?"

Azzieju je prišao profesionalni vodič kakvi se nalaze na svakom velikom terminalu. Ovaj tip, goblin s kapom navučenom preko čela, spremio je u džep Azziejeve kovanice i odveo ga do pravog vlaka.

Imao je sat vremena za pronadi vagonrestoran i popiti espresso dok je vlak odlazio s Paklenske stanice i puckao ravno preko suhих Bepuda do riječne zemlje gdje su locirane Zalihe. Stigli su za nekih sat vremena.

Nije se imalo puno za vidjeti. Zalihe su bile jednoličan i monoton mali grad, s brojnim nodnim barovima i restoranima brze hrane. Iza njih nalazile su se same zalihe, veliki kompleks na obalama Stiksa koji je stanovnicima Pakla pružao sve potrebno za njihove zle zadatke.

Zalihe su se sastojale od niza ogromnih skladišta, izgrađenih u uvijek popularnom poluokruglom stilu. Močvarno tlo na kojem su se ova skladišta nalazila lagano se spuštalo prema blatnim obalama Stiksa. Kanali, jarci i potoci vode tekli su prema rijeci. Sav otpad Pakla izlijevao se izravno u Stiks, bez ikakvih pročistača. To ga nije zagađivalo; Stiks je bio maksimalno zagađen od trenutka kad je nastao. Smede i zagađivači iz ostalih izvora imali su paradoksalan učinak pročišćavanja Rijeke Pakla.

Azzie je pronašao zgradu u kojoj su uskladištene čarolije i otišao ravno do službenika, dugonosog goblina koji je podigao pogled sa svog stripa. "Kakve čarolije? Što želiš učiniti s njima?" "Trebam čarolije koje bi odvele ljude do sedam svijednjaka."

"Zvuči prilično jednostavno", reče službenik. "Na koji način planiraš djelovanje čarolija? Najjednostavnija čarolija daje samo smjer, adresu. To je obično djelid pergamenta ili komadid gline ili komad kože na kojem de biti riječi, na primjer: 'Idi ravno do raskrižja, onda skreni desno i hodaj sve dok ne stigneš do velike sove.' To su tipične instrukcije iz čarolije."

Azzie odmahne glavom. "Želim čarolije koje de moje ljude dovesti do svijeda koje de biti skrivene negdje na stvarnom svijetu."

"Mislim da želiš redi na navodnom stvarnom svijetu", rekao je službenik. "U redu, želiš čaroliju koja primatelju nede samo redi kamo treba idi, nego de također proizvesti magiju koja de ga prebaciti tamo." "Tako je", rekao je Azzie. "Koliko tvoji ljudi znaju o čarolijama?" "Mislim jako malo", odgovori Azzie. "Toga sam se i bojao. Treba li čarolija dati primatelju

neku zaštitu na putu do svjednjaka?" "To bi koštalo više, zar ne?" "Naravno."

"Onda ne, bez zaštite. Moraju malo riskirati."

"Znači, bila bi to čarolija s ugrađenom magijom koja de klikovima ili svjetlucanjem ili pjevanjem ili nečim sličnim pokazati je li nositelj na pravom putu, a onda de, pretpostavljam, signalizirati kad stigne na pravo mjesto, mjesto gdje se nalazi svjednjak."

"Pa, trebalo bi biti više od signaliziranja", rekao je Azzie. "Ne želim da sumnjaju u svoje pronalaženje svjednjaka."

"U tom slučaju bolja bi vam bila polučarolija." "Mislim da za to nisam čuo", rekao je Azzie.

"Babilonska. Takva čarolija dolazi u dva dijela. Čarobnjak - to ste vi - stavlja pola čarolije na mjesto na koje primatelj želi stidi. Recimo, sigurno mjesto. Onda, recimo, daje primatelj, nositelj druge polovice čarolije, u bitki. Postaje jako opasno. Aktivira polučaroliju i ona ga odnosi na mjesto gdje se nalazi druga polovica čarolije. To je najbolji način ako nekoga na brzinu želite odnekuda izvudi."

"Zvuči mi dobro", reče Azzie. "Mogu staviti sedam polučarolija pored svjednjaka, a drugu polovicu dati svojim ljudima, a kad ih aktiviraju ona de ih odnijeti tamo."

"Točno. A sada, želite li također komplet magičnih konja?"

"Magični konji? Što de mi, do vraga, magični konji? Jesu li neophodni?"

"Ne baš, ali ako ovo planirate za publiku magični konji de povedati spiritualni spektakl. Također, dodaju novu razinu komplikacija."

"Ne osobito ozbiljnih komplikacija, nadam se?" upitao je Azzie. "Ne znam koliko de moji natjecatelji biti pametni. Ali pretpostavimo da su poput vedine ljudi ..."

"U redu, shvatio sam", rekao je službenik. "Komplikacija s magičnim konjima trebala bi biti prilično jednostavna za rješavanje. A uistinu dodaje puno stila."

"Upišite mi sedam magičnih konja", rekao je Azzie.

"U redu", potvrdi službenik škrabajudi po narudžbenici. "A sada, želite li da konji posjeduju stvarne magične karakteristike?"

"Na primjer?"

"Pa, ekstra snagu, plemenito podrijetlo, ljupkost, sposobnost letenja, sposobnost govora, sposobnost metamorfoze u drugu životinju —"

"Ovo zvuči kao skupi dodaci."

"Možete imati što god želite", reče službenik, "ali morate to i platiti."

"Neka onda budu magični konji, ali bez ekstra osobina", rekao je Azzie. "To bi trebalo biti dovoljno dobro."

"U redu. Ima li još kakvih komplikacija koje želite staviti između primanja polučarolije i dolaska do svijednjaka?"

"Ne, ako im to uspije bit de sjajno", odgovori Azzie. "U redu, koji kalibar čarolije?" upitao je službenik. "Kalibar? Otkad čarolije dolaze u kalibrima?"

"Nova klasifikacija. Sve se čarolije moraju naručivati po kalibru." "Ne znam koji mi kalibar treba", nato de Azzie.

"Saznajte", odgovorio je službenik.

Azzie je podmitio službenika i rekao: "Svaka bi čarolija trebala prebaciti ljudsko bide s lokacije u jednom kraljevstvu postojanja do lokacije u drugom. Onda ga treba prebaciti do novog odredišta."

"Onda trebate dvostruke čarolije, ne polučarolije", rekao je službenik. "To sve ne možete tražiti od obične čarolije. Uključeno je puno energije, promjena kraljevstava postojanja. Da vidimo, koliko su ti ljudi teški?"

"Ne znam", reče Azzie. "Još ih nisam upoznao. Recimo, maksimum sto četrdeset kilograma svaki." "Kalibar je dvostruko vedi ako čarolija mora prebaciti težinu vedu od sto deset kilograma."

"Onda neka bude sto deset. Pobrinut du se da nitko ne bude teži od toga."

"U redu", rekao je službenik. Uzeo je komad papira i nešto računao. "Da vidimo je li ovo u redu. Želite sedam dvostrukih čarolija od kojih de svaka prebaciti sto deset kila teškog čovjeka - a to uključuje sve što nosi — na dva različita mjesta u dva različita kraljevstva postojanja. Ja bih rekao da bi to bila čarolija kalibra četrdeset pet. Koju vrstu želite?"

"Ima ih raznih vrsta?" upitao je Azzie.

"Definitivno", rekao je službenik. "Kretenska Mark II je kvalitetna. Kao i Idiot Veličanstvena 24. Menije svejedno."

"Dajte mi bilo koju."

"Hej, vi sami morate izabrati. Zar sve moram napraviti umjesto vas?"

"Neka budu Idiot čarolije."

"Nemamo Idiot čarolija. Očekujem novu pošiljk idudi tjedan." "Onda du uzeti Kretenske čarolije."

"U redu. Potpis ovdje i ovdje. Potpišite ovdje i parafirajte ovdje. Parafirajte kako bi dokazali da ste parafirali. U redu. Izvolite."

Službenik je Azzieju dao mali bijeli paket. Azzie gaje otvorio i pogledao sadržaj. "Izgledaju poput malih srebrnih ključeva", rekao je.

"Zato što su Kretenske. Idiotske izgledaju drugačije." "Hode li i ove dobro raditi?" "Neki kažu i bolje."

"Hvala!" vrisnuo je Azzie i nestao. Natrag dosadnim putem do Glavnog kolodvora, a onda ponovno na Zemlju. Ali bio je ushiden. Imao je neophodne stvari. Legendu. Priču. Svijednjake. Čarolije. Sada je samo trebao ljude koji de odglumiti njegovu priču. A to bi trebao biti zabavan dio posla.

Sunčanog lipanjskog jutra, iza veličanstvenih kestena, uz zveckanje ormi i topot kopita, na zemljanom seoskom putu južno od Pariza, na zavoju se pojavio četveropreg. Uz buku konja i škripu zaljuljane kočije, nije se čulo ništa osim cvrčaka i glasne vike kočijaša: "Idemo, Spono!"

Kočija je bila velika, obojana u žuto i crveno, a na krovu iza kočijaša nalazila su se dva čovjeka. Petnaestak metara iza išla je slična kočija, a iza nje, nekoliko je konjanika jahalo laganim kasom. Na začelju se nalazilo desetak mula.

U prvoj kočiji bilo je šest ljudi. Dvoje djece - privlačan devetogodišnji ili desetogodišnji dječak, i njegova sestra, djevojčicadjevojka od četrnaest godina s glavom prepunom crvenih kovrča i drskim izrazom na svom ljupkom licu. Ostali su bili odrasli, neudobno smješteni, ali se nisu bunili.

Kočija se počela opasno naginjati. Da je jedan od pratedih konjanika dogalopirao do nje vidio bi da prednji desni kotač radi čudne osmice. Kočijaš je osjetio promjenu i povukao uzde upravo u trenutku kad je kotač otpao i kočija se spustila na osovinu.

Vodedi konjanik, korpulentan čovjek rumena lica zaustavio se kod prozora kočije.

"Hej! Jeste li svi unutra dobro?"

"Dobro smo, gospodine", odgovori dječak.

Konjanik se nagnuo i zavirio unutra. Kimnuo je odraslim putnicima, ali njegove su oči počivale na Puss.

"Ja sam Sir Oliver Denning od Tewkesburyja", rekao joj je.

"Ja sam gospođica Carlyle," rekla je ona, "a ovo je moj brat Quentin. Jeste li i vi hodočasnik, gospodine?"

"Jesam", odgovori čovjek. "Svi izađite iz kočije, moj čovjek Watt de vidjeti što se može učiniti s kolačem." Mahnuo je glavom Wattu, malom crnoputom Velšaninu.

"Vaši smo dužnici, gospodine", rekla je Puss.

"Ma ni slučajno", odvrati Sir Oliver. "Mogli bismo imati mali piknik dok Watt ne popravi kotač." Njegov neodređeni pogled nije baš uključivao ostale putnike kočije.

Sir Oliver primijetio je Puss čak i prije ove nezgode; najvjerojatnije kad je skinula rubac. Prizor njezinih dugih crvenih kovrča i ljepuškastog lica pokazao mu je i previše. Muškarci, čak i dokazani ratnici, gubili su glavu kad je Puss bila u blizini.

Pronašli su sunčano, travnato mjesto na maloj čistini nedaleko kočije, a Sir Oliver je razmotao deku koja je mirisala, ne neugodno, na konja. Očito je bio iskusan borac, jer je u kožnim bisagama imao zapakiranu hranu i još neke potrepštine.

"Ovo je uistinu jako lijepo", rekao je kad su se smjestili i kad je u ruku uzeo pečeni batac. "Koliko sam često ovako jeo tijekom nedavnih ratova u Italiji, gdje sam imao čast služiti sa časnim Sirom Johnom Jackwoodom."

"Jeste li sudjelovali u puno borbi, gospodine?" upitao je Quentin, više iz pristojnosti nego iz nekog drugog razloga, jer je zaključio daje Sir Oliver vedinu vremena provodio uz prvu kočiju.

"Borbe? Oh, da, poprilično", rekao je Sir Oliver i počeo govoriti o sukobu kod Pise kao daje cijeli svijet trebao znati sve o tome. Nakon toga spomenuo je ostale oružane sukobe u i oko talijanskih gradova, koje je nazvao očajničkim bitkama. Quentin je imao razloga sumnjati u to jer se sjedao da mu je

otac pričao kako se većina ratovanja u Italiji sastojala od ratobornih izjava u javnosti i tajnih pregovora, nakon kojih bi grad pao ili bi opsada završila, ovisno o dogovorenom. Također se sjedao daje čuo kako to nije istina kad se radilo o Francuzima koji su se uglavnom držali podalje od dogovora Talijana i Slobodnjaka. Sir Oliver ni jednom nije spomenuo Francuze. Samo Colonnijeve, Borgije, Medicije i slične strance. Imao je uzbudljivih priča o ranojutarnjim sukobima u kojima su male skupine ratnika napadale slične skupine mačevima i kopljima. Pričao je o ponodnim borbama na jugu Italije, gdje su Saraceni još uvijek imali uporišta, spominjao iznenadne očajničke bitke kod malih utvrđenih gradova gdje je smrt mogla dodi odozgo u obliku ključalog ulja ili rastaljenog olova.

Sir Oliver bio je nizak, nabijen čovjek, građen poput panja. Sredovječan i prodelav, imao je običaj sudutno kimati glavom dok je nešto naglašavao, a kad je to činio njegova mala kozja bradica se ljuljala. Cesto je svoje značajnije izjave popratio namjernim kašljanjem. Puss, koja je uvijek bila spremna za bilo koju vrstu nestašluka, počela ga je oponašati, a Quentin je jedva uspijevao zadržati smijeh.

Nakon nekog vremena došao je Watt i rekao daje kotač popravljen. Sir Oliver je izjavio da je jako zadovoljan i s muškom je skromnošću prihvatio zahvale. Rekao je da, pošto su svi dio hodočašda u Veneciju, očekuje da de ih sve često viđati, očito zaključivši kako de društvo tako muževnog i velikog ratnika svima odgovarati. Puss je svojim najozbiljnijim glasom rekla da je svima drago što je tu, ne samo zato što bi možda opet mogli zatrebati njegovu pomod ako još koji kotač otpadne. Sir Oliver u njenim riječima nije nalazio ništa smiješno, ali prihvatio je to kao dio svog posla, i nije se čak ni zapitao zašto su Puss, Quentin i još nekoliko dama iznenada počeli kašljati.

Kasnije tog dana hodočasnicima se napokon pridružila časna sestra koja je ved trebala putovati s njima, ali se nije na vrijeme pojavila na sastajalištu. Došla je jašudi konja, sa slugom koji ju je pratio na muli nosedi njena sokola. Kočija se zaustavila, uslijedili su žustri razgovori, i uskoro su joj napravili mjesta unutra.

Majka Joanna bila je nadstojnica samostana Ursulinu u blizini Gravelinesa, Engleska. Njezino prezime bilo je Mortimer, i pobrinula se da svi zapamte njezinu blisku rodbinsku vezu s Mortimerima iz Shropshirea. Imala je krupno, okruglo, od sunca preplanulo lice, sokola je nosila kamo god daje išla, i tijekom zaustavljanja nije propuštala prilike da pusti pticu u potragu za mogudim plijenom. Kad bi ptica donijela ponekog miša ili voluharicu, krvavu i rastrganu, pljesnula bi rukama i rekla: "Odlično, Gospodarice Hitra", jer to je bilo ime sokolu. Quentin nije mogao podnijeti način na koji je razgovarala s pticom, tepala joj svojim piskutavim glasičem sve dok nije pomislio kako de prasnuti u smijeh.

Nekoliko ju je putnika iz kočije naposljetku nagovorilo da se ptica vozi na krovu kočije, zajedno s njezinim slugom. Majka Joanna se namrštila, a onda na rubu šume ugledala jelena u bijegu. Pokušala je uvjeriti ostale hodočasnike da se zaustave zbog lova, ali nisu sa sobom vodili pse, osim jednog malog mopsa - koji bi se teško mogao suprotstaviti čak i štakoru.

Društvo je saznalo da majka Joanna nije samo Mortimer, nego je, također, starija sestra Constance koja se udala za markiza od St. Beauxa, savršen brak. Ali ona, ona se nije željela udati, ili, kako je Puss kasnije prošaptala Quentinu, nije našla nikoga tko bje htio unatoč njezinim imanjima i čuvenom prezimenu, i uspjela je uvjeriti oca daje postavi za nadstojnicu samostana. Rekla je da je jako zadovoljna samostanom, onim u Gravelinesu, jer tamo je lov bio vrhunski, a obližnja šuma također joj je bila na raspolaganju. Uz sve to, opatice su, rekla je, bile iz dobrih obitelji, i nikad nije nedostajalo ugodnog razgovora uz večeru.

I tako je dugačak dan prošao.

Sir Oliver se nagnuo unatrag u sedlu i pogledao uokolo. Još su uvijek bili u divljini. S njihove lijeve strane uzdizali su se brežuljci i pružali se miljama daleko. S desne je žuborio bistri, brzi potok. Naprijed je ved mogao vidjeti siluete velikih stabala koja su označavala početak šume.

Ali, bilo je tamo još nešto, nešto što se kretalo, crvena mrlja, silazila je niz brdo i kretala se prema raskrižju oko kilometar ispred kolone hodočasnika.

Majka Joanna dojahala je do njega na svom dobro dresiranom konju. "Što nije u redu?" upitala je.

"Zašto smo stali?"

Sir Oliver je odgovorio: "Želim pogledati područje prije no što nastavimo." "Što, za ime Božje, očekujete da dete pronadi?" nastavi Joanna.

"Tražim znakove bandita koji navodno obitavaju u ovim krajevima", odgovori joj Oliver.

"Ved imamo zaštitu", reče Joanna. "Onu četvoricu ljudi sa samostrelima koji se hrane našim zalihama." "Ne vjerujem im previše", sa sumnjom de Oliver. "Takvi tipovi inače pobjegnu na prvi nagovještaj problema. Želim vidjeti hode li biti problema."

"To je smiješno", odvrati Joanna. "Tisudu bandita moglo bi biti skriveno u žbunju samo nekoliko koraka od nas i ne bismo ih vidjeli sve dok oni sami to ne bi poželjeli." "Ipak idem pogledati", tvrdoglavo de Oliver. "Netko Joanna je pogledala niz put. Postoje bila kratkovidna trebalo joj je neko vrijeme kako bi crvenu mrlju identificirala kao čovjeka.

"Otkud je taj tip došao?" upitala je gotovo šaptom.

"Nemam pojma", reče Sir Oliver. "Ali ide prema nama, pa demo možda saznati."

Šutke su sjedili dok je jahač prilazio. Kolona hodočasnika rastegla se na putu iza njih, dvije kočije, četiri rezervna konja, dvanaest mula i trideset ljudi koji su činili skupinu. Neki su im se pridružili u Parizu, gdje su nakratko stali kako bi obnovili zalihe. U Parizu su i angažirali četiri strijelca, u mirovini nakon ratova u Italiji, pod zapovjedništvom narednika po imenu Patrice koji je izjavio da su on i njegovi ljudi trenutno slobodni i da mogu biti zaštita hodočasnici na njihovom opasnom putovanju kroz banditima napućenu južnu Francusku.

Hodočasnici nisu bili u potpunosti sretna skupina. U Parizu su se cijelu jednu večer prepirali kojim putom do Venecije. Neki su bili za potpuno izbjegavanje planina i lakši put kroz srce Francuske, ali Englezi su opet stvarali probleme. Čak i ako ste Englez, taj bi put trebalo izbjegavati.

Vedina hodočasnika bila je sklonija istočnoj ruti, kroz Burgundiju, a onda uz zapadnu obalu rijeke Rhone sve do mračnih šuma Languedoca, i kroz njih do Roussillona. Ova je

verzija pobijedila. Do sada nije bilo incidenata, ali i dalje su bili oprezni, jer se u ovoj vrazjoj zemlji svašta moglo dogoditi.

Usamljeni je konjanik polagano jahao prema njima. Tip je bio u grimiznom prsluku, a s leđa mu je vijorio tamnocrveni plašt obrubljen grimiznim koncem.

Nosio je meke kožne čizme, na glavi mekanu kapu od kože ukrašenu jednim orlovskim perom. Dojahao je do njih i zaustavio svog konja.

"Dobar dan!" viknuo je Azzie i predstavio se kao Antonio Crespi, Venecijanac. "Ja sam venecijanski trgovac", rekao je, "i putujem diljem Europe prodajući venecijansku zlatnu tkaninu, osobito trgovcima na sjeveru. Dopustite mi da vam pokažem neke uzorke."

Azzie se pripremio za ovakav slučaj kupovinom uzoraka od pravog venecijanskog trgovca koji je ostao bez uzoraka, ali se usredio vredicom crvenog zlata.

Sir Oliver je upitao otkud je Sir Antonio došao, jer se činilo kao da se pojavio iz vedra neba. Azzie mu je odgovorio dajući krenuo prečacem koji je skratio njegovo putovanje za brojne kilometre. "Neprestano putujem od Venecije do Pariza, i uistinu bi bilo čudno kad ne bih poznao prečace i najsigurnije putove."

Azzie se nasmijao na svoj najsrdaniji način. "Gospodine, nadam se da ne zvučim neuljudno, ali želio bih se pridružiti vašem društvu. U ovom kraju usamljeni putnik svoj život drži u vlastitim rukama. Vašem bih društvu bio od koristi, nudim vam usluge svog mača bude li potrebno, i bit ću vam vodič u nekim problematičnijim dijelovima puta koji su pred vama. Imam vlastite zalihe i neću vam stvarati ali baš nikakve probleme."

Oliver je pogledao Joannu. "Sto vi mislite, majko Joanna?"

Pogledala je Azzieja od glave do pete. Prodornim, pronicavim pogledom. Azzie se, u kojega su mnogi zurili, udobno smjestio u sedlu i jednom rukom pogladio konja. Ako ga ne prime kao člana hodočašća bio je siguran da će smisliti novi plan. Lukavštine u ostvarenju vlastitih ciljeva bile su jedna od temeljnih odrednica Pakla.

"Nemam ništa protiv", napokon odgovori Joanna.

Vratili su se do kočija, a Oliver se pobrinuo za upoznavanje. Azzie je zauzeo položaj na čelu kolone, s

potpunim pravom, jer je tvrdio kako poznaje kraj. Sir Oliver nekoje vrijeme jahao s njim. "Sto se nalazi u blizini?" upitao je.

"Gusta šuma idudih osamdesetak kilometara", rekao mu je Azzie. "Večeras demo kampirati u šumi. U ovom kraju nije bilo bandita ved više od godinu dana, pa bi sve trebalo biti u redu. Sutra navečer stidi demo do gostionice. To je prvorazredno mjesto, vode ga neki fratri i imaju savršenu kuhinju."

Ove su vijesti razveselile i Olivera i Joannu. Bilo je utješno znati kako vas čeka dobar obrok i topli krevet. A Antonio se ved iskazao kao zabavno društvo. Mladi crvenokosi trgovac ispričao je brojne priče o životu na duždevu dvoru u Veneciji. Neke od njegovih priča bile su pomalo neobične, a neke su bile sramotne, ali to ih je činilo još zabavnijima. Neke su govorile o neobičnim životima demona i vragova, koji su, govorkalo se, od svih mjesta najviše posjedivali Veneciju.

I tako je dugački spori dan prošao. Sunce je putovalo nebom, nije žurilo dovršiti svoju predviđenu putanju. Mali bijeli oblaci lebdjeli su poput brodova na putu prema luci sutona. Povjetarac je šušкао lišdem u krošnjama. Hodočasnici su išli polagano, krčili su zarasli šumski put, nisu žurili jer nisu mogli ubrzati dan koji se vukao kao daje pred njim cijela vječnost.

Suma je bila potpuno, neprirodno tiha. Nije bilo zvukova osim zveckanja ormi, i povremene pjesme nekog od strijelaca. Sunce je napokon došlo do zenita i počelo lagani pad prema drugoj strani neba. Karavana je nastavila ulaziti sve dublje i dublje u gustu šumu, gdje je blistavo sunce skrivao gusti šumski svod. Hodočasnici u kočijama počeli su drijemati, a oni na konjima ispustili su uzde. Srna je protrčala ispred konja na čelu i nestala u nježnoj eksploziji smeđe, bijele i sive boje u raslinju s druge strane staze.

Majka Joanna je poskočila, ali nije mogla smodi snage za potjeru. Sva priroda, kao i ljudi koji su prolazili kroz nju, kao da su bili začarani blagom magijom šume.

Stvari su se ovako nastavile sve dok gotovo nije pala nod. Onda je, nakon stoje pronašao malu travnatu čistinu, Azzie rekao kako bi bilo dobro tu prenoditi, jer je teren ispred njih neravniji i teži. Hodočasnici su bili više no spremni prihvatiti njegov prijedlog.

Konji su odvezani i napojeni na obližnjem potoku. Hodočasnici su izašli iz kočija; oni koji su jahali sjahali su s konja i vezali ih. Odrasli su pronašli ili pripremili mjesta za spavanje, dok su djeca na Pussin prijedlog zaigrala lovice.

Azzie i Sir Oliver otišli su do ruba šume gdje je pali hrast nudio savršeno drvo za vatru. Skupljali su grane i grančice, a onda se Oliver sagnuo i upotrijebio kresivo. Nikad nije bio osobito dobar u paljenju vatre, ali nitko drugi to nije radio, a nije želio moliti Sir Antonija.

Iskre su doletjele do suhog pruda, ali su se istog trena ugasile. Vražji povjetarac puhao je iznad šumskog tla, suprotno uobičajenom. Oliver je pokušao opet i opet, ali zli povjetarac otpuhao je njegov trud.

Imao je problema čak i sa stvaranjem iskre. Sto je više pokušavao, bio je neučinkovitiji. Povjetarac na tlu šume ponašao se kao da posjeduje inteligenciju: kad je Oliver napokon uspio upaliti malu vatru, iznenadan nalet vjetra s druge strane ju je ugasio.

Ustao je psujudi i pokušao razgibati bolna koljena. Azzie je predložio: "Možda bih ja to mogao obaviti umjesto vas?"

"Naravno", prihvati Oliver i doda mu kresivo.

Azzie je mahnuo rukom, protrljao kažiprst desne ruke o dlan lijeve, a onda prst usmjerio prema drvima.

Mala plavičasta munja izletjela je iz njegova prsta i doletjela do drva, tamo je na trenutak zastala, a onda se ugasila. Kad je nestala, veseli mali plamen gorio je ispred njih. Nikakav povjetarac ga nije ugasio. Kao daje vjetar poznavao svog gospodara.

Sir Oliver pokušao je pronaći riječi, ali je ostao bez teksta.

"Nisam vas namjeravao prestrašiti", reče Azzie. "To je samo mali trik koji sam naučio na Orijentu." Pogledao je Sir Olivera, a Oliver je primijetio male crvene plamičke kako plešu u njegovim očima. Azzie se okrenuo i vratio do kočija.

Azzie je našao majku Joannu kako sjedi u malom šatoru koji je nosila na svoja hodočašda. Bio je od izbijcljenog pamuka obojanog u zeleno, pa se lijepo stopio sa šumom. Bambusove motke davale su mu oblik, zajedno s gomilom konopa. Joanna se sada borila s njima. Tijekom putovanja su

se zapetljali i sada su tvorili masu veliku poput kozje glave - i jednako tako svoje glavu.

"Ovo je Vražji posao, raspetljati ove čvorove", izjavila je. "Pa onda bih ja trebao pokušati", reče joj Azzie veselo.

Dala mu je zapetljane konope. On podigne lijevi kažiprst i puhne u nj; kažiprst je postao jarkožut, osim nokta koji se produžio u pandžu čeličnoplave boje. Zatim je dodirnuo čvor pandžom a oko njega je na trenutak zaplesao zeleni plamen. Kad je nestao, bacio je konope natrag majci Joanni. Pokušala ih je uhvatiti, ali su se razdvojili prije no što ih je dodirнула. Sagnula se i pokupila konopce koji su prije samo nekoliko trenutaka bili zapetljani u čvor ravan Gordijskom.

"Kako, za ime Božje ..." počela je.

"Fakirski trik koji sam naučio na orijentalnom bazaru", rekao je Azzie i nacerio joj se. Zurila je u njega i u njegovim očima ugledala male crvene plamičke. Uzdahnula je od olakšanja kad je Azzie zviždedi otišao. Kasnije te večeri, hodočasnici su se skupili oko vatre; svi su bili tamo osim Azzieja koji je rekao da de prošetati šumom radi opuštanja prije spavanja. Oliver i Majka Joanna sjedili su malo podalje od ostalih; uopde nije bilo sumnje o čemu de razgovarati.

"Novi tip", rekao je Oliver. "Što mislite o njemu?"

"Poprilično me uznemiruje", odgovori časna majka, lice joj je imalo izraz njezine dadilje. "Da", složio se Oliver. "Ima nešto zastrašujude u njemu, zar ne?"

"Da, slažem se. U stvari, prije samo sat vremena imala sam susret s njim zbog kojeg sam se zamislila." "Ja također!" rekao je Sir Oliver. "Kad sam imao problema s paljenjem vatre, Sir Antonio je to učinio - s kažiprstom."

"Kažiprstom i čime još?" upitala je Joanna.

"Ničim drugim. Uperio gaje i vatra je planula. Rekao je daje to stari fakirski trik koji je naučio na Orijentu. Ali ja bih rekao daje to izgledalo poput vražje čarolije."

Majka Joanna na trenutak je zurila u njega, a onda prepričala svoja iskustva s Azziejem i čvorom.

"To nije normalno", rekao je Oliver. "Ne. Definitivno nije."

"A to također nije nikakav fakirski trik."

"Tako je", složi se Majka Joanna. "Štoviše, u očima ima crvenu vatra. Jeste li i to primijetili?"

"Kako bih to mogao previdjeti?" reče Oliver. "To je znamen vraga, zar ne?" "Tako je. Čitala sam o tome u Priručniku za egzorcizam demona."

Upravo u tom trenutku Azzie je izašao iz šume veselo zviždedi. Na ramenu je nosio mladog jelena.

"Bit de mi drago ako mi dopustite da vas počastim večerom", rekao je. "Možda bi jedan od vaših paževa mogao izrezati ovu plemenitu životinju i ispedi je? Ja se idem okupati u potoku. Lov na jelena naporan je posao od kojeg se čovjek uznoji." Otišao je zviždedi.

Hodočasnici su se probudili prije svitanja. Dok se jutarnje sunce probijalo kroz krošnje spakirali su se, na brzinu doručkovali i krenuli. Cijelog su dana putovali šumom, na oprezu u slučaju nevolje, ali nisu naišli na ništa opasnije od komaraca.

U rano poslijepodne Sir Oliver i majka Joanna nervozno su gledali kroz šumu u potrazi za gostionicom koju je Azzie spomenuo.

Bojali su se da ih je obmanub. Ali, govorio je istinu jer se odjednom ispred njih pojavila gostionica, prilično velika dvokatnica izgrađena od kamena, s gomilom drva za potpalu, složenih uz jedan zid, torom za životinje i kolibom za služinčad.

Na ulazu ih je dočekaao brat Francois, krupan, debeljuškast, bradati muškarac. Rukovao se s njima dok su jedan po jedan ulazili.

Azzie je posljednji ušao i dao bratu Francoisu vredicu srebrnjaka. "Da platim naš boravak." Nasmijao se i čudno pogledao Francoisa; ovaj je zateturao unatrag kao da gaje pogodila neka neugodna pomisao. "Gospodine," rekao je dominikanac, "jesam li vas možda ved upoznao?"

"Možda ste me sreli u Veneciji", odgovori Azzie. "Ne, ne u Veneciji. Bilo je to u Francuskoj i imalo je neke veze s oživljavanjem mrtvaca."

Azzie se sjetio incidenta, ali čemu podsjetiti svedenika na to. Uljudno je odmahnuo glavom.

Nakon toga brat Francois izgledao je uznemireno i rastreseno. Objasnio je hodočasnicima sve o sobama i slugama, ali činilo sc kako sc jedva može koncentrirati na

vlastite riječi. Neprestano je pogledavao Azzieja, mrmljao si u bradu, a kad je mislio da nitko ne gleda, križao se.

Kad je Azzie pitao za malu sobu na katu, brat Francois se brzo složio, ali činio se zapanjeniji no ikad. Nastavio je gledati kovanice u ruci i odmahivati glavom. Naposljetku je prišao Oliveru i majci Joanni. "Onaj tip s vama, onaj Antonio, dugo ga poznajete?"

"Ne baš", rekao je Oliver. "Je li vam manje platio?" "Ne, ne. Suprotno." "Kako to mislite?"

"Složio se platiti šest santima za sobu, i u ruku mi je stavio bakrenjake. Onda je rekao: 'Pakla mu, pa mogu biti i velikodušan.', uperio je prst u kovanice. A kovanice su se pretvorile u srebro."

"Srebro!" uzviknula je majka Joanna. "Jeste li sigurni?"

"Naravno! Pogledajte sami." Pokazao je srebrni santim. Svi su troje zurili kao da su vidjeli Vraga osobno.

Oliver i majka Joanna kasnije su potražili Francoisa, kako bi dogovorili doručak, ali nisu ga mogli pronaći. Naposljetku su pronašli poruku pričvršđenu na vratima ostave. "Dobri ljudi," pisalo je, "ispričavam se, ali sjetio sam se hitnog sastanka s opatom u kudi St. Bernarda. Molim Boga da čuva vaše duše."

"Jako čudno!" reče Oliver. "Što mislite, zašto?"

Majka Joanna se namršti. "Čovjek je bio prestrašen, zato je pobjegao." "Ali, ako misli da je Antonio demon, zašto nam barem nije rekao?"

"Mislim da se bojao prozboriti ijednu riječ," rekla je majka Joanna, "jer je taj demon odlučio putovati u našem društvu." Na trenutak je razmislila. "Možda smo i mi također na strani Vraga."

Vojnik i opatica dugo su šutke sjedili i sumorno gledali vatru. Sir Oliver je čeprkao po žaru, ali nisu mu se sviđala lica koja je vidio u plamenu. Majka Joanna zadrhtala je bez nekog očitog razloga, propuha nije bilo nimalo.

Nakon nekog je vremena rekla: "Možemo samo pustiti da se situacija razvija sama od sebe."

"Ne, definitivno ne", rekao je Sir Oliver.

"Ako je on demon, moramo poduzeti korake kako bi se zaštitili."

"Ah! Ali kako demo to otkriti?"

"Jednostavno demo ga pitati", reče majka Joanna. "Učinite to. Bit du vam jako zahvalan", odvrati Sir Oliver.

"Mislila sam da biste vi to trebali učiniti. Vi ste vojnik, na kraju krajeva. Suočite se s njim!"

"Ne bih ga želio uvrijediti", rekao je Sir Oliver nakon krade razmišljanja. "Taj Antonio nije čovjek."

"Ipak, što god bio, možda mu nede odgovarati to što mi znamo", opet de Sir Oliver.

"Netko bi morao razgovarati s njim." "Pretpostavljam."

"A ako ste vi imalo muškarac ..."

"Oh, razgovarat du s njim, u redu."

"On je definitivno demon", rekla je majka Joanna odrješito. "Oni mali crveni plamičci koji su mu plesali u očima su izdajnički pokazatelj. A jeste li primijetili njegovu stražnjicu? Ima više nego nagovještaj repa?"

"Demon! Ovdje među nama!" uzrujano de Sir Oliver. "Ako je tako, trebali bismo ga ubiti." "Ali možemo li ubiti demona?" upita majka Joanna. "To je navodno izuzetno teško." "Stvarno? Nemam iskustva s tim stvarima."

"Ja imam jako malo", reče majka Joanna. "Dužnost mog reda Crkve nije preobradanje zlih duhova. Te stvari obično ostavljamo drugim redovima. Ali čovjek čuje priče."

"U kojima se govori..." započne vitez.

"Kako je ubijanje demona izuzetno teško, u stvari gotovo nemogude", rekla je majka Joanna. "Uz dodatak neugode što, ako ste ga uspjeli ubiti, najvjerojatnije uopde nije bio demon, nego neki siroti čovjek koji je imao nesredu imati u očima crvenu vatru."

"Čini se jako nezgodan položaj", reče Sir Oliver. "Sto demo učiniti?"

"Predlažem da upozorimo ostale, a onda skupimo religijske relikvije koje imamo i pokušamo egzorcizam zlog duha."

"Mislim da mu se to nede sviđati", zamišljeno de vitez. "Nema veze. Naša je dužnost istjerati demona."

"Da, naravno", složio se vitez. Ali ideja mu se nije nimalo sviđala.

Ostali članovi društva nisu bili nimalo iznenađeni kad su čuli kako majka Joanna sumnja da s njima putuje demon. Bila

je to stvar koju je trebalo očekivati u ovim nemirnim vremenima. Čule su se glasine o kipovima koji plaču, oblacima koji govore i slično. Bilo je opdepoznato da je postojao Vraški broj zlih duhova, i da je vedina njih dobar dio vremena provodila na Zemlji u pokušajima dovođenja ljudi u iskušenje. Bilo je čudo što nisu češće viđali demone.

Sačekali su, ali Azzie još uvijek nije izašao iz svoje sobe na drugom katu gostionice. Naposljetku su izglasali da de poslati Puss da ga pozove kako bi razgovarali s njim.

Puss je pokucala na vrata Azziejeve sobe s manjom hlabrošdu nego inače.

On joj otvori. Bio je odjeven u novi dugi kaput od crvenog baršuna i smaragdnozeleni sako, kosa mu je bila uredno počešljana u blistavi narančasti grm. Izgledao je kao daje očekivao poziv. "Žele razgovarati s vama", rekla je Puss i pokazala dolje, prema prizemlju gostionice. "Odlično. To sam čekao", odgovori Azzie.

Još je jednom pogledao kosu, popravio kaput i sišao dolje s Puss. Gospoda su bila u velikoj sobi. Obične ljude nisu konzultirali, oni su bili vani kod štale gdje su žvakali svoje korice kruha i sušene glave haringi. Sir Oliver ustane, lagano se nakloni i reče: "Nadam se da dete nam oprostiti, gospodine, ali razmišljali smo, i, moram reći, brinuli. Kad bi nas samo razuvjerali, sve bi bilo u redu."

"U čemu je problem?" upita Azzie.

"Pa, gospodine," rekao je Oliver, "da odmah prijedem na stvar. Vi nekim slučajem niste demon, zar ne, gospodine?"

"U stvari," odgovori Azzie, "jesam."

Okupljeno društvo uzdahne.

"To," nastavio je Sir Oliver, "nije ono što sam želio čuti. Šalite se, zar ne? Molim vas, recite da nije tako!"

"Ali tako je", odvrati Azzie. "Ved sam vam prije pokazao dokaze, samo da bih preskočio dosadan dio uvjeravanja. Jesam li uspio u tome?"

"Uistinu jeste, gospodine!" rekao je Oliver, a majka Joanna kimnula glavom.

"Odlično", reče Azzie. "Onda znamo kako stojimo."

"Hvala vam, gospodine. A sada budite ljubazni i otidite i ostavite nas na miru kako bismo mogli nastaviti naše sveto

hodočašde.“

"Ne budite blesavi", nato de Azzie. "Puno sam se namučio kako bih ovo organizirao. Imam za vas ponudu.“

"Oh, moj Bože!" zavapi Sir Oliver. "Dogovor s Vragom!"

"Prestanite glumatati", reče Azzie. "Samo me poslušajte. Ako vam se moja ponuda ne sviđa, ne morate je prihvatiti, i rastat demo se.“

"Stvarno tako mislite?“

"Kunem se svojom čašdu Princa Tame." Azzie uopde nije bio Princ Tame, ali nije suviše malo pretjerivati pred ovom plemenitom gospodom i damama.

"Pretpostavljam da nede škoditi da vas saslušamo", rekao je Sir Oliver.

Govoreći razgovijetnim, zvonkim glasom, Azzie započne: "Dame i gospodo, ja sam uistinu demon. Ali nadam se da mi nitko zbog toga nede zamjeriti. Što je, na kraju krajeva, demon? Samo ime za nekoga tko služi jednu od dvije strane koje se bore upravljati svim živim, ljudskim i nadljudskim. Govorim, naravno, o načelima Dobra i Zla, Svjetlosti i Tame, kako ih nazivaju. Dopustite da najprije istaknem apsolutno neophodnu stvar kako u svemu moraju postojati dvije strane, jer su stvari bez toga nevjerojatno bezlične. Istaknut du, lakođer, da se te dvije strane nalaze u manjeviše izjednačenoj borbi. Jer da postoji samo Dobro, a neki smatraju kako bi to bilo jedino ispravno, nitko ne bi mogao stremiti prema onom moralnom napretku koji je bit ljudskog napretka. Ne bi bilo kontrasta među stvarima, ne bi bilo načina za razlikovanje vedeg ođ manjeg ili poželjnijeg od prezirnijeg." Azzie je zatražio malo vina, pročistio grlo i nastavio.

"Pošto smo ustvrdili pravila borbe između ove dvije velike sile, dolazimo do zaključka da jedna strana ne može uvijek pobjeđivati. Inače, naša borba uopde ne bi bila borba. Ishod mora ostati nepoznat, jednom je jedna strana u prednosti, drugi put druga; a konačan rezultat ne može se naslutiti sve do samoga kraja. U tome poštujemo najstariji zakon, zakon dramaturgije, koji daje najbolje rezultate izjednačavanjem sila. Dobro ne treba uvijek biti toliko modnije od Zla, jer kad se više ne bude sumnjalo tko de pobijediti, borba više nede biti zanimljiva.“

"Prihvatimo li ovo, možemo nastaviti do idude stvari. Ako je dopustivo da postoji Tama koja se bori protiv Svjetlosti, ili Zlo protiv Dobra, onda oni koji služe jednoj ili drugoj strani ne smiju biti prezreni. Ne smijemo dopustiti da nam mržnja zamagli rasuđivanje! Ako je Zlo neophodno, onda oni koji služe Zlu ne mogu biti smatrani površnima, odvratnima, nesavjesnima, nevažnima. Ne kažem da ih treba slijediti, ali barem ih treba saslušati."

"Dalje du istaknuti da Zlo, kad zanemarite loš imidž, ima puno dobrih osobina, ako ništa drugo, barem je živahno. To jest, načelo Zla, poput onog Dobra, ima stanovitu privlačnost u činjenici što ljudi mogu birati slobodnom voljom. Da se izrazim još jednostavnije, Zlo može biti jako zabavno, i nitko ne bi trebao osjedati grižnju savjesti, jer je i ono uzvišen i plemenit princip poput Dobra."

"Hode li osoba biti kažnjena bude li imala nešto sa Zlom? Prijatelji moji, to je obična propaganda od strane Dobra, i u potpunosti neistinita tvrdnja. Ako je u redu da Zlo postoji, onda je sigurno u redu i služiti mu."

Azzie je otpio gutljaj vina i pogledao svoju publiku. Da, zaintrigirao ih je.

"Sada sam spreman prijeti na svoju ponudu. Dame i gospodo, ja sam Azzie Elbub, demon iz davnina i poduzetnik iz daleka. Došao sam ovamo, prijatelji moji, kako bih uprizorio dramu. Želim sedam dobrovoljaca. Vaši de zadaci biti ugodni i nimalo teški. Kao nagradu za vaš trud, dobit ćete ono za čime najviše čeznete na ovome svijetu. U stvari, to je i cijela bit moje drame: pokazati svijetu da osoba može ostvariti svoju najvedu želju bez previše muke. Nije li to lijep moral? Uistinu mislim da je to nada za sve nas, i da puno bolje objašnjava funkcioniranje stvari nego suprotna tvrdnja - raditi za nešto i imati određene karakterne kvalitete koje de vam na dohvat ruke donijeti željenu stvar. U mojoj du drami dokazati kako ne morate biti čedni, pa čak ni osobito učinkoviti, da biste dobili nagradu. Pa, razmislite o tome, dame i gospodo. Vaše duše, inače, nede biti u ama baš nikakvoj opasnosti."

"Sada du se povudi u svoju sobu. Svatko tko je zainteresiran može dodi i posjetiti me tijekom nodi a ja du mu

detaljno objasniti uvjete. Veselim se našem skorom razgovoru, u četiri oka.“

Azzie se naklonio i vratio gore. Imao je vremena za laganu večeru od sira i kruha, i čašu vina. Pročeprkao je po vatri u kaminu i udobno se smjestio.

Nije morao dugo čekati.

c)jedio je u svojoj sobi, napola slušao mrmljanje nodi dok je čitao natruli stari rukopis kakvi su uvijek bili dostupni u popularnijim knjižnicama Pakla. Obožavao je klasike. Unatoč daru za inovacije, koji je bio odgovoran za trenutnu pustolovinu, Azzie je bio tradicionalist. Na vratima se začulo kucanje.

"Naprijed", rekao je.

Vrata su se otvorila i ušao je Sir Oliver. Vitez je sada bio bez oklopa, i čini se da sa sobom nije imao oružja. Možda je imao dovoljno pameti da pred demona iz Pakla ne dođe s oružjem.

"Nadam se da vam ne smetam ...“

"Ne," odgovori Azzie, "uđite. Sjednite. Čašu vina? Sto mogu učiniti za vas?“

"Došao sam zbog one vaše ponude ...“

"Intrigantna je, zar ne?“

"Definitivno. Rekli ste, osim ako sam vas pogrešno čuo, kako se možete pobrinuti da se čovjeku ostvari najveda želja.“

"Uistinu sam to rekao.“

"I istaknuli ste da ne treba imati ni jednu posebnu osobinu kako bi dobili želju.“

"To je bit svega", reče Azzie. "Razmislite, ako netko posjeduje neku posebnu osobinu, zašto bi mu trebala moja pomod?“

"Jako dobro sročeno", odvrati Oliver.

"Jako ste ljubazni. A sada, kako vam mogu pomodi?“

"Pa, gospodine, najviše od svega želim postati nadugačko i naširoko poznat kao veliki ratnik, poput mog imenjaka, onog Olivera koji je čuvao leđa Rólandu u danima Karla Velikog.“

"Da," rekao je Azzie, "nastavite.“

"Želim veliku pobjedu, protiv svih izgleda, a bez rizika za mene.“

Azzie izvadi pergament i pero koje se samo oštrilo. Napisao je: "Bez osobnog rizika."

"Želim biti poznat ljudima nadaleko i naširoko, biti čuven poput Aleksandra ili Julija Cezara. Želim biti zapovjednik male jedinice vrlo dobrih ljudi, sve neustrašivi junaci, a ono što im nedostaje u brojnosti moraju nadoknaditi žestinom i vještinom."

"Žestina i vještina", zapisao je Azzie i podvukao "žestinu" jer se činila dobrom za podvudi.

"Ja, naravno," nastavio je Oliver, "trebam biti najbolji ratnik među njima. Moje vještine moraju biti nedostižne za sve. Želim te vještine, dragi moj demone, ali ne na osobni račun ili uz osobni napor. Također, želim lijepu i poslušnu mladu damu, princezu ako je mogude, koja de mi biti žena i koja de mi roditi sinove, a ja bih želio u mirovinu u vlastitom kraljevstvu koje de mi netko dati, besplatno, i tamo bih živio sretno sve do smrti. Inače, ovo posljednje je važno. Ne želim nekakve iznenadne završetke zbog kojih du biti ogorčen i žalostan."

Azzie je zapisao "mora sretno živjeti do kraja života", ali to nije podvukao.

"To je u principu to, gospodine", završi Oliver. "Možete li se pobrinuti za to?"

Azzie je pogledao popis. "Bez osobnog rizika. Žestina i vještina. Mora sretno živjeti do kraja života."

Namrštio se. Onda podigne pogled. "Mogu srediti neke stvari, dragi moj Sir Olivere, ali ne sve. Nije da nisam sposoban za to, naravno, nego jednostavno zato što se moja drama bavi i ostalima, uključujući i vas, a kako bih u cijelosti sredio sve što želite trebao bih Nebesku količinu čuda i Paklenski puno vremena. Ne, dragi moj gospodine, pronadi du način na koji dete, bez opasnosti za vas, izvojevati veliku pobjedu, za nju biti bogato nagrađeni i postati čuveni. Nakon toga, bit dete prepušteni sami sebi."

"Pa," rekao je Sir Oliver, "nadao sam se svemu, ali i ono što možete učiniti za mene nede biti loš početak. Ako počnem kao bogat i čuven junak, siguran sam da du se za sve ostalo i sam modi pobrinuti. Prihvađam vašu ponudu, dragi moj demone! I dopustite mi da vam kažem, nisam ni blizu toliko protiv sila Zla poput vedine mojih prijatelja. Često sam osjedao kako Vrag ima dosta stvari koje mu idu u korist, a i nesumnjivo

je zabavnije društvo od njegovog uštogljenog Protivnika u Raju.“

"Cijenim vaš pokušaj da mi udovoljite", nato de Azzie. "Ali ne želim slušati pljuvanje po našem časnom Protivniku. Mi kvalitete Dobra i Zla radimo podjednako dobro a da bi pljuvali jedni po drugima. I Tama i Svjetlost moraju živjeti u istom kozmosu, shvodate.“

"Nisam mislio ništa uvredljivo", reče Sir Oliver. "Ja, naravno, nemam ništa protiv Dobra." "Nema problema, nisam se uvrijedio", odvrati Azzie. "Onda, hodemo li početi?“

"Da, moj gospodaru. Želite da se krvlju potpišem na pergament?“

"To nede biti potrebno. Dali ste svoj pristanak, a on je zabilježen. Kao što sam vam objasnio, vaša duša nije uvjet za sudjelovanje.“

"Što sad?" upita Sir Oliver.

"Uzmite ovo." Azzie je posegnuo u plašt i izvadio mali srebrni ključ. Sir Oliver ga podigne na svjetlost i zadivi se njegovoj izradi.

"Što otvara, gospodine demone?“

"Ništa. To je Kretenska dvostruka čarolija. Spremite je na sigurno mjesto. Nastavite s hodočašdem. U jednom trenutku - možda nekoliko sekundi odsad, možda nekoliko sati, ali moguće čak i nekoliko dana - čut ćete zvuk gonga. To je zvuk koji Kretenska čarolija proizvodi kad se prebaci u položaj Spreman. Tada morate izvaditi čaroliju i poželjeti da se spoji sa svojim drugim dijelom. Stvar je interno programirana da to učini, naravno, ali nikad nije naodmet ponoviti zapovijed. Odvest će vas do drugog dijela, koji je lociran u blizini magičnog konja. Magični konj imat će bisage, a u jednim nadi zlatni svijednjak. Jesam li do sada bio jasan?“

"Prilično jasan", odgovori Sir Oliver. "Pronađi svijednjak.“

"Nakon toga morate otidi u Veneciju - ako ne budete ved tamo. Uskoro nakon vašeg dolaska, možda i ranije, otkrit ćete daju vašu želju ostvarena. Uslijedit će ceremonija s odgovarajućom raskoši kad svi završe. Nakon toga ste prepušteni sami sebi.“

"Zvuči u redu", rekao je Oliver. "U čemu je kvaka?"
"Kvaka! Nema kvake!“

"U ovakvim je stvarima obično prisutna kvaka", ozbiljno de Sir Oliver.

"Otkud da ja, Boga mu, znam što je uobičajeno u magičnim pričama? Slušajte, želite li to učiniti ili ne?" "Oh, učinit du to, učinit du to", odgovori Sir Oliver. "Samo pokušavam biti oprezan s onim u što se upuštam. Ali, čini mi se, gospodine, ispričavam se što to moram reći, kako tu ima puno bespotrebnog tumananja. Zašto odmah ne prijeđemo na magične svijede?"

"Zato što postoje neke stvari koje dete morati napraviti prije aktiviranja čarolije i konačnog ostvarenja vaše velike pobjede."

"Te stvari - one nede biti preteške?" upita Sir Oliver.

"Dobro me poslušajte." Azziejev je glas bio grub. "Bolje vam je da budete spremni učiniti sve što se od vas traži. Ako imate ikakve sumnje u to, vratite mi ključ. Bit du vrlo opak, odustanete li kad ne treba." "Oh, ne bojte se", reče Sir Oliver i stegne ključ kako bi uvjerio samoga sebe.

"Kao što sam rekao, dobit dete daljnje napatke."

"Možete li mi dati nekakav nagovještaj?" "Morat dete donijeti neke odluke."

"Odluke? Oh, čovječe", nato de Sir Oliver. "Nisam baš siguran da mi se to dopada. Pa, nema veze.

Jednostavno trebam učiniti ono što moram i sve de na kraju za mene dobro završiti, točno?"

"To vam cijelo vrijeme govorim", odgovori Azzie. "Zlo ne očekuje ništa manje od čovjeka osim da izvrši svoju dužnost i da sve od sebe. Više se ne može tražiti u analima Zla."

"To je dobro", zaključi Sir Oliver. "Idem ja onda, ha?"

"Laku nod", reče Azzie.

Nakon puštanja iz Pandorine kutije Ylith se otišla javiti arhanđelu Mihaelu. Pronašla gaje u njegovom uredu u zgradi Svih starih svetaca u Zapadnom Raju, gdje je pregledavao veliku gomilu ispisa na pergamentu. Bilo je kasno i ostali anđeli i arhanđeli su davno otišli. Ali, u Mihaelovom su uredu gorjele svijede jer je arhanđeo čitao izvješda svojih brojnih operativaca diljem svemira. Ono što je u nekima pisalo uistinu gaje uznemiravalo.

Podigao je pogled kad je Ylith ušla. "Zdravo, draga moja. Stoje? Izgledaš pomalo izgužvano."

"Pa kad smo ved kod toga, gospodine, upravo sam doživjela pustolovinu."

"Stvarno? Molim te, prosvijetli me."

"Ništa strašno, stvarno. Jedan glupi čovjek me prizvao, i Hermes me zatvorio u Pandorinu magičnu kutiju, a ja sam konačno izašla uz Zeusovu pomod."

"Zeusovu, stvarno? Zar je taj starac još uvijek ovdje? Mislio sam daje u Sumraku." "Bio je, gospodine, ali se projicirao u magičnu kutiju."

"Oh, da. Zaboravio sam kako stari bogovi mogu izvesti takve stvari. Ali stoje s malim anđelima koje si vodila u razgledavanje Engleskih svetišta? Je li itko s njima?"

"Čim sam se oslobodila iz Pandorine kutije predala sam djecu Blagoslovljenoj Damosel i došla vas izvijestiti."

"Blagoslovljena Damosel nema ništa protiv da bude dadilja?"

"Bilo joj je drago na neko vrijeme napustiti zlatni bar Raja i učiniti nešto praktično. Smiješno, zar ne, gospodine, kako nas pjesme skamene u poze iz kojih ne možemo van?"

Mihael je kimnuo, a zatim rekao: "Imam za tebe važan posao na Zemlji."

"To je u redu", odgovori mu Ylith. "Volim posjedivati svetišta."

"Tvoj rad na ovome obuhvatit de puno više od razgledavanja", objasni Mihael. "Uključuje Azzieja." "Hah!" reče Ylith.

"Čini se da je tvoj demonski prijatelj opet nešto naumio. Nešto definitivno podlo."

"To je čudno", rekla je Ylith. "Nedavno sam ga vidjela u Yorku, i nije imao na umu ništa više od gledanja moralne drame."

"Čini se da mu je ta drama dala neke ideje", reče Mihael. "Sada postoje indikacije kako pokušava nešto drugo. Moji mi promatrači javljaju daje uključio Pietra Aretina, onog sramotnog Sotoninog štovatelja. Uzevši u obzir Azziejevu ved dokazanu sklonost neočekivanom, siguran sam kako je smislio

neku psinu." Ylith kimne. "Ali zašto se brinete zbog obične drame?"

"Pretpostavljam daje ona sve samo ne 'obična'", odvrati Mihael. "Suedi po Azziejevim prijašnjim pothvatima, osobito s Dražesnim Princom i Johannbm Faustom, ovaj novi pokušaj, što god on bio, mogao bi ponovno sile Tame i Svjetlosti dovesti u izravan sukob, i tako nas uključiti u novu potencijalno smrtonosnu situaciju. Upravo kad je izgledalo da bismo u kozmosu napokon mogli imati malo mira! To su samo glasine, ne zaboravi, ali ipak ih moramo provjeriti, uzevši u obzir da potječu od izdajnika koje imamo u redovima Sila Zla, koji špijuniraju neprijatelja i javljaju nam što namjerava. Ylith, trebam te za malo razgledavanja."

"Pretpostavljam da pod 'razgledavanjem' podrazumijevate špijuniranje", reče Ylith. "A na koga se odnosi 'nas'?"

"Na mene i Boga", odgovori Mihael. "Ovo te tražim u Njegovo ime, naravno."

"Da, obično je tako." Na licu joj se pojavila drskost. "Zašto On sa mnom nikada ne razgovara osobno?" "Mnogi su se od nas pitali zašto ne čujemo izravno od Božanstva", reče Mihael. "On ni sa mnom također ne razgovara osobno. To je misterija i ne bi je trebali pokušavati rasvijetliti."

"Zašto ne?" pitala je Ylith. .

"U neke stvari moraš vjerovati. Mi moramo otkriti stoje Azzie naumio. Idi i pogledaj njegovo hodočašće, smisli izgovor koji god poželiš kako bi objasnila zašto si tamo, i vidi o čemu se u stvari radi. Osim ako sam pogrešno pretpostavio, naš ponosni mladi demon nede modi sakriti od tebe svoj plan jer de njegov projekt, što god bio, biti u punom zamahu."

"Onda u redu, gospodine, idem iz ovih stopa."

"Učini tako. I upotrijebi vlastitu glavu. Otkriješ li da Azzie Elbub nešto izvodi s ciljem subverzije ljudskog roda i u čast Zla, nede biti loše ako uglaviš kolac među njegove kotače, kako bi se reklo, bude li prilike." "Tako sam si i mislila", složi se Ylith.

sobi pored kuhinje, Puss i Quentin ležali su u svojim krevetima i gledali sjene kako šedu stropom.

"Misliš da je Antonio stvarno demon?" upitao je Quentin, koji je bio prilično mlad i još uvijek ne osobito siguran što je

stvarno, a što ne.

"Mislim da jest", odgovori mu Puss. Puss je jako dugo i koncentrirano razmišljala što želi najviše od svega na svijetu. Prva stvar koja joj je pala na pamet bila je plava kosa, kao u njezinog brata. Svilenkasta i kovrčava i duga, s laganim tonom lanene boje, ne mjedeno žuta, što je vedina djevojaka više voljela. Alije li to uistinu bilo ono što je željela najviše od svega? Osjedala se pomalo posramljeno jer je imala tako bijednu želju i tako je, neuobičajeno, pažljivo slušala kako Quentin priča što bi tražio od demona ako ga ode moliti uslugu.

"Kao prvo, svog vlastitog konja", rekao je odlučno Quentin. "I svoj vlastiti mač. Smiješno je što otac kaže da je preskupo dati izraditi mač za mene, jer du ga prerasti za godinu ili dvije. Mislim, koji je smisao biti bogat ako ne možeš kupiti stvari koje deš prerasti?"

"Jako mudro", reče Puss. "Znači mač. Sto još želiš?"

"Mislim da ne želim kraljevstvo", nastavi Quentin zamišljeno. "Morao bih biti tamo i voditi brigu o njemu. Mislim da kralj Arthur nije bio odved sretan unatoč tome stoje bio šef Camelota, a ti?" "Sumnjam", odgovori Puss.

"Želio bih imati puno pustolovina", rekao je Quentin. "Poput Lancelota? On također nije bio osobito sretan."

"Ne, ali zato stoje bio glup, zaljubio se u kraljicu, a bilo je toliko drugih dama za biranje. Zašto uopde izabrati neku? Ja bih radije bio poput Gawainea, putovao bih, imao brojne djevojke, upadao u nevolje, osvajao bogatstva, a onda ih ponovno gubio. Na taj bih način imao zadovoljstvo osvajanja stvari bez da se za njih kasnije moram brinuti."

"Kao dobiti sve igračke koje si oduvijek želio bez da ih moraš spremati?" upitala je Puss. "Točno", odgovori Quentin.

"Jako mudro", nato de Puss. "Što bi još poželio?"

"Magičnu životinju za ljubimca", odgovorio je Quentin bez oklijevanja. "Lava, mislim, koji sluša samo mene i ubija ljude koji mi se ne sviđaju." "Pa, to je malo previše, zar ne?" upita Puss.

"Hodu redi, ubijao bi ljude koji mi se ne sviđaju ako bih mu ja to dopustio. Ali ne bih, naravno. Ukoliko bi postali previše

problematični, ja bih ih sam ubio, u dugom dvoboju u kojem bih zadobio po život opasne rane. A majka bi mi ih previjala.“

"Majke ne previjaju rane junaka", istaknula je Puss.

"Previjale bi ako je to moja pustolovina", reče Quentin. "Ja bih to proglasio pravilom." "Šteta je što si premlad za dogovore s demonima.“

"Ne znam baš", kazao je Quentin. Uspravio se i sjeo, izgledao je vrlo ozbiljno. "Skoro da bih ga iz ovih stopa otišao posjetiti.“

"Quentine! Ne smiješ!" poviče Puss i pomisli daje njezina dužnost kao starije sestre, bude li Quentin uporan, pridružiti mu se i možda poželjeti nešto, samo kako bi mu pravila društvo. Quentin je ustao s kreveta i počeo se odijevati. Donja mu je usna podrhtavala dok je razmišljao o svom pothvatu, ali njegov je um ved donio odluku.

Upravo tada u kutu sobe bljesnula je svjetlost. Oba su djeteta skočila natrag u krevet. Pojavio se gusti oblak dima, a kad se razišao, tamo je stajala prelijepa, crnokosa mlada žena.

"Kako ste to učinili?" upitao je Quentin. "Ne sjedam vas se s hodočašda!“

"Došla sam hodočasnicima prodati jaja", odgovori žena. "Živim na obližnjoj farmi i upravo sam stigla u gostionicu. Moje ime je Ylith.“

Djeca su se također predstavila. Bila su osobito željna ispričati joj što je Antonio sinod rekao, o ispunjavanju želja sedmorici sretnih ljudi. Ylith je prepoznala Azziejev opis.

"Ja također želim zatražiti želju", reče Quentin.

"Nedeš učiniti ništa takvo", odrješita je bila Ylith.

Quentin je izgledao kao da mu je sa srca palo više od kamena. Alije upitao: "Zašto ne?“

"Jer nije prigodno da dobro odgojena djeca traže želje od demona iz Pakla." "Ali, drugi su ih ljudi tražili", istaknula je Puss. "Oni de se dobro zabaviti.“

"Mislim da dete otkriti da nede biti tako", rekla je Ylith. "Neki od tih ljudi shvatit de kako su se umiješali u puno vedu stvar no što su mislili.“

"Otkud to znate?" upitala je Puss.

"Jednostavno znam", odgovori Ylith. "A sada, djeco, kako bi bilo da odete na spavanje? Ispričat du vam priču.“

Ylith je ispričala priču o ovcama i dječici koja su skakutala po brdima njezine rodne Grčke. Djeca su uskoro zaspala, pokrila ih je, ugasila svijedu i onda izašla iz njihove sobe. Pronašla je nekoliko hodočasnika u dnevnoj sobi, sjedili su za stolom pored vatre i razgovarali o događajima dana. "Onda, sigurno je daje on demon?" upitala je jedna od sluškinja raskuštranog tipa, paža Sir Olivera.

"Sto bi drago mogao biti?" odgovorio je paž. Zvao se Morton Kornglow, imao je dvadeset dvije godine, mršav momak s idejama neprilagođenima njegovu položaju.

Ylith je sjela pokraj žene i paža. "Sto taj demon nudi?" upitala je.

Kornglow joj odgovori: "Moj mi je gospodar rekao da mora izvesti magični prijelaz kako bi mu se ostvarila njegova najveda želja. Kad sam otišao u njegovu sobu nije ga bilo. Nestao je." "Možda je vani, u šetnji", dometne Ylith.

"Vidjeli bismo ga daje sišao dolje," nato de Kornglow, "a ne bih rekao daje skočio kroz prozor u grmlje. Otišao je po demonskom poslu, kažem vam, i iskreno, to mi zvuči poput posla koji bi i meni odgovarao."

"Ma nije valjda!" zadržim de pogledom služavka.

"Razmišljam o tome", reče Kornglow. "Mogu biti u demonovoj drami kao i bilo koji dragi čovjek, sve dok nije bitno da nemam Sir ispred svog imena." Ylith je zurila u njega. "Drama?"

Kornglow kimne. "To mi je Sir Oliver rekao. Demon postavlja nekakvu dramu. Trebamo samo raditi ono što i inače činimo, i bit demo jako dobro nagrađeni za to. To je život kakav želim voditi." Ylith ustane. "Ispričavam se. Trebam nekoga posjetiti."

Odjurila je, izašla kroz ulazna vrata i nestala u tami. "Sto misliš kamo je odjurila?" upitala je služavka.

Kornglow slegne ramenima i pucne jezikom. "Ako ima sastanak sigurno je s anđelom ili vragom. Vani nema ničega osim vukova."

Ylith je sama sebi govorila: "I, učinit de to! Uprizoriti nemoralnu dramu! Čekaj samo da Mihael čuje za to!"

Reproducira nemoralnu dramu?" zapanjeno de Mihael.

"Čini se tako, gospodine." "Kakva drskost!" "Da, gospodine."

"Vrati se natrag i prati njegov napredak. Ako pronađeš način da mu potajno usporiš plan ne bi bilo loše da to i učiniš. Ništa napadno, shvadaš."

"Shvadam", odgovori Ylith.

"Onda kreni", reče joj Mihael. "Možda i Babriela pošaljem dolje kako bi pomogao."

"To bi bilo lijepo", zaključila Ylith, pomalo čeznutljivo. Iako su ona i Gabriel prekinuli, još je uvijek imala lijepa sjedanja na njihovo druženje. Vrlo dobro se sjedala što je grijeh, i njezino bi tijelo ponekad žudilo za dobrim starim danima.

Sjedanje na njezinu aferu s Azziejem također se pojavilo u njezinim mislima. To je bilo nešto stoje nekod smatrala jako dobrom zabavom.

Odmahnula je glavom i poželjela da toliko ne razmišlja. To bi je moglo uvaliti u nevolje.

Nakon što je Kornglowu dao otpus, Sir Oliver je dugo vremena sjedio na rubu kreveta i razmišljao o odvažnoj stvari koju je učinio. Bio je prestrašen, naravno; koji čovjek ne bi bio prestrašen nakon onakvog razgovora s demonom? A ipak, ponuda Sir Antonija bila je predobra da bi se propustila. Unatoč crkvenim žalopijkama kako Mračne Sile uvijek pokušavaju zavesti ljudski rod, to se u stvari događalo jako rijetko. Nikad nikome koga je Sir Oliver poznavao, a definitivno ni njemu.

Oliveru se ideja sviđala. Velika žudnja plamtjela je u njemu još od djetinjstva - postidi nešto veliko i vrijedno i važno uz najmanji mogudi rizik. To nije bila stvar koju ste često spominjali drugim ljudima. Oni ne bi shvatili.

Iako je bilo vrlo kasno, nije mu se osobito spavalo. Natočio sije čašu vina i pronašao nekoliko biskvita koje je uzeo nakon sinodnje večere za kasnonodni obrok. Upravo je vadio biskvit iz džepa kad mu je pogled pao na zid s njegove desne strane.

Zagrcnuo se i polio vinom po prsima. Gledao je vrata u zidu. Obična, normalna vrata. Ali, Sir Oliver bio je siguran da prije nekoliko trenutaka nisu bila tu.

Ustao je, prišao im i pogledao ih. Je li ih mogao previdjeti kad je prvi put ušao u sobu? Ugledao je kvaku.

Pritisnuo ju je. Vrata su bila zaključana.

Pa, to je onda bilo u redu. Opet je sjeo. A onda mu je nova misao pala naum, izvadio je iz džepa Azziejevu Kretensku čaroliju u obliku srebrnog ključa i opet prišao vratima.

Oprezno je gurnuo ključ u ključanicu. Kliznuo je uz uljav klik. Lagano je okrenuo ključ, na lijevu stranu, samo da bi vidio što de se dogoditi. Ključ se okrenuo sam od sebe i brava klikne.

Oliver je posegnuo prema kvaki. Vrata se otvore. Izvadio je ključ i vratio ga u džep.

Provirio je unutra. Iza vrata se nalazio dugi, polumračni hodnik koji se, izgleda, daleko pružao, da bi se naposljetku izgubio u tami. Sir Oliver je znao da ovaj prolaz ne vodi do gostionice, ili čak šume. Vodio je Bog zna kamo, a od njega se očekivalo da uđe unutra.

Zastrašujude...

Ali, pomisli na nagradu!

Kratka vizija zablistala mu je pred očima. On, odjeven u crveni oklop, na modnom pastuhu, na čelu postrojbe junaka, ulazi u grad, svi kliču njegovo ime i mašu mu!

"To bi stvarno bilo nešto!" rekao je naglas.

Ušao je u hodnik, ne baš spreman krenuti, više poput dječaka koji gura prst u nešto što bi moglo biti izuzetno hladna voda.

Kad je ušao, vrata njegove sobe zatvorila su se za njim. Sir Oliver progutao je knedlu, ali nije se pokušao vratiti. Neki slabašan osjedaj govorio mu je da se nešto ovakvo i trebalo dogoditi. Kako bi pustolovine inače počinjale ako vas nešto ne pogura, i onda ste tamo, usred događanja?

Počeo je hodati hodnikom, isprva vrlo oprezno, a onda puno energičnije.

Bilo je dovoljno svjetlosti da se vidi, iako Oliver nije mogao vidjeti otkuda ona dolazi. Bila je to jednolična siva svjetlost, poput sumraka, a bila je to i tužna svjetlost, gotovo zlokobna. Nastavio je hodati, činilo se da se hodnik pruža u beskraj. Tanke grane prepune lišda visjele su s obje strane zidova; davale su ugodan ruralni efekt.

Hodao je i nadalje. Pod ispod njegovih nogu polagano se promijenio u pravo šumsko tlo i prirodna je svjetlost pronašla

svoj put. Ipak, nije mogao vidjeti daleko naprijed, kao da se posvuda nalaze guste grane.

Nakon nekog vremena krošnje su se prorijedile, izašao je na travnatu čistinu. Na kraju te čistine nalazio se mali dvorac, smješten na malom otoku, s nasipom i pokretnim mostom. Most je bio spušten.

Ušao je u dvorac i ispred sebe ugledao vrata. Otvorila su se kad im je prišao. Unutra se nalazila ukusno namještena dnevna soba, s vatrom koja je veselo gorjela u kaminu. Na malom stolcu pokraj vrata sjedila je dama, ustala je i okrenula se prema njemu.

"Dobrodošli, gospodine viteže", rekla je. "Ja sam Alwyn, sa y, i želim vam dobrodošlicu. Mog supruga nikad nema jer ide okolo i ubija ljude, ali gostoprimstvo moje kude zahtijeva da vas pozovem na večeru, a onda vam ponudim krevet za spavanje, i naposljetku doručak ujutro."

"Zvuči dobro", rekao je Oliver. "Ali ja bih ipak stvarno želio znati čuvate li možda za mene magičnog konja?"

"Magičnog konja? Magičnog konja kakve boje?"

"Pa, to je, znate, ono, ne znam. Rečeno mi je dame čeka magični konj koji će me dovesti do zlatnog svijednjaka. Nakon toga ... U stvari, nije mi baš jasno što će se dogoditi nakon toga. Vjerujem da će biti vođa velike skupine naoružanih ljudi. Vi ne znate ništa o tome, zar ne?"

"Ne", odgovori Alwyn. "Uistinu imam malu ulogu u ovome."

Nasmiješila se. Njezina crna kosa bila je ljupka i razbarušena, njezine grudi pune i okrugle. Oliver ju je pratio unutra.

Prošli su kroz nekoliko soba, sve su bile u grimiznom, crnom i srebrnom i imale stalke za oklope, oružje i tamne portrete strogih staraca. U svakoj je u kaminu gorjela vesela vatra. Ukupno su prošli kroz šest soba. U sedmoj je bio postavljen stol s blistavim bijelim štednjakom i srebrnim priborom za jelo.

"Oh, kažem vam, ovo je prilično pristojno!" rekao je Sir Oliver i protrljao ruke. Pred njim se nalazila izvrsna hrana, guščja pašteta i džem od ogrozda, jaja i kruh, i bezbroj različitih pida. Stol je bio postavljen za dvoje i Oliver se počeo pitati je li stol jedina za nj postavljena stvar.

"Sjednite," rekla je Alwyn. "raskomotite se."

Bijela je mačka otmjeno ušetala u sobu. Alwyn se dražesno nasmiješila i sagnula kako bi se poigrala s njom. Dok je to činila Oliver je iskoristio priliku i zamijenio tanjure. Dva su tanjura bila gotovo jednaka, jedina je razlika bila stoje njegov imao sa strane dvije rotkvice, a njezin samo jednu. Brzo je prebacio jednu od svojih rotkvice na njezin tanjur kako bi prikrio zamjenu. Kad se Alwyn uspravila, činilo se da nije ništa primijetila.

Jeli su. Alwyn je natočila dvije čaše burgundca iz boce sa stola prekrivenog svilom iz Damaska.

Oliver je dočekao trenutak kad je Alwyninu pažnju privukao mali lisičar koji se kočoperno došetao u sobu.

Iskoristio je trenutak i zamijenio čaše. Ona nije ništa primijetila.

Čestitao je samome sebi, sada je napad vratio na napadača, njegov definitivno najomiljeniji način borbe. Jeo je pohlepno i puno pio, jer hrana je bila savršenstvo okusa. Ovo je bila fantazija od hrane, magična hrana, ništa na svijetu nije joj bilo ravno. Uskoro je osjetio osebujan okus nekakve droge koja mu je napala osjedaje, dobio je vrtoglavicu i oči su mu se počele sklapati.

"Nešto nije u redu, gospodine viteže?" upitala je Alwyn kad se opustio.

"Samo trenutak umora", odgovori Oliver.

"Zamijenili ste tanjure!" primijeti Alwyn i mrko pogleda otisak vitezova palca na svom tanjuru - dovoljan dokaz onoga što je želio prikriti.

"Nemojte se uvrijediti", reče Oliver pospano. "Stari običaj mojih ljudi. Vi tu stvar namjerno uzimate?" "Naravno. Bez napitka za spavanje vraški teško mogu utonuti u san", odgovori Alwyn.

"Prokleta mi je žao što sam ga uzeo", rekao je Sir Oliver, gumastih usana i očiju koje su se bile spremne povući u njegovu lubanju kako bi otkrile prolaze prema snovima koje nije želio sanjati. "Nakon koliko vremena popušta?"

Njezin se odgovor izgubio u ogromnom valu sna koji se razbio o Oliverovu glavu. Borio se protiv njega poput čovjeka uhvađenog u vrtlog; onda je ispao iz vrtloga i počeo padati u

duboki crni bazen, koji je pljusкао oko njega poput tople kupke. Borio se zadržati glavu iznad pjenastih mramornih valova što ih je Morfej poslao. Borio se s neobičnim mislima, nevjerojatnim vizijama. A onda, prije no što je shvatio, zaspao je.

Kad se probudio, žena je nestala. Dvorac je nestao. Bio je na sasvim drugom mjestu.

Kad se Ylith vratila hodočasnici, sve je bilo u stanju kaosa. Sir Oliver iznenada je nestao tijekom nodi, bez traga. Njegov paž, Morton Kornglow, nije mogao objasniti njegov nestanak, osim pomodu magije. Ylith je pogledala uokolo i naposljetku otišla u Sir Oliverovu sobu. Slabašan zadržak cijanovodične kiseline mogao se prihvatiti kao gotovo potvrđan dokaz da je ovdje tijekom posljednja dvadeset četiri sata upotrijebljena Kretenska čarolija.

To je bilo sve što je Ylith trebala. Čekala je dok nije ostala sama u Oliverovoj sobi, a onda brzo izvela vlastitu čaroliju. Koristila je sastojke koje je uvijek nosila u svojoj vještičjoj vređici - stvari od kojih se nikad nije odvajala, unatoč njezinoj promjeni strana - i uskoro je, u obliku pare, otišla i prošla kroz veliku šumu u kojoj je Oliver nestao.

Odmah je pronašla vitezov trag i pratila ga do Alwyninog dvorca. Ylith ju je površno poznavala iz starih dana. Alwyn je bila još jedna vještica, iz drevne, nereformirane vrste, i Ylith je znala da najvjerojatnije obavlja nešto za Azzieja.

Bilo je vrijeme za pogled u blisku budućnost. Skupila je dovoljno dokaza da za to upotrijebi instrumente; sada ih je aktivirala.

Rezultati su bili očekivani. Sir Oliver je trenutno prolazio kroz dogodovštinu s Alwyn. Azzie je tu avanturu postavio prilično jednostavno kako bi bila relativno brzo gotova; nakon toga Sir Olivera čekao je dugi marš. Onda de izadi iz šume i nadi se na putu prema svom cilju koji se nalazio na južnim padinama Alpa na talijanskoj teritoriji.

Logično mjesto susreta bilo bi negdje prije no što izađe iz šume. Mogla gaje presresti. Ali što onda?

Trebala je način da ga zaustavi, ali način na koji ga nede povrijediti.

"Imam ga!" usklikne. Spakirala je opremu za gledanje i prizvala efrita kojeg je poznavala.

Efrit se uskoro pojavio, velik, crn i namrgođen. Ylith mu ukratko objasni što se događa i način kako zaustaviti ili usporiti Sir Olivera.

"On mora biti zaustavljen", rekla je efritu.

"Drage du ti volje pomodi", odgovorilo joj je nekod zlo stvorenje koje je nedavno prešlo na stranu Dobra.

"Da ga ubijem?"

Stvorenja poput ovog imaju stanovitu sklonost prema nasilju, na što se poprijeko gledalo u mirnijim vremenima, kad je određenom liberalizmu dopušteno vladanje Rajem. Ali ovo nisu bila mirna vremena, i osjedaji intelektualaca u Raju nisu više predstavljali problem.

"Ne, to je preoštro", rekla je Ylith. "Ali, znaš onu ulogu nevidljive ograde koju smo prije nekoliko godina uzeli od Baalovih čarobnjaka?"

"Da, madam. Proglašena je anomalijom i spremljena ujedno od skladišta." "Saznaj u koje i uzmi dobar komad. S njom deš učiniti sljedede."

Oliver je polagano sjeo i rekao samome sebi: "Ideš, o čemu se to radilo?" Uhvatio se za glavu na mjestu gdje je prethodnica glavobolje zaposleno kucala. Nešto je stvarno pošlo po zlu. Nije bio siguran što, ali je znao daje loše.

Ustao je i pogledao oko sebe. Mjesto je bilo gotovo savršeno bezlično, a iako je bilo dovoljno svjetlosti nije mogao vidjeti ama baš ništa. Sve stoje mogao ustvrditi bilo je kako se sa svih strana nalazi sivilo. Čuo je šum krila i mala sova smjestila mu se na rame, zurila je u njega neodređenim pogledom koji se savršeno slagao s pustoši svega ostalog. "Možeš li mi reći gdje sam?" Sova je nakrivila glavu na jednu stranu. "Teško je reći. U priličnoj si frci, stari moj." "Kako to misliš?"

"Mislim kako je jasno da si opkoljen nevidljivom ogradom."

Sir Oliver nije vjerovao u nevidljive ograde. Sve dok nije prišao i dodirnuo njezinu navodnu površinu. Njegov prst nije prošao kroz nju. Činilo se da nema izlaza. Spomenuo je to sovi.

"Naravno", rekla je sova. "Zato stoje to sporedni put."

"Sporedni put? Kamo vodi?" "Sporedni putovi idu samo u krug. To je njihova priroda."

"Ali to nije u redu. Ne mogu sada biti na sporednom putu. Moram pronaći magičnog konja."

"Ovdje nema ničeg takvog", reče sova. "U stvari, tragam za zlatnim svijednjakom." "Zvuči lijepo," opet de sova, "ali ja nemam ni jednog."

"Čak bi i magični prsten bio u redu." Sova je uzbuđeno poskočila. "Oh, prsten! Imam jednog uza se." Sova je zakopala kljun u perje, pronašla prsten i dala ga Oliveru.

Oliver gaje okretao među prstima. Bio je to lijep prsten, s velikim safirom na običnoj zlatnoj podlozi. Pomislio je da u dubinama dragulja može vidjeti kretanje sjena.

"Ne bi trebao predugo buljiti u to", reče sova. "Namijenjeno je magiji, ne buljenju." "Kakvoj magiji? Što trebam učiniti s njim?"

"Nisu ti rekli?" "Nisu."

"Pa, onda," rekla je sova, "netko je opako pogriješio. Mislim da imaš svako pravo žaliti se." Oliver je pogledao oko sebe, ali nije bilo nikoga kome bi se požalio. Samo sova.

"To je vraški savjet", rekao je. "Kako da pronađem pustolovine ako sam ovdje zaglavio?"

"Mogli bi odigrati partiju dvije strpljenja", predložila je sova. "Da nam prođe vrijeme." "Mislim da nedu", odvrati Oliver. "Ne kartam se s pticama."

Sova je izvadila mali snop karata ispod krila i počela ih miješati. Ispod okaje pogledala Olivera.

"Ajde dobro, dijeli", rekao joj je.

Uskoro je bio zadubljen u igru. Oduvijek je volio strpljenje. Pomagalo je u gubljenju vremena.

"Ti dijeliš", rekla je sova.

Azzie je u gostionici obrisao svoju kristalnu kuglu i pogledao u nju. Ostala je zamagljena sve dok se nije sjetio reći: "Pokaži mi što radi Sir Oliver." Kristalna kugla zablistala je kako bi obznanila primanje poruke i magla je zamijenjena prizorom Olivera na sivom šumovitom mjestu kako karta strpljenje sa sovom kreštavicom.

"Ovo se nije trebalo dogoditi", reče Azzie samome sebi. Trebao je Aretinovu pomod. "Gdje je moj glasnik?" upitao je

demon.

Vrata su se otvorila i ušla je mala osoba.

"Smjesta odnesi ovu poruku Aretinu." Azzie je noktom naškrabao poruku na pergamentu: "Smjesta dođi." Dva ju je puta presavinuo i dao glasniku.

"Gdje du ga pronadi?"

"U Veneciji, nesumnjivo, kako troši moj novac." "Mogu li dobiti čaroliju kojom bih otišao tamo?"

"Trebao bi imati vlastite čarolije", progundao je Azzie. "Ali, uzmi jednu opdu sa stola."

Glasnik je iz staklene posude uzeo nekoliko i strpao ih u džep. "U Veneciju!" rekao je čaroliji i nestao.

Azzie u žurbi nije prepoznao Quentina koji je iskoristio svoju priliku kako bi se umiješao u akciju.

U međuvremenu u Veneciji, Pietro Aretino je otkrio daje Azziejev predujam jako dobrodošao. Aretino je oduvijek želio prirediti uistinu dobru zabavu, onu zbog koje de se dragi stari grad preokrenuti naglavačke i opet pokazati kakvo je Pietro Aretino čudo. Ova je zabava trajala nekoliko nodi i dana — sve otkad je Azzie otišao.

Aretino je za tulum doveo njemački bend. Ljudi su raskopčali sakoe i poprilično puno pili. Bilo je to veselo i prijateljsko vrijeme. Šteta što gaje glasnik morao prekinuti.

Glasnik je bio prilično mlad. U stvari dijete, odjeveno u pidžamu, zgodan dječak bujne plave kovrčave kose. Bio je to Quentin, još uvijek pomalo bez daha od držanja čarolije koju je uzeo od Azzieja dok ga je preko Alpa nosila do Venecije.

Kad gaje sluga doveo Aretinu naklonio se i rekao: "Aretino, donosim ti poruku." "Sada je stvarno ne trebam", rekao je Aretino. "Ovo sve postaje uistinu zabavno." "Od Azzieja je", napomenu Quentin. "Želi da smjesta dođeš."

"Shvadam. A tko si ti?"

"Ja sam jedan od hodočasnika. Znaš, moja sestra Puss, stoje skradenica za Priscilla, otišla je spavati, a ja sam odlučio malo pronjuškati uokolo. Znaš, nisam spavao. Jedva da ikad spavam. I tako sam otišao na drugi kat. Vidio sam vrata i zavirio unutra, a sljedede što znam je da sam počeo raditi kao glasnik."

"Ali kako se uspijevaš kretati?" upitao je Aretino. "Ti si smrtnik poput mene, zar ne?"

"Naravno. Uzeo sam šaku čarolija od Azzieja."

"Nadam se daje to istina", Aretino de zamišljeno. "Što Azzie želi od mene?"

"Tvoju nazočnost, smjesta."

"Gdje je?"

"Ja du te odvesti k njemu. Pomodu čarolije", reče Quentin.

"Jesi li sto posto siguran da su te čarolije ispravne?"

Quentin se nije udostojio odgovoriti. U kratko je vrijeme postao vrlo spretan s čarolijama, i jedva je mogao dočekati kad de redi Puss kako putovanje domadom čarolijom nije nikakav strašan problem. međuvremenu u Veneciji, Pietro Aretino je otkrio daje Azziejev predujam jako dobrodošao. Aretino je oduvijek želio prirediti uistinu dobru zabavu, onu zbog koje de se dragi stari grad preokrenuti naglavačke i opet pokazati kakvo je Pietro Aretino čudo. Ova je zabava trajala nekoliko nodi i dana - sve otkad je Azzie otišao.

Aretino je za tulum doveo njemački bend. Ljudi su raskopčali sakoe i poprilično puno pili. Bilo je to veselo i prijateljsko vrijeme. Šteta što gaje glasnik morao prekinuti.

Glasnik je bio prilično mlad. U stvari dijete, odjeveno u pidžamu, zgodan dječak bujne plave kovrčave kose. Bio je to Quentin, još uvijek pomalo bez daha od držanja čarolije koju je uzeo od Azzieja dok gaje preko Alpa nosila do Venecije.

Kad gaje sluga doveo Aretinu naklonio se i rekao: "Aretino, donosim ti poruku." "Sada je stvarno ne trebam", rekao je Aretino. "Ovo sve postaje uistinu zabavno." "Od Azzieja je", napomenu Quentin. "Želi da smjesta dođeš."

"Shvadam. A tko si ti?"

"Ja sam jedan od hodočasnika. Znaš, moja sestra Puss, stoje skradenica za Priscilla, otišla je spavati, a ja sam odlučio malo pronjuškati uokolo. Znaš, nisam spavao. Jedva da ikad spavam. I tako sam otišao na drugi kat. Vidio sam vrata i zavirio unutra, a sljedede što znam je da sam počeo raditi kao glasnik."

"Ali kako se uspijevaš kretati?" upitao je Aretino. "Ti si smrtnik poput mene, zar ne?" "Naravno. Uzeo sam šaku čarolija od Azzieja."

"Nadam se daje to istina", Aretino de zamišljeno. "Što Azzie želi od mene?"

"Tvoju nazočnost, smjesta." "Gdje je?"

"Ja du te odvesti k njemu. Pomodu čarolije", reče Quentin. "Jesi li sto posto siguran da su te čarolije ispravne?"

Quentin se nije udostojio odgovoriti. U kratko je vrijeme postao vrlo spretan s čarolijama, i jedva je mogao dočekati kad de redi Puss kako putovanje domadom čarolijom nije nikakav strašan problem.

Azzie je planirao proslaviti kad Sir Oliver napokon prođe kroz prolaz, jer to je značilo daje njegova nemoralna drama dobro počela. Sve što je Aretino trebao raditi bilo je pratiti Oliverov napredak i bilježiti ga. Ali vitez nije ni krenuo kako treba kad je postalo jasno daje naišao na poteškode.

Azzie nije gubio vrijeme tražedi stoje pošlo po zlu. Pratio je putovanje Sir Olivera u zemlju bajki pomodu znakova kojima je Zlo moglo pratiti napredak Nevinosti. I tako je Azzie otišao do neobičnog kraljevstva u šumi u kojoj su zemlje realnosti i bajke pomiješane.

Nakon dugog puta kroz tmurne hodnike šume, Azzie je izašao na čistinu. Na njezinom je kraju ugledao Sir Olivera kako sjedi na balvanu sa sovom nasuprot. Kartali su se malim uskim špilom, taman dovoljno velikim da ga sova može držati u pandžama.

Azzie nije znao bi li se radije smijao ili plakao; planirao je velike stvari za Sir Olivera. Požurio je prema njima i viknuo: "Hej, Oliver! Prestani se zezati i kreni dalje!"

Ali njegove riječi nisu doprle do njih, a on se nije uspio približiti hodočasniku bliže od šest metara. Neka vrsta gumastog nevidljivog zida blokirala mu je put. Činilo se daje zid također i zvučna izolacija, a možda je čak mogao blokirati ili iskriviti pogled, jer ga Oliver nije vidio.

Azzie je obišao nevidljivi krug sve dok nije došao točno na suprotnu stranu gdje bi pogled Sir Olivera trebao pasti ako kojim slučajem podigne glavu. Stao je na to mjesto i čekao. Nakon nekoliko trenutaka Oliver je podigao pogled i činilo se da gleda ravno kroz Azzieja. Uskoro se vratio kartanju.

Azzie je znao da se događa nešto opako, nešto više od uobičajene psine za kakve je bio majstor. Pitao se tko li se

umiješao.

Najprije je posumnjao na Babriela, ali činilo se da je ovo iznad anđelovih mentalnih sposobnosti planiranja i izvedbe. Tko je preostao? Mihael? Ovo nekako nije imalo Mihaelov profinjeni dodir. Ovo nije Mihaelovo djelo - ali doveden do očaja Mihael bi mogao biti sposoban za bilo što.

Ovo je mogla onda ostaviti jedino Ylith. Nede joj to oprostiti! Ali, stoje u stvari učinila?

Trenutak kasnije stajala je pokraj njega. "Pozdrav, Azzie", rekla je. "Osim ako me moj vještiji osjedaj ne vara, mislio si na mene." Njezin je osmijeh bio jednostavan i prekrasan, i nije ništa odavao. "Što si ovdje učinila?" upitao je Azzie.

"Smislila sam psinu za tebe", odgovorila je. "To je standardna nevidljiva barijera." "Jako zgodno", rekao je Azzie. "Sada je makni!"

Ylith je prišla nevidljivoj ogradi i dodirnula je. "Čudno", rekla je.

"Što je čudno?" pitao je Azzie.

"Ne mogu otkriti anomaliju koja ogradi daje energiju. Trebala je biti ovdje."

"Ovo je previše", reče Azzie. "Idem do Ananke."

Ananke je pozvala svoje stare prijateljice Tri Sudbe na čaj. Lahezis je ispekla kolač. Kloto je zujala suvenirnicama Babilona sve dok nije pronašla odgovarajući poklon, a Atropos je donijela zbirku pjesama.

Ananke se inače nije pojavljivala u ljudskom obliku. "Samo me zovite starim ikonoklastom", voljela je reći. "Ne vjerujem kako se išta uistinu važno može naslikati." Ali danas, da bi bila društvena, i jer je voljela Tri Sudbe, uzela je lik prilično krupne sredovječne Njemice, u odijelu šivanom po narudžbi i s kosom uvijenom u pundžu.

Ananke i Sudbe imale su piknik na padinama planine Icon. Majčina dušica i ružmarin širili su ugodan miris gornjim livadama. Nebo je bilo tamnoplavo, a rijetki bijeli oblaci skakutali su poput albino štakora. Ulijevala je čaj kad je Lahezis primijetila mrlju na nebu. Prilazila im je.

"Pogledajte!" viknula je. "Netko dolazi!"

"Rekla sam da me se ne smije uznemiravati", progundala je Ananke. Tko se usudio ne poslušati je? Vrhunska vlast

svijeta, ili barem blizu toga, Ananke je naviknula da ljudi drhte na spomen njezina imena. Voljela je samu sebe zvati Ona Koju Se Mora Poslušati, iako je to bilo pomalo pompozno.

Mrlja je postala silueta, a silueta se nakon toga pretvorila u letedeg demona.

Azzie je veličanstveno aterirao u blizini piknika. "Pozdrav!" viknuo je i naklonio se. "Ispričavam se na smetnji. Nadam se da ste sve dobro?"

"Reci mi o čemu se radi", prijekorno de Ananke. "Bolje da bude dobro."

"I jest", rekao je Azzie. "Odlučio sam svijetu predstaviti novu vrstu drame, nemoralnu dramu, koja bi djelovala kao suprotnost brojnim moralnim dramama što su ih moji protivnici poslali na svijet i čija je propagandna vrijednost bezumna koliko i besmislena."

"Prekinuo si moj piknik da bi mi donio vijesti o svojoj dramu? Odavno te poznajem, nestaško, i ne zanimaju me tvoje igrice. Kakve veze ta drama ima sa mnom?"

"Moji protivnici se miješaju u moju produkciju", odgovori Azzie. "A ti si stala na njihovu stranu."

"Pa, Dobro je dobro", rekla je Ananke u svoju obranu.

"U redu. Ali menije dopušteno protiviti mu se, zar ne? A ti si tu kako bi se pobrinula da se i moj glas čuje?"

"Pa, sve je to istina", priznala je.

"Onda deš spriječiti Mihaela i njegove anđele da mi se petljaju u produkciju?"

"Pretpostavljam. A sada odlazi kako bismo mogle nastaviti s piknikom." I Azzie se morao zadovoljiti time.

*

Mihael je bio u svom uredu, odmarao se u Platonovom Idealnom obliku naslonjača - preteći svih naslonjača, i po definiciji najbolji ikad izmišljen. Sada mu je nedostajala samo cigara. Ali pušenje je bilo porok kojeg se odavno odrekao, pa mu u stvari ništa nije nedostajalo.

Arhanđelu je, kao i čovjeku, teško pronadi zadovoljstvo, pa Mihael nikako ovaj trenutak nije uzimao zdravo za gotovo. Uživao je u potpunosti, iako se istovremeno pitao, negdje u dubini uma, koliko de ovo blaženstvo potrajati.

Začulo se kucanje na vratima.

Mihael je imao osjedaj da ga ono što uđe, što god to bilo, nede razveseliti. Razmišljao je da ne odgovori. Ili da kaže: "Odlazite." Ali odlučio je suprotno. Kad ste arhanđeo, izvlačenje od odgovornosti prestaje pred vratima vašeg ureda.

"Uđite", pozvao je.

Vrata su se otvorila i glasnik je ušao.

Glasnik je bio malen, dijete sa zlatnim kovčama, odjeveno u pidžamu, s paketom u jednoj ruci i gomilom čarolija u drugoj. Bio je to Quentin koji se žestoko zapalio za ovaj posao glasnika.

"Imam paket za arhanđela Mihaela."

"To sam ja."

"Potpišite ovdje", rekao je Quentin.

Mihael se potpisao na zlatnu priznanicu koju mu je Quentin dodao. Dječak ju je savinuo, spremio i predao Mihaelu teški paket.

"Ti nisi anđeo, zar ne?" upitao je Mihael.

"Ne, gospodine."

"Ti si mali ljudski dječak, zar ne?"

"Vjerujem da jesam", odgovori Quentin.

"Kako onda radiš u natprirodnoj glasničkoj službi?"

"Stvarno ne znam", odvrati Quentin. "Ali jako je zabavno. Ima li još nešto?" "Pretpostavljam da nema", reče Mihael.

Quentin je aktivirao čaroliju i nestao.

Mihael se počeošao po glavi, a onda pogledao svoj paket. Bio je zamotan u obični sivi papir. Razderao gaje i izvukao veliku mjedenu ciglu. Okrenuo ju je i ugledao tekst. Držedi je na svjetlosti kako bi mogao vidjeti slova pročitao je: "Mihaele! Smjesta se prestani petljati u dramu demona Azzieja. Postavi vlastitu dramu, ali prestani biti svinja u vezi njegove. Sve najbolje, Ananke."

Mihael je spustio ciglu, raspoloženje mu je u potpunosti bilo uništeno. Što Ananke misli, tko je ona kad tako zapovijeda arhanđelu? Nikad nije do kraja prihvatio koncept kako Neophodnost, Ananke, vlada oboma, i Dobro i Zlom. Tko je rekao da tako mora biti? Traljavo planiranje, to je bilo to. Poželio je da Bog nije otišao. On je bio jedini koji je mogao presuditi u ovoj zbruci. Ali, On je otišao, i ta Ananke nekako je postala glavna. A sada je Mihaelu govorila što da čini.

"Ne može ona meni tako zapovijedati", rekao je Mihael. "Ona je možda Sudbina, ali nije Bog." Zaključio je daje bolje nešto poduzeti u vezi s tim.

Kratka provjera u Istraživanjima pokazala mu je nekoliko načina kako učiniti nešto u vezi Azziejeve drame. Jednostavan zastoj možda bude dostatan.

Pokušaj opet", rekao je Hefest.

"Pokušavam!" nato de Ganimed. "Kažem ti, ne mogu proći."

Svi su se bogovi skupili na njihovoj strani dodirne točke, druga je strana bila Pandorina kutija u Westfallovom stanu na Zemlji. Ovo je bio put kojim se Zeus oslobodio, a sada su svi bogovi i božice željeli izadi, ali dodirna im točka nije dopuštala prolaz. Hefest, zanatlija bogova, pokušao je razne trikove kako bi povedao prolaz. Ipak, nikad do sada nije radio na dodirnim točkama.

Odjednom je počela lagano šumiti i svi ustuknu. Trenutak kasnije Zeus je prošao kroz nju i stao pred njih u svojoj punoj snazi i veličanstvenosti.

"Znači, veliki čovjek se vratio!" rekla je Hera. Oduvijek je imala otrovan jezik. "Mir, ženo", reče Zeus.

"Lako je to tebi reći", nastavi Hera. "Ti možeš igrati svoje prljave igrice na svijetu, dok smo mi zarobljeni na ovom odvratnom mjestu. Što misliš, kakav si ti vrhovni bog?"

"Najbolji", odgovorio je Zeus. "Nisam plandovao. Imam plan. Ali morate učiniti što vam kažem, jer vaša sloboda ovisi o tome, i na vašoj suradnji, a ne stalnim svađama. Koliko sam shvatio, arhanđeo Mihael uskoro dolazi ovamo."

"Hah! Neprijatelj!" viknuo je Feb Apolon.

"Ne," reče Zeus, "potencijalni saveznik. Dodi de ovamo i zatražiti nešto. Moramo smireno razgovarati s njim i učiniti što traži."

"A onda?"

"A onda de, djeco, dodi naša šansa da ponovno zauzmemo svijet."

"Ah, to je novi tip!" rekao je Zeus kad je Mihael napokon stigao.

Arhanđelu se gadilo da gaje Zeus zvao novi tip kao daje on neko novonastalo božanstvo, a ne spiritualno bide modno

poput Zeusa.

"Pazi na jezik", priprijeti Zeusu. "Još uvijek imamo mod da tebe i tvoju polugolu skupinu mekušaca bacimo u najdublju rupu Pakla."

"Upravo smo stigli odande", reče Zeus. "Kad se najgore jednom dogodi, više nema toliku mod nad tobom kao prije. U svakom slučaju, zašto si me želio vidjeti?"

"Svjestan si, pretpostavljam," odgovori Mihael, "kako se nova sila pojavila na kozmičkoj pozornici?"

"Stvarnije izbjegla našoj pažnji", potvrdi Zeus. "Sto s tim?"

"Čuo si za onu nemoralnu dramu koju demon Azzie pokušava uprizoriti?" "Čuo sam za nju", rekao je Zeus. "Čini mi se guba idejom."

"Ako de na ljudski rod imati učinak koji očekujem, ni tebi nede poslužiti bolje nego nama." "Kako to misliš? Mi, grčka božanstva, nemamo previše veze s konceptima Dobra i Zla." "Ova je igra iznad Dobra i Zla."

"Dobro ... I?"

"Ova igra nije samo nemoralna, također podriva koncept daje Karakter Sudbina."

"Molim? Kako molim?" upita Zeus.

"I mislio sam da de ti to privudi pažnju", reče Mihael. "Ali, to nije sve. Ne samo da de Azziejeva drama dokazati kako Karakter nije čak ni Sudbina, nego de također demonstrirati Neistraženi Život Jako Vrijedan Življenja."

"Ovo je previše!" zausti Zeus. "Kako to možemo zaustaviti?"

"Trebamo se poslužiti taktikama odugovlačenja", odgovori Mihael. "Ja osobno ne mogu ništa. Ananke me ved upozorila. Ali ako bi mi ti - ili bolje rečeno, netko od tvoje djece - htio učiniti malu uslugu ..." Feb je ustao. Nasmiješio se. "Bit de mi drago pomodi", rekao je. "Samo mi reci što želiš da učinim."

«Uključivat de i Kiklope", reče Mihael. "Treat de mi nešto slično onome što je Feb pripremio Odiseju.

Samo ovoga puta puno bolje. Nakon toga imat du još jedan poslid za bilo koga među vama koji stvara oluje, kišu i orkane."

Atena je nekoliko trenutaka razmišljala, a onda rekla: "Tu smo funkciju podijelili među brojnim bogovima, uključujući

Posejdona i tebe, veliki Zeuse.“

"Istina", reče Zeus. "Pa, zadatak s vremenom dat demo nekome. Arese, bi li volio uistinu prirodan način započinjanja rata?"

"Meni odgovara, sve dok ljudi pate", odgovori Ares.

"A sada slušajte", počne Mihael. "Ima nekoliko stvari o stvaranju vremena koje morate znati.“

Ženski je glas vrisnuo: "Našla sam ga!" i uslijedio je klik. Trenutak kasnije čuo se zvuk rušenja ograde.

Oliver je ustao kako bi provjerio granice svog zatvora.

Nije bilo granica. Počeo je hodati.

Nije bio siguran kamo ide, ali kako je imao Kretensku čaroliju pretpostavio je da de sve ispasti dobro. Čarolija gaje gurala i vukla, i nije bilo sumnje u kojem pravcu treba idi. Postao je svjestan kako prelazi velike udaljenosti. Čarolija ga je počela vudi lijevo, pa ju je pratio.

Uskoro se našao na plaži. Nastavio je hodati i nakon nekog vremena ugleda ogromnu pedinu. Bilo je nešto jezivo u vezi s pedinom, namjeravao ju je zaobidi u širokom luku, ali onda je vidio rustikalan natpis iznad ulaza: NOSITELJI PRSTENA, DOBRODOŠLI. Ušao je.

Na klupi pored ulaza sjedio je div . "Imaš prsten?" upitao je.

"Naravno", odgovori Oliver i pokaže ga. Div gaje pomno pogledao. "Odlično, ti si taj." Zatim je ustao i na ulaz pedine stavio kamenu gromadu.

"Zašto si to učinio?" pitao je Oliver. "Zapovijedi", reče div i opet sjedne na klupu. "I što de se sada dogoditi?" nastavi s pitanjima Oliver.

"Vjeruj mi, ne želiš znati." "Ali želim znati. Reci mi!"

"Ja te pojedem", reče div. "Ne misliš valjda ozbiljno!" "Savršeno sam ozbiljan. Jesi li ikada čuo za diva koji se šali?"

Oliver nato odgovori: "Nisam ti učinio ništa nažao." "To nema nikakve veze." "S čime onda ima veze?" "Oprosti, kompa, ali ovdje imam radni nalog. Pojedi tipa s prstenom. To piše.“

"Kojeg tipa s kojim prstenom?" upitao Oliver. "Ne piše. Samo tipa s prstenom." "Ali, to može biti bilo tko.“

"Gledaj, kompa, možda nisu imali vremena biti opširniji od toga."

"Ali što ako pojedješ pogrešnog tipa?"

"Pa, taj nede imati srede, ali to nede biti moja krivica." "Naravno da nede", reče Oliver. "Ali de ipak okriviti tebe."

"Kako to misliš?"

"Zar te ne krive kad nešto pođe po zlu, bez obzira jesi li ti kriv ili ne?"

"Imaš pravo", odvrati div. Povukao se dublje u pedinu. Tamo je imao stolac za ljuljanje, krevet i svjetiljku.

Oliver je pogledom potražio oružje, no nije bilo ničega što bi mogao upotrijebiti. Ipak, ugledao je komad papira pričvršđen za divovu košulju.

"Sto ti je to pričvršđeno za rame?" upitao je.

"Hitna poruka koju su mi dali."

"Što piše?"

"Samo da trebam ostati ovdje dok se ne pojavi tip s prstenom."

"Piše li još što?"

"Koliko vidim, ne." "Daj da vidim."

Div je mislio da to nije jako dobra ideja. Štitio je svoju poruku i nije ju namjeravao pokazati nekom strancu. Osobito ne onome koga de pojesti.

Oliver je sve to mogao shvatiti, ali sada je bio odlučan pogledati poruku. Jedina stvar koju je mogao smisliti bila je da divu ponudi masažu.

"Što de mi masaža?" pitao je sumnjičavo div. "Jer godi, eto zašto."

"Ja sam dobro", reče div, iako je bilo očito da nije.

"Naravno," pokuša opet Oliver, "vidim da si dobro. Ali, što je dobro? Dobro nije puno. To je gotovo ništa. A bi li se volio osjedati super?"

"Ne znam treba li mi to", odgovori div.

"Kad si se posljednji put osjedao super? Mislim, stvarno super?"

"Davno, pretpostavljam. Nikoga nije briga kako se div osjeda. Nitko ne misli da div ima osjedaje. Nitko ga ne pita za zdravlje ili raspoloženje. Ljudi misle kako su divovi glupi, ali mi

smo dovoljno pametni da bismo znali da ljudi nimalo ne mare za nas.“

"U pravu si", složi se Oliver. "I, što kažeš na masažu?" "U redu", odgovori div. "Ali, moram li skinuti košulju?" "Ne, ako nedeš.“

Div je legao na dugački kamen koji je koristio kao krevet. Tijekom dana pretvarao ga je u trosjed s gromadama koje su mu služile kao jastuci.

Oliver podigne divovu košulju. Počeo je poskakivati po njegovim leđima, isprva nježno, a onda snažnije, kad se div pobunio da ništa ne osjeda. Oliver je lupao, udario i nabijao, i cijelo se vrijeme trudio pogledati tu poruku pričvršdenu brončanom pribadačom na košulju, na lijevom ramenu.

Naposljetku je uspio vidjeti što na njoj piše: "Ovaj je div ranjiv pod lijevim pazuhom, koji nije oklopljen zbog potrebe za ventilacijom. Div mora biti pažljiv i ničemu ne dopustiti da se približi ovom području." Ispod teksta nalazila se oznaka proizvođača, ali bila je zamrljana.

Pa, i to je bilo nešto, ali ne i dovoljno, jer Oliver nije imao pojma kako dodi do divovog lijevog pazuha.

Čak je i desni bio nepristupačan.

Sjena je prešla preko otvora pedine i Oliver podigne pogled. Ondje je stajao visoki, otmjeno odjeveni Talijan.

"Hej, vi tamo, ja sam Aretino ", rekao je čovjek. "Azzie me poslao. Ako si završio s masažom misliš li da se možemo vratiti na posao?"

"Tko je to?" pospano upita div.

"Nemoj se brinuti", reče Oliver. "Za mene je.“

"Reci mu neka ode. Nakon masaže bih te trebao pojesti.“

Oliver zakoluta očima i nakratko makne ruku s divovih leđa kako bi ga pokazao.

Aretino je sada primijetio diva. Polagano je ušao u pedinu, oprezno, u slučaju daje u blizini bilo još divova. Prošaptao je Oliveru: "Je li oklopljen?"

"Da", reče Oliver. "Posvuda, osim ispod lijevog pazuha." "Moraš ga uloviti dok se proteže.“

"Naravno. Ali kako?"

Aretino šapnu: "Ima li u blizini grožđa?" "Pitat du", rekao je Oliver shvativši. "Grožđe? Što de ti grožđe?"

"Posljednji obrok prije smrti. To je običaj."

"Nikad nisam čuo za to. Ali pretpostavljam da bismo ti mogli pronadi malo grožđa. To je bila prilično dobra masaža."

Div ustane. "Dođi sa mnom." Poveo je Olivera van. U blizini se nalazio vrlo visoki trs.

"Ne mogu do njeg", reče Oliver.

"Čekaj, ja du ti dodati." Div ispruži ruku u pokretu koji je izložio njegov pazuh. Aretino je Oliveru dobacio svoj mač; Oliver ga uhvati. Divova je ruka još uvijek bila gore. Ali bila je to desna ruka. Oliver je oklijevao.

"Nema veze, pokušaj!" viknuo je Aretino.

Oliver je stisnuo zube i zamahnuo prema divovom pazuhu. Bio je oklopljen, kao što se i bojao, ali ne jako dobro. Aretinov se mač zabio.

"Jaoo! Zašto si to učinio?"

"Morao sam. Namjeravao si me ubiti."

"Promijenio bih mišljenje."

"Ali, otkud sam ja to mogao znati?"

Div je pao na tlo. Stisnuo je zube. "Pretpostavljam da sam ovo trebao očekivati. Tko je ikad čuo za pobjedu divova? Ah da, onaj svjednjak koji tražiš. Imam ga odostrag, u pedini." Duboko je uzdahnio i umro.

"Brzo!" reče Aretino. "Idi po svjednjak!"

Oliver je odjurio u pedinu i iza kamene gromade pronašao svjednjak. Sada je imao prsten, ključ i svjednjak. Napravio je dva koraka i skamenio se.

Aretino je nestao a pred njim je stajao sasvim drugi čovjek.

Tko si ti?" upitao je Oliver.

"Vaš zamjenik, gospodine", odgovori čovjek. "Zovem se Globus. Zadatak je služenje veličanstvenima." Oliverov periferni vid se aktivira i on shvati da se nalazi na drugom mjestu. Čini se kako je uzimanje svjednjaka proizvelo trik. Plaža je nestala. Stajao je na velikoj livadi pred selom s planinama s jedne strane, i beskrajnom ravnicom s druge. Na sredini ravnice blistala je rijeka; blizu obale rijeke nalazio se tabor pun ljudi i šatora.

"Koja je to jedinica?" upitao je.

"Bijela brigada", odgovori mu Globus.

Bijela brigada bila je čuvena. Njezin prvi zapovjednik, Sir John Hawkwood, vodio je tu jedinicu u brojne velike pobjede diljem Italije. Bilo ih je oko deset tisuća, ratnici iz svakog dijela Europe — preplanuli Baltijci, plavokosi Poljaci, brkati Nijemci, Talijani s naušnicama, Francuzi s valovitim kosama, Škoti s bujnim obrvama. Te su trupe bile najbolje, najveselije, najkrvoločnije, a ipak najposlušnije od svih trupa u civiliziranom — pa čak i neciviliziranom - svijetu.

"Gdje je Hawkwood?" upitao Oliver za čuvenog zapovjednika postrojbe.

"Sir John je na pladenom odmoru u Engleskoj", reče mu Globus. "Nije želio idi, ali moj mu je gospodar dao ponudu koju nije mogao odbiti." "Tko je tvoj gospodar?"

"Nedu ga izravno imenovati," odgovori Globus, "samo du redi kako je on Paklenski dobar tip. Rekao mi je da vam dam ovo."

Globus iz svog ruksaka izvadi dugi tanki instrument i preda ga Oliveru. Oliver ga je odmah prepoznao kao zapovjedničku palicu, poput one koju bi nosio feldmaršal.

"Ovo je znamen zapovjedništva", rekao je Globus. "Pokažite ovo ljudima i pratit de vas bilo kamo." "Kamo trebam idi?"

"Trenutno smo smješteni na južnoj strani Alpa." Globus je pokazao prema jugu. "Marširat dete uz rijeku sve do Venecije."

"Sve što trebam učiniti jest ljude odvesti tamo?" upitao Oliver. "Tako je."

"Idemo se onda pridružiti ljudima!" ushidenom povikne Oliver.

Oliver je stigao do grimiznog šatora, za nj rezerviranog. Unutra je, sjededi na stolcu i brusedi nokte malom srebrnom turpijom, bio nitko drugi do Azzie. "Hej, šefe!" viknuo je Oliver. "Dobrodošli na zapovjedništvo, feldmaršale", rekao je Azzie. "Sve vam odgovara?"

"Prekrasno je", odgovori mu Oliver. "Dali ste mi izvanrednu skupinu vojnika. Pogledao sam neke dok sam dolazio ovamo. Stvarno su opaki, zar ne? Pokuša li mi se netko suprotstaviti bit de mu jako žao. Onako usput, trebam li se s nekime boriti?"

"Naravno. Tijekom marša na jug, koji deš zapovjediti čim završimo s pripremama, susrest deš Manijake iz brigade Lubanja."

"Zvuče gadno. Stvarno mislite da se trebam boriti s gadnim tipovima?"

"Nisu uopde gadni. Dao sam im to ime jer de dobro zvučati u novinama. U stvari, oni su skupina jadnih lokalnih seljaka i farmera koji su ostali bez zemlje jer nisu pladali prekomjerne poreze. Naoružani su samo sjekirama i kosama, nemaju oklopa, nemaju lukove i strijele, nemaju čak ni prava koplja. A također ih ima samo nekoliko stotina, u odnosu na tvojih deset tisuda. Ne samo da su ti ljudi jedno pripremljeni, također de jamačno izdati svoje prijatelje i pobjedi nakon prvog zveketa oružja." "To zvuči u redu", rekao je Oliver. "A što onda?" "Onda deš odmarširati do Venecije. Novinari de biti spremni." "Novinari? Pa nisam učinio ništa što zaslužuje mučenje!"

"Nisi shvatio", reče Azzie. "'Novinari' su naš izraz za osobe koje druge ljude upoznaju sa stvarima: slikari, pjesnici, pisari, takve stvari."

"Ne znam ništa o tome", nato de Oliver.

"Bolje da naučiš ako očekuješ biti slavan zbog svojih pobjeda. Kako deš postati legenda ako pisci nede pisati o tebi?"

"Pretpostavljam kako sam mislio da se to dogodi samo od sebe", reče Oliver.

"Ma, nikako. Angažirao sam najbolje pjesnike i pisce ovog razdoblja, na čelu s Božanskim Aretinom, koji de te opjevati. Tizian de napraviti veliki reklamni plakat za bilo koju pobjedu koji zatražimo. Angažirat du kompozitora kako bi skladao odu u sjedanje na pobjedu, kakva god bila."

Azzie je ustao i otišao do ulaza šatora. Palo je nekoliko krupnih kapi kiše, a veliki crni oblaci dolazili su preko Alpa. "Izgleda kao da se sprema oluja", reče. "Uskoro de prodi, nema sumnje, pa možeš s ljudima krenuti put Venecije. Ne brini o tome kako da im se obradaš, ili na kojem jeziku. Samo reci Globusu i on de se pobrinuti kako bi svi razumjeli."

"Odlično. Zabrinuo sam se zbog toga", reče Oliver koji uopde nije pomislio na to, samo je želio zvučati pametno.

"Sretno", zaželi mu Azzie. "Pretpostavljam da se uskoro vidimo u Veneciji."

Tama je prekrila Europu, i nigdje više nego ponad male gostionice u kojoj je Azzie - unatoč malim putovanjima radi izviđanja i pomodi - još uvijek bio zaposlen traženjem ljudi za svoju dramu. "Kakve su novosti, Aretino?" upitao je.

"Pa, gospodine, Venecija ved zuji od glasina kako se događa nešto neobično i neviđeno. Nitko ne zna što, ali priča se. Venecijanci nisu skloni tajnama Natprirodnog, iako bismo definitivno trebali biti, jer smo toliko posebni od ostalih ljudi na svijetu. Građani se svakodnevno susreću na Trgu Svetoga Marka kako bi diskutirali o posljednjim čudesnim prizorima na nebu. Ali niste, gospodine, poslali po mene kako bi diskutirali o glasinama."

"Pozvao sam te ovamo, dragi moj Pietro, da iz prve ruke možeš upoznati neke od mojih natjecatelja, bolje im pomodi kad krenu obaviti posao za mene. Šteta što si propustio Sir Olivera. On je uistinu dobar model viteza, i mislim da de nas učiniti ponosnima."

"Vidio sam ga dok sam dolazio", odvrati Aretino bez previše entuzijazma. "Ovo je prilično neuobičajen način produciranja drame, uzeti prvog prijavljenog i odmah mu dati ulogu. Ali nema sumnje da de to obaviti. Tko je sljededi?"

"Pričekat demo i vidjeti", reče Azzie. "Ako ne griješim, čujem korake na stubama."

"Tako je," potvrdi Aretino, "a po njihovom zvuku rekao bih da se radi o osobi koja ne posjeduje neku osobitu kvalitetu u načinu života."

"Otkud znaš? Volio bih znati tajnu tih tvojih predviđanja."

Aretino se mudro nasmiješio. "Primijetit dete kako čizme stružu, čak i kad se slušaju kroz materijal od kojeg su napravljena vrata, i s pola hodnika udaljenosti. To, gospodine, je prepoznatljiv zvuk neodržavane kože. Bududi da je zvuk prodoran, čovjek treba pretpostaviti da su čizme krute, stružu jedna o drugu poput dva komada metala. Nijedan dobrostojeći čovjek ne bi nosio takav materijal, pa sigurno pripada siromahu."

"Pet dukata ako si u pravu", predloži Azzie. Koraci su zastali pred vratima. Čulo se kucanje. "Uđite", rekao je

crvenokosi demon.

Vrata se otvore i čovjek polagano uđe, kružio je pogledom kao da nije siguran jesu li njemu rekli da uđe. Bio je visok, plavokos, nosio je otrcanu košulju kudne radinosti i čizme od kravlje kože koje su izgledale kao da su zavarene za njegove noge.

"Kasnije du ti platiti", reče Azzie Aretinu. Strancu se obrati: "Ne poznajem vas, gospodine. Jeste li vi član našeg hodočašća, ili ste nam došli iz mraka?"

"U opdem smislu, ja sam član skupine," odgovorio je stranac, "a ipak, u duhovnom smislu nisam čovjek iz skupine."

"Tip je prilično pametan", rekao je Azzie. "Kako se zoveš, momče, i čime se baviš?"

"Zovu me Morton Kornglow", odgovori čovjek. "Moj je redovni posao timarenje konja, ali pod prisilom sam postao paž Sir Olivera, jer živim u njegovom rodnom selu i oduvijek sam bio spretan s konjima. Zbog toga mogu bez problema tvrditi kako sam jedan od vas, što se tiče fizičkog tijela, ali društvo je sastavljeno od članova koji imaju slična razmišljanja, a tu se ne ubrajaju psi i mačke koji mogu dolutati s njima, niti sluge, koji su jedva nešto više od životinja, iako možda manje vredniji. Moram odmah pitati, gospodine, da li mi moj beznačajan položaj onemogućuje sudjelovanje u ovom događaju? Je li vaše natjecanje otvoreno samo za plemide, ili se i običan čovjek s prljavštinom ispod noktiju također može prijaviti?"

"U Duhovnom svijetu," odgovorio je Azzie, "razlike koje ljudi rade između sebe su nebitne. Mi vas smatramo dušama koje treba uzeti, koje nosite privremeno tijelo i uskoro dete ga napustiti. Ali, dosta o tome. Želite biti jedan od naših tragača za svjednjacima, Kornglowe?"

"Definitivno, gospodine demone", odvrati Kornglow. "Jer iako sam običan čovjek, ima stvari koje želim.

Potrudio bih se malo kako bih došao do njih." "Da čujemo tvoju želju", rekao je Azzie.

"Prije no što ste nam se pridružili posjetili smo imanja Rodriga Sforze. Plemidi su jeli za stolom, dok su obični ljudi poput mene jeli u kuhinji. Kroz otvorena vrata mogli smo vidjeti sve što se događalo, i tada sam ugledao Cressildu Sforza, ženu samog Lorda Sforze. Gospodine, ona je najljepša žena, s

kosom zlatnom poput žita i licem kojeg bi i anđeli poželjeli. Ima uzak struk, gospodine, a iznad njega uzdižu se —“

"To de biti dovoljno", prekine ga Azzie. "Poštedi nas ostatka tvojih seljačkih maštarija i reci mi što želiš od dame.“

"Pa, da se uda za mene, naravno", odgovori Kornglow.

Aretino se grohotom nasmijao i zakašljao. Čak se i Azzie nasmiješio, toliko je apsurdno zvučala pomisao na primitivnog seljačinu Kornglowa i bilo koju plemenitu damu.

"Pa, gospodine," rekao je Azzie, "u vašem se udvaranju ne bojite pucati visoko.“

"Siromah može željeti Helenu Trojansku ako hode", rekao je Kornglow. "A u njegovoj mašti mogla bi i biti njegova, smatrati ga privlačnijim od samog Parisa. U snu se može ostvariti sve što poželite. A nije li ovo nekakva vrsta sna, vaša ekselencijo?“

"Da, pretpostavljam da jest", odgovori Azzie. "Pa, gospodine, ako demo vam ostvariti želju, morat demo vam dati titulu kako brak ne bi imao prepreka.“

"Nema problema što se mene tiče", reče Kornglow.

"Također demo trebati pristanak Lady Cressilde", istaknuo je Aretino.

"To prepusti meni kad za to dođe vrijeme", spremno de Azzie. "Pa, to je izazov, Kornglowe, ali mislim da ga možemo izvesti.“

Aretino se namrštio: "Činjenica je stoje dama ved udana, moj gospodara, a to bi moglo predstavljati problem.“

"Imamo službenike u Rimu koji de se pobrinuti za takve detalje", objasni Azzie. Pogledao je Kornglowa.

"Ima nekoliko stvari koje deš morati učiniti. Jesi li se uistinu spreman potruditi?“

"Pa naravno, gospodine, sve dok nije naporno. Čovjek ne treba izadi iz svoje kolotečine čak ni u najsretnijim okolnostima, a moja je kolotečina toliko ekstremna lijenost da bi me proglasili čudom da svijet sazna za nju.“

"Ne očekuje te ništa preteško", obedao je Azzie. "Mislim da možemo odbaciti uobičajenu borbu mačevima, jer nisi uvježban.“

Azzie je zavukao ruku u džep kaputa i pronašao jedan od svojih magičnih ključeva. Dao gaje Kornglowu koji gaje okretao

među prstima.

"Izadi deš iz sobe," reče mu Azzie, "a ključ de te odvesti do vrata. Prodi deš kroz njih i pronadi magičnog konja s magičnim svijednjakom u bisagama. Uzjaši ga i pronadi deš svoju pustolovinu, a na njezinom kraju, svoju Cressildu zladane kose."

"Odlično!" ushidenom de Kornglow. "Lijepo je kad sreda dolazi ovako lagano!"

"Da," kazao je Azzie, "lakoda dolaska do nje je jedna od najboljih stvari na ovom svijetu i moral koji pokušavam dokazati ljudima: ukratko, sreda dolazi lako, čemu trud?"

"To je prekrasan moral!" reče Kornglow. "Sviđa mi se ova priča!" Stegnuo je ključ i izjurio iz sobe.

Azzie se dobrodudno nasmiješio. "Još jedna zadovoljna mušterija."

"Netko novije pred vratima", rekao je Aretino.

Ta Joanna sjedila je u svojoj sobi u gostionici. Bila je poprilično uplašena.

Vani, na hodnicima, čula je povremeno šuškanje. Moglo je dolaziti od bilo čega, prirodnog ili natprirodnog, ali Joanna je smatrala da dolazi od hodočasnika koji su odlučili prihvatiti ponudu Sir Antonija i bili su na putu prema njegovoj sobi.

Unatoč njezinom svetom zanimanju, Joanna je poznavala ljudske žudnje. Bilo je stvari koje je i sama željela i, bududi da nije bila skromna osoba, te su žudnje u njoj gorjele nesmanjenom žestinom. Bila je politička nadstojnica samostana, ne religijska, i na svoj je posao gledala kao na bilo koji drugi. Njezin samostan u Gravclinesu, sa svoje sedamdeset dvije opatice, skupinom slugu i ljudi koji su se brinuli za životinje, bio je organizacija slična malom gradu. Joanna je uživala od samog početka. Možda je i bila predodređena za to. Nikad nije bila poput ostalih djevojčica, igrala se lutkama i sanjala o braku. Čak je i kao dijete obožavala zapovijedati svojim pticama i španijelima — Ti sjedi tamo, a ti tamo - korila ih je dok im je davala čaj.

Praksa zapovijedanja nije nestala kad je odrasla. Stvari bi možda bile drugačije da je bila lijepa, ali naslijedila je gene s Mortimerove strane obitelji. Imala je veliko bijelo lice Mortimera, kratku, suhu, beživotnu kosu, krupno tijelo koje je

više odgovaralo radu s moli kom i plugom, nego ljubavi. Željela je biti bogata, i da je se svi boje, a služba u Crkvi činila se kao način da to i ostvari. Bila je konvencionalno pobožna, ali njezina je pobožnost popuštala pred praktičnošću, koja joj je govorila kako je ovo prigoda da dobije ono što je željela, umjesto da cijelu vječnost čeka daje papa pošalje u neki vedi samostan.

Razmišljala je i razmišljala, hodala je po sobi, nabrajala svoje želje i samu sebe pitala koja joj je najvažnija. Svaki put kad bi čula zvuk izvana zadrhtala je; činilo se da svi ostali žele iskoristiti ponudu Sir Antonija, koji de im ostvariti najvedu želju. Uskoro de tražena sedmorica biti izabrana, i više nede imati šansu. Napokon se odlučila na akciju.

Majka Joanna izašla je iz svoje sobe i tiho krenula mračnim hodnicima gostionice. Uspela se stubama na drugi kat i poskočila kad su zaškripale. Naposljetku je stigla do vrata Sir Antonijeve sobe, ohrabrila se, podigla ruku i lagano pokucala.

Azziejev glas s druge strane je rekao: "Uđite, draga moja. Očekivao sam vas."

Imala je puno pitanja. Azzie ju je smatrao zamornom, ali ju je uspio razuvjeriti. Ipak, kad su došli do pitanja o njezinoj želji, postala je povučenija. Izgled žalosne nelagode pojavio se na njezinom širokom bijelom licu.

"Ono što želim," rekla je, "je nešto što ne želim čak ni spominjati. Presramotno je, prezahtjevno."

"Ma, hajde", hrabrio ju je Azzie. "Ako ne možete redi svom demonu, kome možete?"

Joanna je namjeravala progovoriti, a onda je, prstom pokazavši Aretina, rekla: "Sto je s njim? Mora li on također čuti?"

"Naravno. Onje naš pjesnik", odgovori Azzie. "Kako bi inače mogao zabilježiti naše pustolovine, ako nije ovdje? Ne zabilježiti ove veličanstvene pustolovine bio bi pravi zločin, zločin koji bi nas osudio na beskrajnu prazninu nezabilježenih života u kojima vedina ljudi provodi svoje živote. Ali Aretino de nas učiniti besmrtnima, draga moja! Naš de pjesnik zabilježiti naše pothvate, bez obzira koliko beznačajno izgledali, i pretvoriti ih u besmrtne stihove."

"Pa, gospodine demone, uvjerali ste me", napokon se odluči Joanna. "Priznajem vam onda kako bih u svojim snovima uvijek željela biti veliki ispravljat nepravdi čija su postignuda opjevana u brojnim baladama. Nešto poput ženskog Robina Hooda - s puno vremena za lov između pustolovina."

"Smislit du nešto", reče joj Azzie. "Odmah demo početi. Uzmite ovaj ključ." Rekao je majci Joanni što slijedi po pitanju ključeva, vrata, magičnih svijednjaka i magičnih konja i poslao je na put.

"A sada, Aretino," rekao je Azzie, "mislim da imamo vremena za vrč vina prije našeg sljededeg kandidata. Što misliš, kako nam za sada ide?"

"Iskreno, gospodine, nemam pojma. Drame su obično unaprijed isplanirane, sve je jasno od samog početka. U ovoj vašoj drami, sve je mutno i nejasno. Što onaj tip, Kornglow, predstavlja? Je li on Uobraženi Ponos? Seljački Humor? Nezasična Hrabrost? A majka Joanna - treba li je žaliti ili prezirati? Ili malo od oboje?"

"Zbunjujude, zar ne?" reče mu Azzie. "Ali, prilično slično stvarnom životu, mislim da deš se složiti."

"Oh, nesumnjivo. Ali kako demo u svemu ovome pronadi odgovarajudi moralni napatuk?"

"Ne brini, Aretino, bez obzira što likovi učinili, pronadi demo način da prikažemo ono što smo od početka namjeravali. Dramatičar ima posljednju riječ, ne smiješ zaboraviti, i zbog toga je u poziciji redi je li njegova ideja dokazana ili nije. A sad mi dodaj bocu."

Kad se Kornglow vratio u kut stare štale, bio je više no iznenađen kad je ugledao konja gdje ga prije nije bilo. Bio je veliki bijeli pastuh koji je podigao uši kad se Kornglow približio. Kako je ova plemenita životinja došla ovamo? Onda je vidio da se nalazi na totalno drugom mjestu od onog na kojem je mislio da se nalazi. Magični gaje ključ sigurno odveo kroz jedna od onih vrata koja je Azzie spomenuo, i njegova je pustolovina možda ved počela.

Morao se uvjeriti. Pogledavši bisage koje je konj nosio, Kornglow ih otvori i gurne ruku unutra. Ruka mu je naišla na nešto masivno i metalno, tanko, dugačko. Izvukao gaje van.

Svijednjak! I osim ako je pogrešno pretpostavio, bio je izrađen od zlata. Pažljivo gaje vratio u bisage.

Konj je zarzao na njega, kao da ga poziva da uzjaše i odjaše, ali Kornglow odmahne glavom, napusti štalu i pogleda uokolo. Velika kuda, ni dvadesetak metara od njega definitivno je bila kuda Lorda Rodriga Sforze, ista kuda u kojoj je Kornglow po prvi i zadnji put vidio Lady Cressildu.

Bila je to njezina kuda. Bila je unutra.

Ali Lord Sforza je također nesumnjivo bio unutra. Kao i njegove sluge, radnici, vojnici, mučitelji ... Nije bilo smisla uletavati u ovo. Grižnja savjesti raširila je svoja tamna krila iznad njega i Kornglow razmisli. Sada je, po prvi put, razmišljao o svojoj pustolovini, i zaključio da je više no nesmotrena. Ovakve su stvari oduvijek činili plemidi. Pa, ponekad su i obični ljudi bili spomenuti u pričama. Ali, je li on bio osoba o kojoj je mogla nastati legenda? Sumnjao je u to. Znao je da mu je podarena fantazija; inače se ni u snu ne bi našao u ovoj situaciji. Alije li on čovjek koji de ustrajati? Je li dama vrijedna toga? "Uh, gospodine," začuje blagi glas iza sebe, "promatrate kudu kao da vas unutra očekuje netko osobit." Kornglow se okrenuo. Pokraj njega je bila sidušna mljekarica u prozirnoj košulji i naboranoj suknji. Imala je raskuštranu dugu kovrčavu crnu kosu, drski izraz lica, savršenu figuru za tako sidušnu osobu i osmijeh koji je istovremeno bio i nježan i požudan. Neodoljiva kombinacija.

"To je kuda Lorda Sforze, zar ne?" upita Kornglow.

"Tako je", odgovorila je mljekarica. "Jeste li razmišljali o otmici Lady Crcssilde?" "Zašto ste to rekli?"

"Jer pogađa ravno u bit stvari", odgovori žena. "Igra je počela, u organizaciji stanovitog demona koji je moj prijatelj."

"Rekao je da de Lady Cressilda biti moja", dometne Kornglow.

"Lako je njemu obedati", nato de žena. "Ja sam Leonore, za sve obična mljekarica, ali u stvari puno više, uvjeravam vas. Ovdje sam kako bih ti rekla daje dama koju namjeravaš oteti vrhunski zla kučka. Ako je oženiš pomislit deš da si se našao u najdubljoj rapi Pakla."

Kornglow je bio prilično iznenađen ovim riječima. Pogledao je Leonore sa zanimanjem koje je svake sekunde

sve više raslo. "Damo," rekao je, "ne znam što učiniti. Možete li mi možda dati nekakav savjet?"

"Mogu", potvrdno de Leonore. "Pročitaj du ti dlan i to de mi sve reći. Dodi ovamo, tu de nam biti udobnije."

Odvela gaje natrag u štalu, u kut gdje je sijeno bilo nabacano na gomile. Oči su joj bile velike i divlje, imale su boju magije, a njezin je dodir bio perolak. Uzela gaje za ruku i povukla dolje.

Čini se da su sva izvješda pokazivala da Azziejeva drama privlači značajnu pozornost diljem Spiritualnog svijeta, kako je čak došlo i do klađenja, i da se dolazi do zbrke. Glavna je zbrka, naravno, bilo iznenadno oslobađanje starih bogova. Zeusa i te škvadre. Bilo je puno stvari koje su zahtijevale Mihaelovu pažnju, a s time na umu pristao je primiti anđela Babriela.

Babriellov razgovor s arhanđelom odigrao se u izvršnoj sobi uredske zgrade Rajska Vrata, u centru Središnjeg Raja. Rajska Vrata bila su veličanstvena i inspirativna zgrada, i anđeli su voljeli raditi u njoj. Uz nevjerojatnu radost koju su osjedali zbog blizine Najvišeg, tu je također bilo i zadovoljstvo rada u ovom arhitektonskom dragulju.

Bila je rana večer i lagana kiša padala je po Gradu Dobrih Vibracija, kako je Središnji Raj također nazivan. Babriel je jurio mramornim hodnicima, letedi šest do osam metara ne bi li uštedio na vremenu, iako su na hodnicima posvuda stajala upozorenja ZABRANJENO LETENJE HODNICIMA.

Naposljetku je stigao do Mihaelovih ureda u desnom krilu, pokucao i ušao.

Mihael je bio za stolom, s gomilom otvorenih knjiga na njemu. Kompjutor je tiho šumio na jednoj strani. Svjetlost je bila prigušena i zlatna.

"Bilo je i vrijeme", rekao je Mihael razdraženo. "Opet te smjesta moram poslati van."

"Stoje, gospodine?" upitao je Babriel i sjeo ujedan od dvosjeda s druge strane arhanđelovog stola. "Ova situacija s Azziejem i njegovom dramom čak je i ozbiljnija no što smo pretpostavili. Čini se da se naš demon izborio za promjenu mišljenja same Ananke, kojom mu daje dozvolu za izvođenje čuda u izvedbi plana. Što više, Ananke je presudila da mi, na

strani Svjetlosti, ne možemo imati specijalne privilegije samo zato što smo Dobri. Također, pouzdano znam da Azzie ima neki plan koji de odnijeti Veneciju iz stvarnog vremena i postaviti je kao specijalni entitet. Znaš li što to znači?“

"Pa ne baš, gospodine, ne, ne znam.“

"To znači da bi taj bučni demon mogao, teoretski, promijeniti povijest u svoju korist.“

"Ali, gospodine, apstraktna Venecija ne bi imala učinka na glavni tijek ljudske povijesti.“

"Istina. Ali može se upotrijebiti kao model za one nezadovoljne duše koje misle kako bi povijest trebala biti nešto posve drugo od onog što jest — zapisi o ljudskim mukama i patnjama. Koncept Novopisanja podriva cjelokupnu doktrinu Predodređenosti. Pušta ljudski rod u kraljevstvo gdje bi Slučajnost igrala još vedu ulogu nego sada.“

"Hmm, to je ozbiljno, gospodine", rekao je Babriel.

Mihael je kimnuo. "Sam poredak kozmosa mogao bi biti u opasnosti. Naša dugotrajna dominacija je u opasnosti. Načelo samog Dobra postalo je sporno.“

Babriel razjapi usta.

"Ali čini barem jednu stvar za nas", nastavio je Mihael.

"A koju to, gospodine?“

"Više nas ne koče mrska ograničenja čiste i poštene igre. Znači, možemo skinuti rukavice. Ovo više nije igra gospode. Napokon možemo po strani ostaviti našu grižnju savjesti i boriti se.“

"Da, gospodine!" rekao je Babriel, iako nije bio svjestan daje do danas puno grižnje savjesti upravljalo Mihaelovim postupcima. "Što točno želite da učinim?“

"Saznali smo," rekao je Mihael, "da Azziejev plan sada uključuje magičnog konja.“

Babriel je kimnuo. "To sličijemu.“

"Nema razloga da to pustimo kako je planirao. Otiđi na Zemlju, Babriole, u kudu Lorda Rodriga Sforze i učini nešto u vezi magičnog konja koji trenutno u štali čeka Kornglowa.“

"Čuti znači poslušati!" viknuo je Babriel i skočio na noge. Letio je hodnicima snažnim zamasma krila.

Ovo je ozbiljno!

Nakon ne više od sekunde, ponovno je bio na Zemlji. Trebao mu je trenutak za orijentaciju, a onda je mahnuo krilima prema Sforzinoj kudi i lagano aterirao na dvorište.

Zora je tek prošla, i grofovo domadinstvo još je uvijek spavalo. Babriel pogleda uokolo, a onda ode do štale. Iznutra je čuo prepoznatljive zvukove muškarca i služavke, cijeli paket, cerekanje i tiho šljapkanje. Čuo je rzanje, a onda u blizini pronašao vezanog bijelog pastuha s ukrašenim bisagama. Umirio je veličanstvenu životinju i odvezao uzde. "Dođi sa mnom, moj ljepotane", rekao je.

*

Kornglow se probudio ležedi na gomili slame, zapetljan u klupko ruku i nogu, od kojih je samo polovica bila njegov. Sunce je sjalo kroz pukotine poludovršениh zidova štale, a miris sijena, izmeta i konja ispunjavao mu je nozdrve. Otpetljao se od žene s kojom se tako požudno pario, na brzinu navukao odjedu i ustao.

"Čemu tolika žurba?" pitala je Leonore budedi se. "Ostani."

"Nemam vremena, nemam vremena", odvrati Kornglow, uvukao je košulju u hlače i navukao čizme.

"Trebao bih biti u pustolovini!"

"Zaboravi pustolovinu", reče Leonore. "Ti i ja smo pronašli jedno drugo. Zašto tražiti više?" "Ne smijem zastraniti! Moram nastaviti! Gdje je moj magični konj?"

Kornglow pretraži štalu, ali konja nije nigdje bilo. Sve stoje uspio pronadi bio je mali šareni magarac koji zariče na nj, razjapi usta i pokaže svoje žute zube. Kornglow gaje zbunjeno pogledao: "Je li neka čarolija toliko promijenila mog konja? Sigurno! Ako odjašem na njemu nesumnjivo de se nakon nekog vremena vratiti u svoj stari oblik!"

Odvezao je magarca i uzjahao; snažno gaje podbo u rebra i natjerao životinju u dvorište. Životinji se ideja nije sviđala, ali Kornglow ju je tjerao dalje. Magarac je tumarao dvorištem, pored kokošinjca, sve do ulaznih vrata kude.

"Pozdrav, vi tamo!" viknuo je Kornglow vratima. Grubi muški glas iznutra odgovori: "Tko je tamo?" "Onaj koji traži ruku Lady Cressilde!"

Krupan prodelav čovjek u košulji, hlačama i s kuharskom kapom izađe van. Namršten i neprijateljski raspoložen, rekao je: "Jesi li ti poludio? Dama je udana! Njezin suprug upravo stiže!"

Vrata su se još više otvorila. Pojavio se visoki plemid u otmjenoj odjedi, bijesan i bahat, s rapirom na boku. "Ja sam Rodrigo Sforza", rekao je glasom koji se mogao opisati samo kao prijetedi. "U čemu je problem?"

Kuhar se naklonio: "Ovaj probisvijet kaže daje došao po Cressildinu raku, vaše gospođe supruge." Sforza nemilosrdno pogleda Kornglowa. "Je li tako, momče?"

Kornglow je sada shvatio da nešto nije u redu. Put mu je trebao biti pripremljen. Najvjerojatnije gaje gubitak magičnog konja doveo u ovaj škripac.

Okrenuo se i pokušao natjerati magarca u galop. Ovaj se ukopao na mjestu, propeo i bacio Kornglowa na tlo.

"Zovi moje stražare!" poviče Sforza.

Njegovi su ljudi dojurili iza ugla odijevajući se i vadedi mačeve.

"U tamnicu s njim!" viknuo je.

I tako se Kornglow uskoro našao u mračnoj rupi, a u glavi mu je zvonilo od bezbrojnih udaraca.

Mortone," reče Azzie, "u lijepu si se frku uvalio."

Kornglow je sjeo i zabljesnuo se. Prije samo jednog trenutka bio je sam u Sforzinoj tamnici, držao se za bolnu glavu i razmišljao o svojoj nesredi. Delija je bila gola, nije bilo ničega osim hrpice polutrule slame na zemljanom podu, i bilo je malo toga stoje Kornglow mogao učiniti da bi mu bilo udobnije. Ali, sada je opet bio vani. Postao je stravično umoran od ovih iznenadnih putovanja i neobičnih valovitih kretnji koje su uključivale, jer su mu izazivale mučninu u želucu.

Azzie je stajao pred njim, veličanstven u krvavocrvenom platu i mekim kožnim čizmama. "Vaša Ekselencijo!" uzvikne Kornglow. "Tako mi je drago što vas vidim!"

"Stvarno? Bojim se da ti moram reći da si kompromitirao svoju pustolovinu prije no što je i počela kako treba. Kako si, Zemlje mi, zametnuo magičnog konja?"

Kornglow se poslužio izgovorom koji su u tom dobu i vremenu koristili svi muškarci. "Čarobnica me dovela u

iskušenje, o najplemenitiji! Ja sam samo muškarac! Što sam mogao učiniti?" "Konj je bio tamo od početka tvoje pustolovine?" upitao je Azzie.

"Bio je, Vaša Ekselencijo! Ali kad sam opet pogledao nije ga bilo, tamo je bio samo magarac. Možete li mi dovesti drugoga, gospodine, kako bih opet pokušao?"

"Magični konji ne nabavljaju se tako lako", odvrati Azzie. "Da si samo znao koliko smo morali tragati za njim, puno bi bolje pazio na njega."

"Ali sigurno postoji neki magični predmet koji bi mogli upotrijebiti umjesto njega", reče Kornglow.

"Mora li to biti konj?"

"Pretpostavljam da demo nešto uspjeti smisliti."

"Ovoga du puta uspjeti, Vaša Ekselencijo! Oh, ima još jedna stvar."

"Koja?" upita Azzie.

"Želio bih promijeniti želju."

Azzie je zurio u nj. "O čemu ti pričaš?"

"Tražio sam ruku bajne Cressilde, ali sam se predomislio. Možda mi zamjeri što nisam plemenita roda. Ali lijepa Leonore savršeno mi odgovara. Želim nju za svoju nagradu."

"Ne budi lud", reče Azzie. "Ved smo te upisali u knjige da dobivaš Cressildu." "Ali ona je ved udana!"

"To si znao i prije. A kakve to veze ima?"

"Puno, gospodine. Još bih uvijek morao živjeti u istom svijetu kao i njezin suprug. Ne biste me mogli cijelo vrijeme štiti, zar ne?"

"Imaš pravo", odgovori Azzie. "Ali ved si se odlučio. Cressilda de biti tvoja nagrada."

"U sporazumu nigdje nije spomenuto da ne mogu promijeniti mišljenje. Rastresenost je jedna od mojih istaknutijih osobina, moj gospodar, i nije pošteno od mene tražiti da promijenim svoju promjenjivost." "Provjerit du", reče mu Azzie. "Uskoro du ti javiti što sam odlučio."

Nakon toga je nestao, a Kornglow je legao spavati, jer nije imao što drugo raditi.

Ali, opet je grubo probuđen; Azzie je stigao s novim bijelim konjem za kojeg bi svatko rekao da je sigurno magičan, toliko je lijep bio.

Razgovor s Leonore potvrdio je Azziejeve sumnje: ona uopde nije bila žena sa Zemlje, nego veliki vilenjak maskiran u ljudsko bide.

"Vilenjaci su zli", rekla je Azzieju. "Bududi da sam viša od vedine smiju mi se i rugaju da sam div, i nitko me ne želi oženiti. Kao ljudska žena smatraju me krotkom, i obožavaju me. Ako se udam za čovjeka sigurno je da du nadživjeti svog supruga. Ali bit de mu lijepo dok je na Zemlji."

Upravo je tada Kornglow dojahao na magičnom konju.

Vilenjakinja je odjednom postala sramežljiva. A tko ne bi bio kad su sile Zla iznenada intervenirale kako bi se pobrinule za nečiju sredu?

"Moj gospodaru," rekla je Leonore Azzieju, "znam da naša sreda nije bila vaša namjera ili briga, ali vam ipak zahvaljujem na njoj. Sto zahtijevate od mog čovjeka?"

"Da te jednostavno uzme i smjesta ode u Veneciju", odgovori joj Azzie. "Imam puno posla za tebe kad stigneš tamo, a ne znam hodu li ti stidi pripremiti neke pustolovine tijekom puta."

"Smjesta kredemo, kako želite", rekla je Leonore. "Ja du se pobrinuti da Kornglow ne zaluta."

I tako su ljubavnici krenuli, oboje na magičnom konju, na cestu prema Veneciji.

Azzie je odmahnuo glavom dok je promatrao njihov odlazak. Stvari se uopde nisu odvijale prema očekivanjima. Nitko od glumaca nije činio ono stoje trebalo. To se dogodilo, pretpostavio je, jer im nisu napisali uloge.

Lady Cressilda je sjedila u svom rezbarenom naslonjaču od ražina drva, kod prozora svoje dnevne sobe na drugom katu, u krilu je držala goblen. Vezla je Pariško suđenje u raži i lavandi, ali njezin je um bio negdje drugdje. Odložila je goblen, uzdahnula i pogledala kroz otvoren prozor. Njezina pepeljasto plava kosa bila je začušljana unatrag i uokviravala njezino lice poput krila golubice. Lice joj je bilo sjetno.

Bilo je rano jutro, ali ved je sada izgledalo da de opet biti jedan vrud dan. Dolje, na dvorištu, par kokoši kljucao je klip kukuruza; Cressilda je također mogla čuti pjevanje iz šupe u kojoj su sluškinje prale rublje. Udaljeno rzanje konja doprlo je do njezinih ušiju, pomislila je kako bi malo kasnije mogla u lov.

Ipak, o tome je mislila bez previše entuzijazma, jer su vede životinje, divlje svinje i jeleni iz okolnih šuma istrijebile generacije Sforzi koji su ovo imanje posjedovali od davnina. Ona je bila izvrstan lovac; istinska Dijana, nazivali su je dvorski pjesnici. Ali njihove gluposti nisu je zanimale, ništa više od Rodrigove izvještačene nježnosti kad su se s vremena na vrijeme vidjeli za doručkom.

Nešto bijelo kretalo se dvorištem, Cressilda je pogledala o čemu se radi. Bijeli pastuh polagano je hodao nabijenom zemljom. Kretao se oprezno, visoko podignute ponosne glave, raširenih nozdrva. Na trenutak joj se učinilo da je treperava silueta čovjeka s krilima koji gaje vodio pomaknula glavu. Nije se mogla sjetiti takvog konja u Sforzinim štalama, a znala je svakog, od tek oždrijebljenih do starih bojnih konja na ispaši. Također je znala vedinu boljih konja u okolici, a ovaj pastuh nije bio ni jedan od njih. Jahaču nije bilo ni traga. Otkuda je ovaj pastuh došao, sa svojom blistavom bijelom grivom i vatrenim pogledom? Ovaj je konj magičan. ...

Pojurila je do stuba, sjurila se niz njih, potrčala kroz velike prašnjave dnevne sobe i izletjela na dvorište. Bijeli je konj došao do vratiju. Činilo se kako ju je prepoznao i kimnuo svojom ponosnom glavom kad mu je prišla. Cressilda je pogladila njegov baršunasti nos; pastuh je zarzao i propeo se.

"Što mi pokušavaš reći?" pitala je Cressilda. Otvorila je bližu bisagu, nadajudi se da će naći neki trag o vlasniku životinje. Unutra je pronašla dugački svjednjak koji je, čini se, bio izrađen od čistog zlata. Tu je bila i poruka, napisana na pergamentu i zarolana u tuljac. Odmotala ju je i pročitala: "Prati me i poželi bilo što. Želja de ti se ostvariti."

Njezina želja! Prošlo je dosta godina otkad je čak i pomislila na to. Može li ovaj plemeniti pastuh biti sredstvo za ostvarenje tog sna? Je li ga poslalo samo Nebo? Ili je to možda dar iz Pakla?

Nije marila. Uskočila je u sedlo. Pastuh je zadrhtao, spustio uši, a onda se smirio na njezin dodir. "Povedi me onome tko te poslao", reče mu Cressilda. "Želim ovo razjasniti, bez obzira kamo me odvelo."

Konj je krenuo.

Kakav bojni konj? Kažeš kako je moja dama otišla na bojnem konju?" Govorkalo se daje Lord Sforza pomalo spor u razmišljanju, ali je shvadao konje - i shvadao je ljude koji su odjahali na njima, osobito svoju suprugu.

Dvorski čudotvorac ponovio je priču. "Da, moj gospodaru. Bio je to konj kakvog u ovim predjelima nitko nikada nije vidio. U potpunosti bijel, plemenita podrijetla, vatrena ponašanja. Moja Lady Cressilda gaje ugledala, i bez trenutka oklijevanja uskočila u sedlo. Ne znamo kamo je otišla." "Ti si sve to vidio?" "Vlastitim očima, gospodaru." "Misliš li daje to bio magični konj?" "Ne znam", odgovori čudotvorac. "Ali mogu saznati."

Razgovor se odvijao u alkemičarevoj radnoj sobi u visokom tornju. Čudotvorac nije gubio vrijeme pri raspirivanju vatre pod alembikom; kad se rasplamsala dodao je razne praške i vatra se obojila u zeleno, a zatim u purpurno. Pažljivo je gledao dok se šareni dim uzdizao. Onda se okrenuo prema Sforzi.

"Moji mi prijateljski duhovi šalju signal da je to uistinu bio magični konj. Najvjerojatnije smo posljednji put vidjeli našu Lady Cressildu, jer dame koje odjašu na magičnim konjima rijetko se kad vradaju, a ako se vrate, iskreno rečeno, gospodine, u njima nema života."

"Prokletstvo!" povikne Sforza.

"Možete uložiti prigovor kod mojih prijateljskih duhova, gospodine. Možda još uvijek postoji šansa da je vratimo."

"Ne želim je natrag", reče mu Sforza. "Više sam no sretan što sam je se riješio. Više nije zabavna. Drago mi je što Cressilde nema. Ali muči me što ima magičnog konja. Njih nema baš puno, zar ne?"

"Ima ih jako malo", priznao je čudotvorac.

"I baš gaje ona morala zgrabiti. Možda je taj konj bio namijenjen meni. Kako se samo usudila uzeti jedinog magičnog konja, viđenog u ovim krajevima otkako je vijeka?"

Čudotvorac je počeo tiho zboriti, ali Sforzu nije više bilo mogude utješiti. Odjurio je iz tornja i uletio u kudu. Bio je učenjak, u svojim očima naravno, i živciralo gaje što je zanimljiva stvar poput ove došla i otišla prije no stoje imao prilike vidjeti je. Ipak, najviše gaje iritirala činjenica što su magični konji sa sobom obično donosili ispunjenje želje, a to je

također propustio. Bila je to prigoda koja se više nikad nede ponoviti.

Povjerovao je u to i bio totalno potišten kad je, sat vremena kasnije, otišao do štale besposličariti, kad je u njoj ugledao još jednog bijelog konja, konja kojeg nikada do sada nije vidio.

Bio je to pastuh, i bio je bijel. Iako ne toliko impozantan koliko bi, po njegovom mišljenju, magični konj trebao biti, njemu je prilično sličio magičnom konju. Bez riječi je uskočio u sedlo.

"Sada demo vidjeti!" viknuo je. "Odvedi me tamo gdje pod ovakvim okolnostima vodiš ljude!"

Konj je krenuo korakom, a onda kasom, a uskoro i punim galopom. Eto, krenuli smo, pomislio je Lord Sforza, jedva se držedi u sedlu.

Bilo je rano jutro. Ostali hodočasnici bili su u gostionici, spremali su se doručkovati kašu i kruh dok su njihovi sluge pripremali konje.

Azzie je drijemao u svojoj sobi, Aretino s njim. Broj dobrovoljaca za dramu bio je prilično razočaravajući. "Zašto se ostali suzdržavaju?" zapitao se Azzie naglas.

"Možda se boje", primijeti Aretino. "Stvarno trebamo sedmoricu?"

"Pretpostavljam da ne", odgovori Azzie. "Iskoristit demo što dobijemo. Možda bismo se ovdje trebali zaustaviti."

Upravo tada na vratima se začulo kucanje.

"Aha!" reče Azzie. "Znao sam da demo dobiti još sudionika. Otvori vrata, dragi moj Pietro, i vidjet demo tko nam dolazi."

Aretino ustane, pomalo umorno, priđe vratima i otvori ih. Unutra je ušla prelijepa mlada žena, plavuša, blijeda lica i stisnutih, lijepo oblikovanih usana. Nosila je nebeskoplavu haljinu i zlatne trake u kosi. "Madam," rekao je Pietro, "možemo li nešto učiniti za vas?"

"Mislim da možete", odgovorila je žena. "Jeste li vi onaj koji šalje magične konje?" "Mislim da želite razgovarati s mojim prijateljem, Antonijem", odgovori Pietro.

Nakon što joj je dao stolac, Azzie je priznao da ima nekakve veze s magičnim konjima, i da, ispunjenje želje

dolazilo je sa svakim konjem i kako je gluma u njegovoj drami jedini uvjet za ove darove. Objasnio je daje demon iz Pakla, ali ne opak. Prilično dobar demon, rekli su mu. Bududi da ovo nije prestrašilo Cressildu, pitao ju je otkud joj magični konj.

"Jednostavno je izašao iz mojih štala u dvorište", rekla je Cressilda. "Uzjahala sam i pustila ga neka juri.

Doveo me ovamo."

"Ali nisam ga poslao vama", istaknuo je Azzie. "Ovaj je konj namijenjen nekom drugom. Jeste li sigurni da ga niste ukrali, draga moja?"

Cressilda se ponosno uspravila. "Usuđujete me optužiti za krađu konja?"

"Ne, naravno da ne", rekao je Azzie. "Niste taj tip, zar ne, Pietro? Sigurno se naš prijatelj Mihael šali. Pa, Cressilda, ovaj konj uistinu odvodi svog vlasnika u svijet u kojem je njegova ili njezina najveda želja ostvariva. Nedostaju mi dvoje glumaca, pa ako se želite prijaviti kad ved imate konja."

"Da!" rekla je Cressilda. "Definitivno!"

"Koja je vaša želja?" upitao je Azzie, očekujući čuti uobičajene srce drapateljne gluposti o lijepom mladom princu i dugom životu u bračnoj slozi.

"Želim biti ratnica", odgovorila je. "Znam kako je to neuobičajeno za ženu, ali imamo primjer Ivane Orleanske, i Boadiceje prije nje. Želim voditi ljude u bitku."

Azzie je razmislio o tome, okredudi to na ovaj ili onaj način u svojoj glavi. To nije bio njegov originalni plan, a ni Aretino ga nije gledao s previše naklonosti. Ali Azzie je znao da mora započeti s dramom, i ved je odlučio da de manjeviše angažirati svakoga tko dođe.

"Mislim da možemo učiniti nešto za vas", rekao je. "Trebam samo malo vremena za organizaciju." "Sasvim u redu", rekla je Cressilda. "Inače, ako sretnete mog supruga, Rodriga Sforzu, ne morate spominjati da sam bila ovdje."

"Ja sam duša diskrecije", nato de Azzie.

Kad je dama otišla, Azzie je sjeo s Aretinom kako bi isplanirali nastavak. Ipak, prije no što su mogli početi, na prozoru se pojavio mračan lik koji je nestrpljivo počeo kucati po staklu.

"Aretino, pusti ga unutra, hodeš li, to je dobar dečko", rekao je Azzie.

Aretino priđe prozoru i podigne ga. Vani je letio mali, dugorepi malik, stvorenje iz porodice goblina koje su Sile Tame koristile za komunikaciju. Ulepršao je unutra kad je Aretino otvorio prozor.

"Ti si Azzie Elbub?" upitao je goblin. "Ne želim nikakve pogreške." "Taj sam", odvrati Azzie. "Kakvu mi poruku donosiš?"

"Tiče se majke Joanne", rekao je malik. "I bolje da krenem od početka."

*

Joanna jahala je prema Veneciji. Pošla je prečacem kroz šumu, planirajući se sastati sa Sir Oliverom i onda nastaviti u njegovom društvu. Bila je dobrog raspoloženja, bio je lijep dan i šuma je odzvanjala od pjesme ptica. Iznad nje se plavilo talijansko nebo, mali potoci su se pjenili i pozivali na njihovo preskakivanje. Ipak, majka Joanna nije si dopuštala takve bezvezarije. Tjerala je svog magičnog konja srednjim tempom i nastavila, sve dublje i dublje u šumu. Upravo je stigla do najmračnijeg i najsumornijeg dijela kad je čula hukanje sove. Majka Joanna odjednom je predosjetila dolazak opasnosti.

"Tko je tamo?" poviknula je, jer se šuma ispred nje odjednom ispunila zlobom. "Ne mrdaj," odgovori joj grubi muški glas, "ili du te probiti strijelom."

Joanna je mahnito pogledala oko sebe, ali nije bilo mjesta kamo je mogla pobjeći; šuma je ovdje bila toliko gusta da ni konja nije mogla natjerati u pristojan kas. Odlučila se za diskreciju, zaustavila konja i rekla: "Ja sam nadstojnica samostana i riskiraš prokletstvo ako me samo dodirneš."

"Drago mi je što smo se upoznali", reče grubi glas. "Ja sam Hugh Dancy, i poznat sam kao Bandit šume Opasne."

Grane se razmaknu i pojavi se čovjek. Bio je krupan tip u naponu snage, crnokos, u kožnoj jakni i čizmama do koljena. 1 drugi su ljudi također izašli iz grmlja, oko desetak njih. Po njihovim nacerenim licima Joanna je mogla zaključiti da dugo vremena nisu vidjeli ženu.

"Silazi s tog konja", zapovjedio je Hugh. "Vradaš se u tabor s nama."

"Nedu učiniti ništa takvo", odgovori majka Joanna i povuče uzde. Njezin magični konj napravio je dva teturava koraka, a onda stao kad ga je Hugh uhvatio za uzde.

"Silazi," ponovio je, "ili du te ja baciti dolje." "Sto namjeravaš?"

"Načiniti od tebe poštenu ženu", rekao je Hugh. "Ne prihvađamo tvoj crkveni celibat. Do kraja dana udat deš se za jednog od nas."

Joanna je sjahala. "Preko mene mrtve", rekla je tiho.

"Nije važno kako", rekao je Hugh u trenutku kad se iz grmlja začula glasna lomljava.

Ljudi su probljedili, zabrinuto su pogledavali u svim smjerovima. Zvukovi su postali glasniji dok se nešto približavalo. "Ah! Gotovi smo!" vrisnuo je jedan. "To je vel'ka divlja svinja!" viknuo je drugi. "Prokleti", rekao je treći.

Majka Joanna skočila je na tlo. Nije lovila samo sokolima.

Zgrabila je koplje jednog bandita i okrenula se prema izvoru zvuka lomljave.

Trenutak kasnije, na čistinu je iz grmlja izjurila ogromna crna divlja svinja. Stala je pred nju i čvrsto oslonila na zemlju kraj drške koplja.

"Dođi, glupa svinjo!" viknula je. "Večerat demo krmenadle!"

Jurnula je prema njoj, a ova se svom težinom naslonila na koplje. Nasadila se i ležala u lokvi krvi, dahtala, puhala i trzala se. Nakon nekog vremena puhnula je po posljednji put i uginula. Stavivši nogu na mrtvu životinju, majka Joanna je izvukla koplje i okrenula se prema Hughu. "Govorili smo o mrtvim tijelima", reče.

Ustuknuo je, kao i ostali.

"Mislili smo na ukusno jelo poput ovog", rekao je on. "Nadađamo se da deš nam se pridružiti na skoroj večeri."

"Tako je!" viknuli su ostali dok su počeli rezati svinju.

"Možda i hodu", prihvati ona. "Velik si lovac poput Dijane," rekao je Hugh, "i tako demo se ponašati prema tebi."

Azzieja su vijesti živcirale. Upravo je namjeravao odjahati u pomod majci Joanni kad je čuo novi zvuk na vratima gostionice. Ušao je Rodrigo Sforza.

"Jesi li ti onaj koji šalje magične konje?" odvažno je pitao Sforza. "Sto ako jesam?" upitno de Azzie.

"Imam jednog. Želim ostvarenje želje."

"Nije to tako jednostavno", reče mu Azzie. "Najprije moraš obaviti određeni posao." "Spreman sam. Ali, reci mi, možeš li, hodeš li mi ostvariti moju najvedu želju?"

"Da", rekao je Azzie. "Mogu. Kako glasi želja?"

"Želim nadaleko i naširoko biti poznat kao učenjak", rekao je Sforza. "Želim biti poznatiji od Erazma, i biti smatran uzorom za učenje."

"Ništa lakše", rekao je Azzie.

"Trebao bih spomenuti da ne znam ni čitati ni pisati."

"To nam ne bi trebalo smetati."

"Siguran si? Mislio sam daje pismenost preduvjet za velika saznanja."

"I jest", odgovori Azzie. "Ali mi ovdje tražimo reputaciju, ne pravu stvar. Slušaj pažljivo. Imat deš pustolovinu."

"Nadam se ne opasnu."

"Ja se također nadam", odvrati Azzie. "Ali najprije moram nešto obaviti. Čekaj me ovdje. Vradam se odmah."

Skinuo je plašt, oslobodio krila i poletio s malikom koji mu je pokazivao put.

Azzie je pronašao majku Joannu u taboru bandita. Ona i Hugh sjedili su za stolom, gledali kartu i raspravljali o nečemu stoje zvučalo kao napad na karavanu za dva dana. Kad je Azzie zamahnuo kako bi maknuo pijanog veseljaka, ona ga zaustavi. "Čekaj, Azzie", rekla je. "Ovo su moji ljudi. Ovdje sam ja glavna."

"Molim?" začuđeno de Azzie.

"Moja je želja ostvarena i prije no što sam se nadala", izjavila je. "Zbog ovoga sam ti dužna beskrajnu zahvalnost."

"Ma, ništa", rekao je Azzie. "Samo budi u Veneciji na vrijeme za ceremoniju."

"Naravno. A hodu li zadržati svoju dušu?" "Definitivno. To nije bio dio pogodbe." "Odlično. Bit du tamo."

Azzie je odmahnuo glavom, skočio u zrak i nestao.

Prvi nagovještaj da su helenski bogovi masovno pobjegli iz Sutona došao je u 013.32, po Univerzalnom zvjezdanom vremenu, kad je šef Démonskih studija na Paklenskom

sumpornom sveučilištu primijetio da se jedan od njegovih podčinjenih nije vratio s ekspedicije. Pomodnik podčinjenog izvijestio je daje čopor bijesnih božanstava zarobio istraživača dok je čeprkao po drevnim kostima na arheološkom nalazištu podno Olimpa.

Sef je nazvao paklenski zatvor Limb kako bi provjerio nije li se štogod nedavno dogodilo.

"Halo, s kim razgovaram?"

"Ciceron, čuvar sektora Neželjenih božanstava u Kaznionici za živa stvorenja Limb." "Raspitujem se za stare bogove Grčke. Zeusa i ostalu škvadru. Jesu li još uvijek pod ključem?" "Žao mi je što moram reći daje nedavno došlo do bijega. Slobodni su."

"Kad očekujete njihovo ponovno uhidenje?"

"Bojim se da to nije baš jednostavno. Ti stari grčki bogovi jako su modni, znate. Trebat de nam pomod Ananke kako bi ih opet zatvorili."

"Hvala. Čujemo se."

Banket u stvarnom kozmosu!" viknuo je Feb.

"Mogao bih se sagnuti i poljubiti Zemlju!" dodao je Hefest.

Prva stvar koju su učinili bila je proslava, večera u Zeusovu čast. Pjevali su "Jer on je prava faca"; činili su komične imitacije njegovog profinjenog i dostojanstvenog stila. Žrtvovali su uobičajene životinje i sve okrvavili, jer su sluge, a ne sami bogovi, obično obavljali prljavi posao žrtvovanja; napili se i ponašali raskalašeno.

Zeus je udario po stolu zahtjevajući mir. "Želim svima zahvaliti. Jako lijepo što ste pripremili ovu proslavu u moju čast."

"Tri put hura za Zeusa!"

"Hvala vam. Hvala vam. A sada, na nešto puno ozbiljnije. Razmišljao sam što bi mogli raditi, sada kada smo izašli iz Sutona. Govorim o svima nama, zajedno."

"Da nešto učinimo zajedno?" upitno de Atena. "Ali nikad nismo ništa činili zajedno!"

"Ovoga puta moramo", odgovori joj Zeus odrješito. "Nedostatak kohezije je uzrok našeg posljednjeg poraza. Nedemo ponoviti istu pogrešku! Trebamo projekt na kojem svi možemo raditi, nešto što de poslužiti našem sveopdem dobru."

Primijetio sam daje najveda stvar koja se trenutno događa na svijetu stanovita drama koju mladi demon modernih svjetonazora pokušava uprizoriti u svrhu educiranja svijeta. Taj demon, Azzie Elbub, planira sedmoro glumaca nagraditi basnoslovnim nagradama bez apsolutno ikakvog razloga. Jeste li ikada čuli za takvu stvar?“

Zeus je zastao kako bi čuo komentare. Bogovi i božice nisu ih imali, ali su sjedili na svojim zlatnim stolcima na sklapanje i pažljivo slušali.

Zeus nastavi. "Prva stvar koju trebamo učiniti jest zaustaviti takvo nejasno i besmisleno moraliziranje napuhanih spiritualnih sila poput spomenutog demona. Nismo li mi, drevni bogovi, rekli daje Karakter Sudbina? Nije li to i danas istina, kao što je oduvijek i bila?“

"Ako krenemo u akciju," Hermes reče, "Silama Zla nede se svidjeti što im se petljamo u planove." "Ne zanimaju me njihovi osjedaji", odgovori Zeus. "Ako im se ne sviđa, znaju što mogu učiniti u vezi toga.“

"Ali, zar se tako brzo trebamo uvaliti u nevolje?" opet de Hermes. "Ne bi li bilo bolje arbitrirati? Siguran sam da možemo nadi nešto za arbitražu. U međuvremenu, možda bi se trebali pritajiti, ili čak i sakriti." "To ne bi bilo od nikakve koristi", odvrati Zeus. "Ostali, Sile Svjetlosti i Tame, pokušale bi nas vratiti u rezervat u Limbu. U svakom slučaju, kako bismo otišli? U svemiru nema mjesta u kojem bismo se mogli skriti. Sile koje postoje, prije ili kasnije dodi de po nas. Idemo se zabaviti dok možemo, i napraviti stvari na naš uobičajen način - božanski podlo!“

Svi su klicali božanskoj podlosti. Bila je to sveta doktrina među njima. Bacili su pogled s Olimpa i ugledali trupe Sir Olivera kako jašu između niskih brežuljaka.

"O čemu se radi?" upitala je Atena dok je s ostalima promatrala veliku skupinu naoružanih jahača. Činilo se da su im se također pridružile i horde hodočasnika.

"Što de se dogoditi kad stignu u Veneciju?" upitao je Hermes.

"Njihovom de se vođi ostvariti najveda želja", odgovori im Zeus. "Možda, dodatno, i svima njima također.“

"Pa, ne možemo to dopustiti, zar ne?" zahtijevala je Atena.

Zeus se nasmijao i pozvao razne bogove vjetra, Zefira i Boreja među njima. Razišli su se Europom, Malom Azijom i ostalim dijelovima Azije skupljajući zalutale vjetrove. Ubacili su te vjetrove u veliku kožnu vredu i dali je Zeusu. Zeus je razvezao kožnu vrpču koja je vredu držala zatvorenom, a zapadni je vjetar provirio i upitao: "Sto se događa? Tko ide uokolo i zarobljava vjetrove?"

"Mi, grčki bogovi, i mi zarobljavamo vjetrove kad god poželimo", rekao je Zeus.

"Oh. Oprostite na pitanju. Što želite od nas?" "Želim da stvorite dobru oluju."

Zapadnije vjetar izgledao veseliji nego prije. "Oh, oluju! To je druga stvar! Mislio sam da želite jedan od onih blagih povjetaraca o kojima ljudi uvijek pričaju."

"Ne marimo što ljudi žele", reče mu Zeus. "Mi smo bogovi i želimo dramatično vrijeme."

"Gdje želite tu oluju?" upita zapadni vjetar i protrlja svoje prozirne ruke.

"Arese," rekao je Zeus, "zašto ne podeš s vjetrovima i ne pokažeš im gdje želimo da pušu? Kad smo ved kod toga, usput možeš kontrolirati i kišu."

"Totalni mrak", reče Ares. "Osobito zato što vrijeme smatram ratom drugim sredstvima."

*

Bilo je to najgore nevrijeme koje je taj dio Europe doživio Bog zna otkad. Olujni oblaci nagomilali su se poput purpurnih mjevura napuhanih do čudovišnih proporcija i ispustili kišu koja kao daje posjedovala živudu zlobu. Vjetar je odnosio koplja iz ruku ljudi. Kad je puhnuo odostrag u štit pretvorio gaje u jedro, i ako je čovjek sa štitom kojim slučajem izgubio ravnotežu mogao gaje odnijeti tko zna kamo. Kiša je lijevala kao iz kabla. Šibana vjetrom pretvorena je u ultrasidušne kapljice izuzetno velike energije, uspijevala je prodrijeti kroz svaku pukotinu i rupicu oklopa ili odjede.

Sir Oliver morao je urlati u pomodnikovo uho kako bi ga ovaj čuo. "Bolje da pronađemo zaklon!"

"Da, gospodine, to se čini jedino pametno. Ali, kako demo odaslati zapovijed? Tko de nas čuti po ovoj neveri?"

"Nešto nije u redu", reče Oliver. "Bolje da obavijestimo Antonija." Jer tako je još uvijek zvao Azzieja.

"Nigdje ga nema, gospodaru."

"Moraš ga smjesta pronaći!"

"Da, gospodine. Ali, gdje?" Dva su se muškarca međusobno pogledala, a onda nepreglednu široku, sivu, kišom natopljenu zaravan na kojoj su se nalazili.

Zeus nije bio zadovoljan samo sa stvaranjem ružnog vremena. On i njegova djeca počeli su raditi na planovima koji de ljudskom rodu dokazati da su se vratili.

Napustio je društvo bogova. Želio je provjeriti trenutno stanje ljudi.

Najprije je posjetio Grčku. Kao što se i bojao, grčka vojna snaga značajno je pala od veličanstvenih starih Agamemnonovih dana.

Pogledao je koje bi ostale vojske mogle biti dostupne. Ostatak sila Zapadne Europe bio je uključen u međusobne sukobe. Trebala mu je nova vojska. Znao je kamo ih želi poslati - u Italiju, ravno kroz srce Europe. Tamo de si osnovati novo kraljevstvo. Njegova de mu ga vojska osvojiti, i oni de se pobrinuti da ga svi obožavaju — ili de zaratiti s onima koji ne žele. Kao nagradu, nagradit de ih slavom i podmuklošdu. Bio je to drevni način, a drevni je način oduvijek bio najbolji, osobito kad je krvav.

Ali, najprije je morao pronaći čarobnicu koja de mu reći gdje je nezaposlena vojska. Brzi pregled Imenika proroka pomogao mu je u lociranju Proročice Delfa, trenutno prurušene u peračicu u restoranu u Solunu.

U Saloniki je prebacio oblak tame u veliki mjehur i začepio ga kako bi bio spreman ako mu opet zatreba.

Onda je otišao do središnjeg trga i raspitao se za ženu u Glavnim termama. Trgovac ribom pokazao mu je put.

Zeus je prošao pokraj srušenog koloseuma i propalog trkališta za konje, i tamo je bila — umorna starica s velikim oklopom kornjače koje su žene koristile kao kante za pranje.

Čarobnica se morala prurušiti i potajice proricati, jer Crkva nije čarobnicama dozvoljavala bavljenje njihovim pravim

zanimanjem. Čak je i posjedovanje pitona bilo protuzakonito kao "tendencija prema zabranjenim magijskim obredima u drevnom zabranjenom stilu". Ali ova čarobnica još je uvijek privatno proricala prijateljima i pojedinim nezadovoljnim aristokratima.

Zeus joj je prišao dobro zamotan u plašt, ali gaje smjesta prepoznala. "Trebam proročanstvo", rekao joj je.

"Oh, ovo je najljepši dan mog života", ushiti se čarobnica. "Pomisliti kako du se jednom licem u lice susresti s jednim od starih bogova ... Oh, samo mi recite što mogu učiniti za vas." "Želim da padneš u trans i otkriješ gdje mogu pronadi vojsku."

"Da, gospodine. Ali bududi daje vaš sin Feb bog proročanstava, zašto niste pitali njega?"

"Ne želim pitati Feba ili nekoga takvog", odgovori joj Zeus. "Ne vjerujem im, sigurno postoje drugi bogovi kojima postavljaš pitanja, ne samo nama Olimpijcima? Što je bilo s onim židovskim tipom koji je bio tu kad i ja?"

"Jehova je prošao kroz neke zanimljive promjene. Ali nije dostupan za proročanstva. Ostavio je striktno zapovijedi da ne želi da ga se smeta."

"Ima i drugih, zar ne?"

"Ima, naravno, ali ne znam je li ih pametno uznemiravati pitanjima. Oni nisu poput vas, Zeuse, boga s kojim bilo tko može razgovarati. Oni su zli. Oni su neobični."

"Nije me briga", rekao je Zeus. "Pitaj ih. Ako bog ne može od drugog boga zatražiti mali savjet, ne znam kamo ovaj svemir ide."

Čarobnica gaje odvela u svoje odaje, upalila sveto lovorovo lišće i bacila ga na svetu indijsku konoplju. Uzela je još nekoliko svetih stvari i poslagala ih uokolo, izvadila zmiju iz njezine pletene košare, omotala je oko ramena i pala u trans.

Oči su joj se uskoro preokrenule, i glasom koji Zeus nije prepoznao, ali se naježio od njegova zvuka, rekla: "O, Zeuse, idi provjeriti mongolske ljude."

"Ima li još nešto?" upitao je Zeus.

Čarobnica reče: "Kraj poruke." A onda se onesvijestila.

Nakon što se oporavila, Zeus ju je pitao: "Mislio sam da su proročanski odgovori obično umotani u čudne i dvosmislene termine. Ovaj je samo došao i rekao što moram učiniti na

izravan, jednostavan način. Je li bilo promjena u operativnoj proceduri?“

"Vjerujem," rekla je čarobnica, "kako u višim krugovima vlada opće nezadovoljstvo zbog dvosmislenosti. To nikoga nije nikamo vodilo.“

Zeus je napustio Solun omotan u svoj oblak tame i krenuo na sjeveroistok.

Zeus je posjetio Mongole koji su nedavno pokorili Južno Kinesko Carstvo. Smatrali su se nepobjedivima i bili spremni saslušati kad je Zeus dojahao.

Pronašao je mongolskog vođu u njegovom stožeru. "Ti i tvoji ljudi učinili ste lijepu stvar, pokorili ste ovu veliku zemlju, ali sada se izležavate i ništa ne radite. Vi ste ljudi koji tragaju za svrhom, a ja sam bog u potrazi za ljudima. Sto ako ujedinitimo naše potrebe i smislimo nešto što de koristiti oboma?“

"Možda i jesi bog," odgovori mu Jagotai, "ali nisi naš bog. Zašto bih te slušao?“

"Jer želim postati vaš bog", rekao je Zeus. "Grci su mi dosadili. Zanimljiv i inventivan narod, ali razočaravajući za boga koji im je samo pokušavao donijeti dobre stvari.“

"Što nam nudiš?“

I uskoro se dogodilo da su mongolske prethodnice, s visoko uzdignutim stjegovima od jakovih repova, projurile karpatskim kanjonima do ravnice FrlanijaJulijska krajina, i dojahale kroz vrijeme u šesnaesto stoljeđe. Zeus je morao upotrijebiti sve svoje modi za to. Bilo bi ih jednostavnije izravno transportirati, ali to bi prestrašilo konje.

Među populacijom je zavladao panika puno prije no što su Mongoli stigli. Vijest se brzo proširila - Mongoli dolaze!

Cijele su obitelji skakale na konje, ili magarce, ili volovske zaprege. Vedina je na ramena natovarila onoliko koliko je mogla nositi, i krenula u potragu za izbjegličkim kampom daleko od svojih progonitelja, ružnih zlotvora s uskim crnim brkovima. Neki su ljudi pobjegli u Milano, neki u Ravennu. Ali vedina je izbjeglica krenula u Veneciju, grad koji je bio siguran od invazije zahvaljujući svojim močvarama i lagunama.

Mongoli su dolazili, i proglašene su izvanredne mjere kako bi se Venecija zaštitila. Dužd je sazvaao posebno zasjedanje

Vijeda i predložio mu određene stvari. Složili su se da de glavni mostovi koji su vodili u grad biti srušeni; nakon toga Venecijanci de odjahati do obala koje su ih okruživale i konfiscirati sve čamce u okolici sposobne nositi deset ili više vojnika. Ti su čamci dopremljeni u grad, ili potopljeni ako su bili preteški za nošenje.

Problem obrane postao je kompliciraniji ozbiljnim manjkom namirnica. Svakim je danom inače stizala konstantna gomila hrane, brodovima koji su dolazili iz luka jugoistočne Europe i Bliskog Istoka. Ali nedavne oluje pretvorile su Mediteran u kaos i spriječile morsku trgovinu. Grad je ved imao problema s hranom, a činilo se da de se stanje definitivno pogoršati.

Venecijancima je također prijetila povedana opasnost od požara. Ljudi su pokušavali ostati na suhom i biti na toplom, i često su bili neoprezni s paljenjem vatre; broj opasnih požara u gradu bio je vedi no što se itko sjedao. Naravno, govorkalo se da su neki potpaljeni namjerno, od strane agenata neprijatelja Venecije; građanima je zapovjedbno da paze na strance i da cijelo vrijeme sumnjaju na postojanje špijuna u svojim redovima.

Kiša je dolazila u neprekidnim pljuskovima, kao da su mokri bogovi vjetra međusobno razgovarali s otvorenim prozorima kao jezicima. Kapljice su padale s krovova, žljebova i svega drugog stoje završavalo rubom.

Vjetar je šibao kišu i pretvarao krupne kapi u sidušne kapljice.

Vodostaj je konstantno rastao u cijeloj Veneciji. Voda je ispunila kanale i izlila se na trgove. Prekrila je Trg Svetog Marka do visine od šezdeset centimetara i nastavila rasti. Nije bilo prvi put daje Venecija suočena s kišom i poplavama, ali ovo su definitivno bile najgore što ih je itko doživio.

Snažni vjetrovi sa sjeveroistoka, prepuni arktičkog mraza, danima su postojano puhali, i nisu pokazivali nikakav znak popuštanja. Republički glavni meteorolog dao je otkaz na svoje jako dobro pladeno nasljedno zanimanje, toliko mu se zgadio posao prognoziranja katastrofa. Ljudi su se molili svecima, vragovima, ikonama, bilo čemu što su mogli smisliti, u nadi da de dobiti olakšanje. Kako bi stvar postala gora, u nekim se

dijelovima pojavila kuga. A čule su se tvrdnje da su mongolske prethodnice udaljene samo dan jahanja, a nije se moglo procijeniti koliko su brzo napredovali.

Venecijanci su bili iscrpljeni neprestanim brigama, prestrašeni ogromnim silama koje su se formirale nedaleko Republike, i sumnjičavi prema svakome. Uobičajene ceremonije u čast stanovitih svetaca privremeno su ukinute. Crkve su dan i noć bile ispunjene molitvama za spas grada i kletvama usmjerenima protiv Mongola. Crkvena zvona neprekidno su zvonila. To je za uzvrat stvaralo ozračje očajničkog veselja.

Bila je to briljantna sezona zabava, balova pod maskama i svetkovina. Karnevali su vladali, i Venecija se nikad nije pokazala odvažnijom. Unatoč olujama, svijede su veselo treperile u kudama bogatih, a glazba se mogla čuti po svim kanalima. Ljudi su žurili kišom natopljenim ulicama u plaštovima i maskama, na putu s jedne zabave na drugu. Kao da je jedan jedini trzaj bilo sve što je ostalo od ponosnog starog grada.

Nije ostalo neprimijedeno da u ovome što se događa ima nešto neobično, nešto što se kosilo sa zemaljskom logikom, nešto što je zaudaralo na natprirodno i na dolazak posljednjih dana. Astrolozi su tražili u starim pergamentima i pronašli proročanstva kako će svijet uskoro biti uništen, kao što su i mislili, i kako će Četiri Jahača Apokalipse uskoro jahati plamenim nebom u vrijeme posljednjeg sumraka. Jednog se dana dogodilo nešto čudno. Grad je poslao radnika da procijeni štetu od oluje, a ovaj je pritom otkrio rupu u jednom od nasipa u blizini Arsenala. Ipak, kroza nj nije tekla voda. Kroz otvor je dolazila zasljepljujuća žuta svjetlost, i radnik je uspio vidjeti nekakvu neopisivu siluetu na drugoj strani.

Izgledalo je kao da ima dvije sjene. Čovjek je odjurio i javio ostalima što je vidio.

Skupina učenjaka došla je proučiti fenomen. Rupa u nasipu se proširila; blistava žuta svjetlost je izbljedjela. Kroz rupu se sada probijala blistava i nezemaljska plava, iako bi se kroz nju trebalo vidjeti olujne oblake i crnu zemlju. Ova je rupa bila poput otvora u sve, i zemlju i nebo.

Učenjaci su je uzbuđeno proučavali. Mali djelidi zemlje i pijeska s ruba rupe usisani su unutra. Za eksperiment su ubacili psa lotalicu u rupu; pas je nestao čim je prošao kroz nevidljivu barijeru njezine površine.

Jedan od učenjaka je rekao: "Sa znanstvenog stajališta, čini se daje ova rupa pukotina u tkanju postojanja."

Još jedan povod za svađu. "Kako se tkanje postojanja moglo pokidati?"

"To ne znamo", odgovorio je prvi. "Ali možemo zaključiti da se nešto ogromno događa u Spiritualnom kraljevstvu, nešto toliko kolosalno da ima svoj učinak ovdje dolje, na tjelesnom aspektu zemaljskog života. Više se ne može vjerovati čak ni stvarnosti, toliko je neobičan život postao."

Došla su izvješda o novim rupama u tkanju stvarnosti. Fenomen je nazvan Antilmago, i njegovi su se primjeri počeli pojavljivati posvuda, čak i u unutarnjoj kapeli Svetog Marka, gdje je rupa imala promjer gotovo šezdeset centimetara, vodila je dolje, ali nitko nije mogao ustvrditi kamo bez da krene na putovanje u jednom smjeru.

Zvonar je prijavio neobičan događaj. Stranac je ušao u zgradu, nešto u vezi njega izgledalo je ili manje ili više ljudsko. Možda uši, ili neobične oči. To je stvorenje hodalo crkvom i oko nje, promatralo zgradu i bilježilo nešto na svitak pergamenta. Kad je zvonar zahtijevao da mu kaže što radi, stranac je odgovorio: "Samo uzimam mjere kako bih ostale mogao izvijestiti o situaciji."

"Koje ostale?"

"Ostale poput mene."

"Ali zašto biste ti i ostali bili zainteresirani za stanje naših zgrada?"

"Mi smo privremeni oblici života," rekao je stranac, "ja i ostali poput mene, toliko smo novi da još uvijek nemamo ime. Postoji šansa da demo preuzeti - stvarnost, znate - i u tom demo slučaju naslijediti ono što ostane za vama. Mislili smo daje najbolje biti spreman, pa radimo inventuru."

Izvješde o ovom neobičnom događaju proučavali su učeni doktori Crkve i prosudili da se nikad i nije dogodio. Zvonarovo je izvješde službeno pripisano neobičnoj halucinaciji. Ali, ova je

odluka došla prekasno, šteta je učinjena, ljudi su čuli i povjerovali u priču, i panika se proširila gradom.

*

Hodočasnici su se skupili u dnevnoj sobi gostionice i naizmjenice sjedili pred vatrom dok su čekali nove zapovijedi. Trebali su biti veseli, sretni, jer su završili svoje natjecanje. Ali vrijeme je umanjilo njihove pobjede.

Prošli su kroz teškodu da bi došli dotud, a sada su bili ovdje i stvari su izgledale šugavo. Tako nije trebalo biti. A nitko nije ovo osjedao bolje od Azzieja, koji je bio prevaren za svoju priču, iako nije mogao shvatiti kako se to dogodilo.

Te večeri, dok je Azzie sjedio pored vatre i pokušavao smisliti što dalje, čulo se kucanje na vratima gostionice. Gazda je viknuo: "Puni smo, molim vas otiđite negdje drugdje!"

"Tu je netko s kim želim razgovarati", začuo se ugodni ženski glas.

"Ylith!" viknuo je Azzie. "Jesi li to ti?"

Odlučno je mahnuo gazdi, koji namrgođeno otvori vrata. Nekoliko kanti kiše uletjelo je unutra, a s njima je došla prelijepa crnokosa žena, čije su crte lica bile mješavina anđeoskih i demonskih, zbog čega je izgledala uistinu jako privlačno. Nosila je običnu žutu haljinu prekrivenu ljubičicama, a iznad toga nebesko plavi plašt izvezen srebrom, i prpošni crveni rubac na glavi. "Azzie!" viknula je i prišla mu. "Jesi li dobro?"

"Naravno", odgovori Azzie. "Tvoja je briga dirljiva. Jesi li možda promijenila mišljenje o mjestu za ljubav?"

"Isti stari Azzie!" naceri se Ylith. "Došla sam ovamo jer vjerujem u poštenje svih stvari, osobito onih koje se tiču Dobra i Zla. Mislim da ti netko baca klipove pod noge." Ylith mu je onda rekla da ju je Hermes Trismegistos zarobio i da ju je dao smrtniku po imenu Westfall. Ispričala mu je kako je bila zatvorena u Pandorinoj kutiji, i kako je pobjegla uz Zeusovu pomod.

"Znam da Hermesa smatraš prijateljem," rekla je, "ali čini se da radi protiv tebe. Ostali bi Olimpijci također mogli biti umiješani."

"Iz Sutona ne mogu učiniti previše", reče Azzie.

"Ali, stari bogovi više nisu u Sutonu. Pobjegli su! A bojim se da sam i ja odgovorna, iako nenamjerno." "Možda se ti tipovi zajebavaju sa svime", rekao je Azzie. "Mislio sam daje to Mihaelovo djelo - znaš koliko se protivi svakom mom malom trijumfu - ali ono što se događa nije mu nalik. Netko je podigao Mongole, Ylith!"

"Nije mi jasno zašto su Olimpijci protiv tebe", upitno de Ylith. "Što njih briga za tvoje postavljanje nemoralne drame?"

"Bogovi imaju velik interes za moral", odgovori Azzie. "Ali moral drugih, ne vlastiti. Ovo njihovo miješanje je nešto drugo, mislim. Ne bi me iznenadilo daje ovo pokušaj povratka starih bogova na vlast."

Vrijeme se više jednostavno nije moglo podnositi. Azzie je ustao i pogledao. Vrlo pomna inspekcija pokazala mu je da oluje ne dolaze iz jednog izvora. Nastajale su na "sjeveru" otkuda vrijeme obično dolazi. Ali, što je to značilo, sjever? Koliko daleko na sjever? Sjeverno od čega? A što je to bilo na istoku što je stvaralo vrijeme? Azzie je zaključio da bi bilo bolje saznati, i učiniti nešto ako je mogude.

Objasnio je Aretinu što de učiniti, a onda otišao do prozora i otvorio ga. Prijetedi je vjetar bučno uletio unutra.

"To bi moglo biti opasno", reče Aretino.

"Najvjerojatnije jest", potvrdi Azzie, raširi krila i poleti.

Napustio je Veneciju i krenuo na sjever, u potrazi za mjestom gdje je nastajalo vrijeme. Preletio je Njemačku, vidio puno lošeg vremena, ali dolazilo je još dalje sa sjevera. Azzie je prešao Sjeverno more, sletio u Švedsku i otkrio da ona nije stvaratelj oluja nego samo mjesto preko kojeg su oluje prelazile na putu za nekamo drugdje. Uletio je u središte vjetra koji gaje odveo dalje do Finske, gdje su živjeli Laponci s velikom reputacijom vremenskih čarobnjaka. Kamo god otišao u toj ravnoj, snježnoj, borovima prekrivenoj zemlji, uvijek bi otkrio da vrijeme nije došlo "odavde", dolazilo je "odande", negdje dalje sa sjevera.

Naposljetku je stigao do područja na krovu svijeta otkuda su vjetrovi jurnuli na njega impresivnom brzinom i snagom. Vjetar je šibao ledenom tundrom postojanim, beskrajnim naletima, i toliko snažno daje podsjedao na morske valove, a ne na zračne struje.

Azzie je nastavio, još uvijek idudi na sjever, iako se činilo kako se ovdje cijeli svijet sužava i skuplja u jednu točku. Naposljetku je došao do najsjevernije točke sjevera i ugledao visoku, usku ledenu planinu. Na vrhu te planine nalazio se toranj, toliko star daje mogao biti postavljen tamo prije no stoje išta postojalo, i jedino je on bio ovdje.

Iznad tornja se nalazila platforma, a na njoj je stajao goli div zapetljane kose i zastrašujućeg izraza lica. Upravljač je ogromnim kožnim mijehom. Dok gaje pritiskao vjetar je izlazio iz njegovih usta. Bilo je to izvorište svih vjetrova svijeta.

Vjetar je izlazio iz mješine u postojanoj struji, i ulazio i prolazio kroz cijevi složenog stroja.

Neobično stvorenje sjedilo je ispred nečega stoje bilo nalik tipkama orgulja, a njegove su ruke, prepune savitljivih prstiju sličnih pipcima, pritiskale tipke i oblikovale vjetrove što su prolazili kroz njih. Bio je to alegorijski stroj, stroj kakvog religije stvaraju kad pokušavaju objasniti na koji način stvari funkcioniraju.

Usmjeravao je oblikovane i kondicionirane vjetrove, koje je div proizvodio na mješini, prema prozoru, otkuda su počinjali svoj put na jug prema svim krajevima globusa, a osobito prema Veneciji.

Ali, zašto Veneciji? Azzie je usmjerio svoj rengenški vid kojeg imaju svi demoni ali ga rijetko koriste jer je teško to raditi, kao da pokušavate u glavi riješiti dugu jednadžbu. No, sada kada je pogledao mogao je vidjeti metalom nacrtane linije ispod leda, a te su linije vodile vjetrove i povedavale njihovu žestinu. Ali, stoje s kišom? Ovdje, na vrhovima sjevera sve je bilo suho, čisto, i totalno novo, bez traga vlage. Azzie je pogledao uokolo, nije vidio nikoga osim tipa na mješini i onog drugog, operatera na stroju za vjetar. Obojici se obratio: "Draga moja gospodo, zajebavate se sa stvarima na dijelu Zemlje gdje ja živim, i to ne mogu dopustiti. Namjeravam učiniti nešto u vezi s tim ukoliko smjesta ne prestanete."

Govorio je hrabro, i nije imao pojma je li mogao pobijediti ova dva neobična stvorenja. Ali, u njegovoj je prirodi bilo nastupati odvažno, a njegova ga priroda ni sada nije iznevjerila.

Dva su se stvorenja predstavila. Bile su to inkarnacije boga Baala. Onaj koji je radio na mješini bio je BaalHadad, drugi je bio BaalQuarnain, kanaanska božanstva koja su nekoliko tisuća godina živjela u tišini, otkad su posljednji od njihovih obožavatelja umrli. Zeus ih je angažirao i rekao da od njih nema boljih za stvaranje vremena koje gaje zanimalo, onda kad se početna vreda vjetrova ispraznila. Sam Zeus bio je bog vremena, ali je trenutno prezaposlen da bi se bavio napornim poslom stvaranja vremena.

Stara kanaanska božanstva su, unatoč blistavoj kovrčavoj crnoj kosi, orlovskim nosovima, prodornim očima, oštrim crtama lica, unatoč preplanulom tenu, ogromnim rukama i nogama, bila pitoma božanstva. Kad im je Azzie rekao daje ljut i spreman im na leđa natovariti gomilu problema, obojica su bili voljni prestati.

"Možemo zaustaviti vjetar," rekao je BaalHadad, "ali kiša nije naša. S njom nemamo nikakve veze. Mi odavde šaljemo samo čisti vjetar."

"Znate li tko šalje kišu?" upita Azzie.

Obojica su slegla ramenima.

"Onda de to pričekati", reče Azzie. "Moram se vratiti. Vrijeme je za ceremoniju."

Aretino se pobrinuo da u gostionici sve bude spremno. Onda je otišao u Azziejevu sobu. Azzie je nosio zeleni ogrtač s izvezenim zlatnim zmajevima. Sjedio je za stolom, pognut nad pergamentom, s perom u ruci. Nije čak ni podigao pogled. "Uđi", rekao je.

Aretino je ušao. "Još se niste odjenuli? Moj dragi gospodar, ceremonija de uskoro početi."

"Imam dosta vremena", odgovori Azzie. "Zadihan sam, i moje je odijelo spremno u drugoj sobi. Dođi mi pomodi, Aretino. Moram odlučiti kome du dati nagrade. Prvo, jesu li svi tu?"

"Svi su ovdje", potvrdi mu Aretino i natoči si čašu vina. Osjedao se jako dobro. Ova de drama njegovu i ovako veliku reputaciju uzdignuti u nebesa. Bit de čuveniji od Dantea, poznatiji od Virgila, možda de čak nadmašiti i Homera. Bio je to vrhunac njegovog života, i nije očekivao nikakvu nevolju kad se na vratima začulo kucanje.

Bio je to goblin, Anankin glasnik. "Želi te", rekao je glasnik. "I poludjela je."

Palača pravde, gdje je Ananke predsjedavala, bila je ogromno mjesto, izgrađeno od kamenih blokova vedih od cijelih egipatskih piramida. Unatoč svojoj veličini, Palača je izgrađena u klasičnim proporcijama. Stupovi na ulazu bili su deblji od stada slonova. Okoliš je također bio prekrasno uređen. Na uredno pokošenoj travi, na kariranoj crvenoj deki u blizini bijele sjenice, sa servisom za čaj ispred sebe, sjedila je Ananke.

Ovoga puta nije bilo upitno kako je izgledala. Bilo je poznato da Ananke može uzeti oblik koji poželi. Jedan od tih oblika, Neopisiv, uzimala je onda kad je željela obeshrabriti laskavce. To je model postojanja koji se doslovno ne može opisati. Najviše što se može reći jest kako Ananke nije nimalo sličila parnoj lopati. Za ovu je priliku izabrala taj lik.

Čim je Azzie stigao Ananke mu je rekla: "Dosta više s magičnim konjima!" "Kako to misliš?" upitno de Azzie.

"Upozorila sam te, mali", rekla je Ananke. "Magija nije lijek za sve tvoje ambicije. Ne možeš koristiti magiju za rješavanje svih stvari. Neprirodno je pretpostaviti da se stvari mogu razvijati na bilo koji drugi način osim uobičajenog kad to ti zatražiš."

"Nikad te nisam vidio u ovakvom stanju", rekao je Azzie.

"I ti bio također bio bijesan kad bi vidio kako je cijeli kozmos u opasnosti."

"Ali kako se to dogodilo?" pitao je Azzie.

"Magični konji", rekla je Ananke. "Magični svijednjaci bili su u redu, ali kad si prizvao i magične konje jednostavno si previše rastegnulo tkanje vjerojatnosti."

"Kako to misliš, tkanje vjerojatnosti?" upita Azzie. "Nikad nisam čuo da ovako govoriš." "Reci mu, Otto." Otto, duh koji je iz samo njemu najbolje znanih razloga nosio krinku debelog sredovječnog Nijemca s gustim bijelim brkovima i debelim naočalama, pojavio se iza drveta.

"Misliš li da svemir može podnijeti neograničenu količinu petljanja?" upitao je. "Igrao si se s metastrojima, znao to ili ne. Sabotirao si ih."

"Čini se da ne shvada", reče Ananke. "Nešto nije u redu?" upitao je Azzie.

"Ja, nešto nije u redu sa samom prirodom stvari", odgovori Otto.

"Prirodom stvari? Sigurno nije tako opako?"

"Čuo si me. Struktura svemira je nagrizena, u velikoj mjeri zahvaljujudi tebi i tvojim magičnim konjima. Ja znam o čemu pričam. Ja servisiram svemir od samog početka."

"Nikad nisam čuo za servisera svemira", rekao je Azzie.

"Zvuči logično, zar ne? Ako uopde želiš imati svemir, trebaš nekoga tko de se brinuti o njemu, a to ne može biti onaj tko upravlja njime. Ona ima puno drugog posla, a održavanje je specijalnost za sebe i ne treba ga povezivati s ničim drugim. Ti si doveo one magične konje, zar ne?"

"Pretpostavljam da jesam," rekao je Azzie, "ali što s tim, što nije u redu s magičnim konjima?" "Upotrijebio si ih previše, to nije u redu. Zar si očekivao da samo tako možeš zatrpati Zemlju sa svim magičnim konjima koje si namjeravao upotrijebiti? Samo kako bi došao do lakog objašnjenja stvari koje si bio prelijen unaprijed razraditi? Ne, dragi moj mladi demone, ovoga si puta zeznuo stvar. Ovaj se prokleti svemir mijenja pred našim očima, nakon svih godina što sam ga držao na okupu, i ne postoji ništa što ti ili Ananke ili ja ili netko drugi može učiniti u vezi toga. Oslobodio si munju iz Njegovog stravičnog hitrog mača, ako kužiš što želim reći, i sada de u Pustoši trebati Pakleno platiti. Previše si se poigravao sa stvarnošdu."

"Kakve to veze ima sa stvarnošdu?" upitao Azzie.

"Sada me dobro slušaj, moj dragi mladi demone. Stvarnost je sfera koja se sastoji od čvrste materije sastavljene od različitih supstanci koje leže u slojevima. Gdje jedan sloj graniči s drugim, tamo je, možemo reći, potencijalno mjesto pogreške, kao na Zemlji. Anomalije su stvari koje stvaraju udarne valove duž tih granica. Tvoje nedopušteno korištenje magičnih konja bilo je jedna takva anomalijška bomba. Ali, također su se događale i druge anomalije. Činjenica što su stari bogovi pobjegli događaj je toliko nemoguć da je uzdrmao svemir."

"Sirota Venecija podnosi teret ove kozmičke katastrofe koju si ti započeo. Grad je imao nesredu biti u središtu događaja, a tvoji su postupci iskrivili stvarnost. Poplave, Mongoli i kuga koja de uskoro uslijediti, sve to nije dio prave povijesti Venecije. To se uopde nije trebalo dogoditi. To su vjerojatnosti, s nevjerojatno malim šansama ostvarenja u normalnom tijeku stvari. Ali, zahvaljujudi tebi aktivirane su, i tako se sva zabilježena povijest od tog trenutka pa nadalje nalazi pod prijetnjom uništenja."

"Kako bududnost može biti u opasnosti?" upita Azzie.

"Ne smiješ o bududnosti razmišljati kao o nečemu što se ved dogodilo, i što de se možda opet dogoditi, i izbrisati sve što se prije dogodilo. To moramo izbjeđi pod svaku cijenu."

"Puno de se stvari dogoditi", rekla je Ananke. "Ali najprije moraš one svoje hodočasnike vratiti kudama."

Azzie se morao zadovoljiti time. Ali u pozadini njegovog uma, iza mora tjeskoba počela je mala oluja.

Ananke je rekla da ne djeluje u skladu sa stvarnošdu. Ali što je stvarnost nego ravnoteža, dogovor, između Dobra i Zla? Kad bi uspio uvjeriti Mihaela da promijeni taj sporazum, na obostranu korist... Ali, najprije se mora pobrinuti za svoje hodočasnike.

*

Kad je Azzie napustio Palaču pravde, rep mu je bio podvijen među noge, a u kutovima njegovih smeđih očiju mogla se vidjeti sumnjiva vlaga. Pokušavao je prihvatiti pomisao da se njegova drama, njegova veličanstvena nemoralna drama koja je trebala zadiviti svijet, nikad nede odigrati. Legenda, važna legenda o sedam svijednjaka, nede se odigrati do kraja. Dobio je izravne i jasne zapovijedi od Ananke Osobno da mora prekinuti sa svime.

Sigurno postoji način za zaobilaženje njezinih zapovijedi. Snuždeno je otišao do Punjača pokraj Palače pravde i napunio čaroliju za putovanje. U obližnjem je prehrambenom centru pronašao štand specijaliziran za brzu demonsku hranu, gdje je kupio vrelu vražjih glava mačaka u ukusnom crvenom umaku. To de grickati putem do Zemlje. Onda je aktivirao čaroliju i poletio prozirnim velovima koji su činili spiritualni svijet. Dok je letio grickao je mačje glave i mahnito razmišljao. Unatoč

krajnjim naporima u vezi nadnaravnih kazuistika, nije mogao pronaći način da zaobiđe Anankinu zapovijed bez da ona prije ili kasnije sazna i oštro ga kazni. A nije se morao bojati samo Ananke. Tu je također bila i činjenica da je poremetio ravnotežu kozmosa upotrebom prevelikog broja magičnih konja. Ako nastavi, sve bi se moglo raspasti, cijeli dvoboj, sve, sve stvoreno, moglo bi biti progutano čistim bijelim plamenom samokontradikcije. A ako se to dogodi, i sam bi kozmos mogao nestati. Ako ništa drugo, sami bi zakoni shvađanja bili promijenjeni.

Uskoro se našao iznad Venecije, a pogled iz zraka na grad bio je žalostan. Narasla voda već je progutala neke od nižih vanjskih otoka. Vjetrovi su prestali, ali poplava je prekrila Trg Svetog Marka s tri metra vode. Starije i slabije zgrade već su se rušile dok je plima ispirala stari cement koji je držao njihove cigle i kamen na okupu.

Azzie je otišao do Aretinove kude i našao pjesnika u potkošulji, kako pokušava osigurati kudu vredama pijeska. Bio je to očito uzaludan posao, pa je Aretino odložio alat i tužno za Azziejem ušao unutra.

Na drugom su katu pronašli suhu sobu. Ne gubedi vrijeme, Azzie mu reče: "Gdje su hodočasnici?" "Još su uvijek u gostionici."

Sada je Azzie morao promijeniti planove, skupiti sve zlatne svjedočjake i pobrinuti se da završe u Fatusovom dvorcu u Limbu. Onda je hodočasnike trebao odvesti iz Venecije. Ipak, nije vidio razloga da to sada kaže Aretinu. Saznat će kad i ostali budu saznali da se ceremonija otkazuje.

"Moramo hodočasnike odvesti iz Venecije", rekao je Azzie Aretinu. "Između Mongola i poplave, ovaj je grad osuđen na propast. Iz pouzdanog sam izvora saznao da će doći do promjena u vremenu u kojem se ovaj dio svjetske povijesti odigrava."

"Promjene? Kako to misliš?"

"Svijet se krede u vremenu, i iz njega nastaju različiti događaji. Kako stvari sada stoje, Venecija će biti uništena. A taj je ishod neprihvatljiv za Ananke, pa će vremenska linija Venecije biti podijeljena točno prije trenutka kad sam počeo sa

zlatnim svijednjacima. To de postati nova glavna linija. Ova linija, u kojoj se trenutno nalazimo, bit de prebačena u Limb.“

"A što to znači?" upita Aretino.

"Limb verzija Venecije postojat de ne duže od tjedan dana,, od vremena kad sam te pitao da napišeš dramu do vremena, predviđenog za danas u ponod, kad de Mongoli stidi i poplave prijedi zidine. Bit de to samo tjedan dana života, u jednom smislu, ali taj de se tjedan ponavljati, opet počinjati čim dođe do svog kraja. Stanovnici Limb verzije Venecije imat de vječnost tjedana, od kojih de svaki završiti kobnim razaranjem.“

"Ali ako odvedemo hodočasnike iz Venecije?“

"Ako ih odvedemo prije ponodi modi de nastaviti svoje normalne živote, kao da se nikad ništa nije dogodilo. Vratit de se u vrijeme prije no što su me sreli.“

"Hode li imati ikakvo sjedanje na ono što se dogodilo?“

Azzie odmahne glavom. "Samo deš se ti sjedati, Pietro. Sređujem stvari kako bi mogao napisati dramu temeljenu na našem natjecanju.“

"Shvadam", reče Aretino. "Pa, to je pomalo neočekivano. Ne znam koliko de im se to svidjeti.“

"Ne mora im se svidjeti", odgovori Azzie. "Jednostavno to moraju učiniti. Ili se suočiti s posljedicama, ako odbiju.“

"Pobrinut du se da shvate.“

"Učini to, najdivniji Pietro. Vidimo se u crkvi." "Kamo ideš?“

"Imam još jednu ideju," reče Azzie, "koja bi možda mogla spasiti cijelu stvar.“

Azzie se hitro prebacio u ptolomejski sustav s njegovim kristalnim sferama i zvijezdama fiksiranima u orbiti. Oduvijek gaje veselilo vidjeti uredno povlačenje zvijezda i fiksiranih ravnina postojanja. Požurio je do Vrata za posjetitelje koja su vodila u Raj. Ovo je jedini ulaz što ga posjetitelji mogu koristiti, a kazne su drastične za bilo koga, čovjeka ili demona, koji pokuša udi na jedna od anđeoskih vrata.

Vrata za posjetitelje bila su brončana, visoka trideset metara i ukrašena mramorom. Prilaz je bio ispunjen malim paperjastim bijelim oblacima i anđeoskim glasovima koji su pjevali aleluju. Ispred vrata nalazili su se stol i stolac od

mahagonija, a za stolom je sjedio postariji čovjek duge bijele brade, odjeven u bijelu satensku plahtu. Nosio je pločicu s imenom na kojoj je pisalo, SV. ZAHARIJE VAMA NA USLUZI. NEKA VAM DAN BUDE SVET. Azzie ga nije poznavao. Ali obično su niži sveci obavljali ovu dužnost.

"Što mogu učiniti za vas?" pitao je Zaharije. "Trebam arhanđela Mihaela." "Je li upisao vaše ime na listu posjetitelja?" "Sumnjam. Nije znao da dolazim." "U tom slučaju, dragi moj gospodine, bojim se ..." "Slušaj," reče Azzie, "ovo je hitna stvar. Samo mu javi moje ime. Zahvalit će ti zbog toga."

Sveti Zaharije je progundao, otišao do zlatne cijevi koja se spuštala do podnožja brončanih vrata. Rekao je nekoliko riječi u nju i čekao mumljajući. Onda je netko na drugom kraju progovorio.

"Sigurni ste? To nije uobičajen način ... Da ... Naravno, gospodine."

"Možete ući", rekao je Zaharije. Otvorio je mala drvena vrata u podnožju velikih brončanih vrata. Azzie je ušao i prošao pokraj raštrkanih zgrada koje su se nalazile na zelenim travnjacima Raja. Uskoro je stigao do uredske zgrade u Zapadnom raju, a Mihael je stajao na stubama i čekao ga.

Uveo je Azzieja u svoj ured. Natočio mu je čašu vina. Raj ima najbolje vino, iako za dobar whiskey morate idi u Pakao. Neko su vrijeme čavrljali. Onda gaje Mihael upitao što želi. "Želim sklopiti pogodbu", odgovori Azzie.

"Pogodbu? Kakvu pogodbu?"

"Jesi li znao da mi je Ananke zapovjedila da prekinem svoju nemoralnu dramu?" Mihael gaje pogledao, a onda se nacerio. "Je, zar ne? Dobra stara Ananke!" "Misliš?" reče Azzie hladno.

"Definitivno", odgovori Mihael. "Iako bi trebala biti iznad Dobra i Zla, i ravnopravna prema jednom i drugom, drago mi je što zna koja je strana moralnija."

"Želim sklopiti pogodbu", ponovio je Azzie. "Želiš moju pomod u suprotstavljanju Ananki?" "Upravo tako", reče Azzie.

"Zapanjuješ me. Zašto bih s tobom sklapao pogodbu? Ananke te zaustavila u prikazivanju nemoralne drame. To je ono što sam i sam želio!"

"Čujem li to prizvuk osobnog nezadovoljstva?" upitao Azzie.

Mihael se nasmiješio. "Oh, možda malo. Živciraju me tvoje spletke. Ali moja odluka o sprečavanju tvoje drame nije temeljena na osobnostima. Zaustavljanje te tvoje paklenske drame bit de prednost za moju stranu. Jednostavno."

"Možda nalaziš daje zabavno," rekao je Azzie, "ali to je ozbiljnija stvar no što si mislio."

"Ozbiljnija za koga?" "Za tebe, naravno."

"Kako to može biti? Učinila je što smo željeli."

"Činjenica što nešto čini, dovoljno je loša vijest", rekao je Azzie. Mihael se uspravio. "Kako to misliš?"

"Otkad se Ananke brinula o dnevnim operacijama naše borbe, tvoje i moje, između Svjetlosti i Tame?"

"Koliko se sjedam ovo je prvi put što se izravno umiješala", priznao je Mihael. "Na što ciljaš?" "Prihvadaš li Ananke kao svoju vladaricu?" zahtijevao je Azzie.

"Naravno da ne! Ona nema ništa s odlukama Dobra ili Zla. Njezina uloga u upravljanju kozmosom je postavljanje primjera, ne stvaranje zakona."

"A ipak, ona stvara zakon", reče Azzie. "Zabranila mi je produkciju drame." Mihael se nasmiješio. "Ne mogu biti preozbiljan u vezi s tim!"

"Ali bi postao daje tvoja drama zabranjena."

Mihael se prestao smijati. "Ali nije."

"Ne ovaj put. Ali, ako prihvatiš presedan da Ananke može postavljati pravila za Zlo, kako deš se usprotiviti ako postavi pravila za Dobro?"

Mihael se namrštio. Ustao je i počeo nervozno šetati uredom..Naposljetku je stao i pogledao Azzieja. "U pravu si. Njezino zabranjivanje tvoje drame, iako blagoslovljeno nama, tvojim protivnicima, je prekoračenje ovlasti koje vladaju svima nama. Kako se samo usuđuje?"

Upravo tada oglasilo se zvonce na vratima. Mihael je nestrpljivo mahnuo i vrata su se otvorila.

"Babriele! Odlično! Upravo sam namjeravao poslati po tebe!"

"Donosim vam poruku", rekao je Babriel.

"Morat de pričekati. Upravo sam saznao da se Ananke bavi krivolovom u našoj šumi, kako bi se reklo.

Moram smjesta razgovarati s Gabrielom i ostalima." "Da, gospodine. Oni također žele razgovarati s vama." "Stvarno?"

"Zato su poslali poruku, gospodine." "Stvarno? Ali, što žele?" "Nisu mi rekli, gospodine." "Čekaj ovdje", reče Mihael. "Mislite ja?" upita Gabriel. "Ma, obojica." Izašao je iz sobe.

Mihael se uskoro vratio. Bio je pokunjen i nije želio susresti Azziejev pogled.

"Bojim se da mi nede biti dopušteno umiješati se u ovu stvar s Ananke."

"Ali što je s onime što sam ti dokazao? O potencijalnom smanjenju tvoje vlastite modi?"

"Bojim se da to nije glavna briga", odgovori Mihael.

"A što jest?"

"Očuvanje kozmosa", reče Mihael. "To je na kocki, rekao mi je Vrhovni savjet."

"Mihaele, ovdje se radi o pitanju slobode", usprotivi se Azzie. "Slobode Dobra i Zla da postupaju kako im njihov razum diktira, ograničeni jedino prirodnim zakonima, ne Anankinim presudama."

"Ni meni se ne sviđa", reče mu Mihael. "Ali, stoje tu je. Odustani od svoje drame, Azzie. Jednostavno si nemodan. Sumnjam da dete čak i tvoj vlastiti Savjet Zla podržati u ovome."

"To demo još vidjeti", reče Azzie i nestane na veličanstven način.

Kad se Azzie vratio u Veneciju hodočasnici su još uvijek bili u gostionici. Rodrigo i Cressilda zajedno su sjedili u jednom kutu; iako nisu razgovarali, ijedan i drugi su bili jedine osobe dovoljno visokog položaja da drugome bude ugodno u njezinom društvu. Kao i obično, Kornglow i Leonore bili su nesvjesni ostalih. Puss i Quentin su se igrali komadom uzice. Majka Joanna je plela, dok je Sir Oliver polirao draguljima ukrašenu dršku svog mača za svečane prigode, onog kojeg je namjeravao nositi na ceremoniji.

Azzie je odmah počeo. "Bojim se da imamo malih problema. Naša je drama otkazana. Ali, dopustite mi da vam

zahvalim na obavljenom. Svi ste izuzetno dobro rukovali vašim svjednjacima.“

Sir Oliver upita: "Antonio, što se događa? Hode li nam se želje ostvariti ili ne? Pripremio sam govor.

Trebamo početi.“

Ostali su se složili. Azzie ih je utišao zamahom ruke.

"Ne znam kako da vam ovo kažem, ali najviši mogudi izvor zapovjedio mi je da prekinem produkciju. Nede biti ceremonije zlatnih svjednjaka.“

"Ali, što je pošlo po zlu?" upita Majka Joanna.

"Čini se da smo prekršili neki glupavi stari prirodni zakon.“

Majka Joanna izgledala je zbunjeno. "Ali, ljudi stalno krše prirodne zakone. Što s tim?“

"Obično, to nije bitno", odgovori Azzie. "Ipak, ovoga puta, bojim se da su nas uhvatili. Rečeno mi je daje moja upotreba magičnih konja bila prevelika.“

"Ali sve se to sigurno može riješiti kasnije", pokuša Sir Oliver. "Sada smo svi željni nastaviti.“

"I ja sam vam željan to dopustiti", reče Azzie. "Ali, avaj, to se ne može dogoditi. Aretino de sada pokupiti svjednjake.“

Aretino je kiselog lica uzeo svjednjake koje su nevoljko predavali.

"Moramo otidi odavde", rekao je Azzie. "Venecija je osuđena na propast. Moramo smjesta otidi." "Tako brzo?" začudi se majka Joanna. "Nisam čak ni počela posjedivati čuvena svetišta.“

"Ako ne želite da ovo mjesto bude vaš grob, poslušat dete me", rekao je Azzie. "Svi morate pratiti Aretina. Pietro, jesi li čuo? Moramo odvesti ove ljude s otoka Venecije!" "To je lakše redi nego učiniti", progundao je Aretino. "Ali potrudit du se.“

Azzie je namjeravao odgovoriti, kad je osjetio da ga netko povlači za rukav. Spustio je pogled. Bio je to Quentin, s Puss pokraj sebe.

"Molim vas, gospodine", rekao je Quentin. "Naučio sam svoj tekst koji trebam izgovoriti na ceremoniji.

Puss i ja smo ga zajedno smislili, i oboje smo ga naučili." "To je jako lijepo, djeco", reče im Azzie.

"Zar nedemo dobiti prigodu da ga izrecitiramo?" zamoli Quentin.

"Možeš mi svoj tekst izrecitirati kasnije, kad vas odvedem iz Venecije, na sigurno." "Ali, gospodine, to nede biti isto. Naučili smo ga za ceremoniju."

Azzie se naceri. "Nede biti nikakve ceremonije." "Je li netko od nas učinio nešto loše?" upita ga Quentin. "Ne, ništa takvo."

"Je li to onda bila loša drama?"

"Ne!" poviče Azzie. "To nije bila loša drama! Bila je to dobra drama! Svi ste se ponašali kao i uvijek, a to je najbolja moguda gluma."

"Ako to nije bila loša drama", nastavi Quentin, "i mi nismo učinili ništa loše, zastoje ne možemo dovršiti?"

Azzie je zaustio nešto redi, ali je oklijevao. Prisjetio se sebe kao mladog demona koji je prezirao sve autoritete, voljnog slijediti svoje grijeha i vrline, svoj ponos i volju, kamo ga god odveli. Pa, puno se promijenio od tih dana. Sada mu je obična žena izdala zapovijed, i on ju je poslušao. Bila je istina da Ananke nije bila baš isto što i obična žena - bila je više nejasan, ali snažan božanski princip s grudima. Uvijek je sve promatrala, pažljivo, ali bez uplitanja. Ali, sada je kršila presedan o neuplitanju, donesen na početku samog vremena. I koga je izabrala da bude nositelj njezinog prekršenog presedana? Azzieja Elbuba.

"Moje drago dijete," rekao je Azzie, "nastaviti s ovom ceremonijom moglo bi značiti smrt za sve nas." "Pretpostavljam da svi jednoga dana moramo umrijeti, gospodine", nato de Quentin. Azzie je zurio u njega, jer klinac je posjedovao drskost demona i hladnokrvnost sveca. Može li i Azzie biti takav?

"U redu, mali", reče mu. "Nagovorio si me. Svi! uzmite svoje svjedočanstva i zauzmite svoja mjesta na pozornici ispred šanka!"

"Nastavljaš!" veselo je viknuo Aretino. "Jako sam vam zahvalan, gospodine. Jer kakav bih inače kraj imao za dramu koju namjeravam napisati iz ovog materijala?"

"Sada imaš o čemu pisati", odgovori mu Azzie. "Je li orkestar spreman?"

Bili su, još uvijek veseli jer im je Aretino platio trostruko kako bi ostali čekati Azzieja, a i zato što je grad bio toliko

poplavljen da nisu planirali nijedan drugi koncert.

Orkestar je zasvirao. Azzie je mahnuo rukom. Ceremonija je počela.

Ceremonija je bila raskošna i vesela, upravo onakva kakvu su demoni i renesansni ljudi voljeli. Na nesredu nije bilo vidljive publike; ovo je morao biti privatni događaj. Ali sve je bilo vrlo impresivno, tamo u inače napuštenoj gostionici, s kišom koja je i dalje lijevala.

Hodočasnici su marširali sobom, svi odjeveni u najbolju odjeću. Nosili su svoje svijednjake koje im je Aretino vratio. Marširali su prolazom i popeli se na pozornicu. Azzie, koji je sada bio meštar ceremonije, predstavio je svakoga i održao kratki govor o njemu ili njoj.

A onda su se počele događati jezive stvari. Zavjese su počele neobično pucketati. Vjetar je počeo zastrašujuće zavijati. Odvratan, nezemaljski smrad ispunio je prostor. Najgori je bio vjetar koji je zvučao poput izmučene duše koja pokušava udi.

"Nikad nisam čuo takav vjetar", reče Aretino. "To nije vjetar", nato de Azzie.

"Molim?"

Ali, Azzie je odbio pojasniti. Znao je prepoznati posjet kad gaje čuo. Bio je na previše njih da bi sada bio zavarano, kad je nezemaljska hladnoda prekrila zgradu, a neobično lupanje počelo dolaziti iz svih smjerova.

Azzie se samo nadao da de ova nova sila, što god bila, malo pričekati s pojavljivanjem. Činilo se da ima problema s pronalaženjem puta. A Pakao toga bio je što Azzie nije imao pojma tko ili što ga lovi. Bila je to neobična situacija, demona lovi nešto poput duha. Azzieju tada sine ideja što bi moglo slijediti, ogromne provalije nerazuma koje su sada prijetile progutati ta krhka zdanja, logiku i uzrok. Činilo se da bi te stvari mogle prestati postojati na najmanji mogući pokret.

Nakon govora uslijedila je kratka, tečna pauza u kojoj je nastupio lokalni dječjački zbor, sveeuropska skupina koju je Aretino angažirao za ceremoniju. Neki su pomislili da se Sveti Grgur osobno pojavljuje, jer se visoki, mršavi oblik počeo materijalizirati u blizini vrata. Ali što god to bilo nije skužilo stvar kako treba; iščezlo je prije no što se moglo do kraja

materijalizirati, i ceremonija se mogla nastaviti. Natjecatelji su zatim postavili svoje svijednjake na oltar i zapalili svijede. Azzie je održao mali govor čestitajući sudionicima, i naglasio premisu svoje drame ističući kako su dobro obavili posao jednostavno postupajući prirodno. Zaradili su sredu bez velikog truda, a ta sreda nije ni na jedan način ovisila o dobrom karakteru i dobrim djelima. Obrnuto, sreda je bila neutralna kvaliteta koja se mogla dogoditi bilo kome. "Kao dokaz tomu," rekao je Azzie, "ovdje stoje moji natjecatelji, svi su oni ove večeri zaradili zlatnu nagradu ničim više osim što su jednostavno bili obični ljudi sa svim svojim nesavršenostima."

Tijekom svega ovoga Aretino je sjedio u prvom redu i žurno zapisivao. Ved je planirao dramu koju će isplesti iz ovog materijala. Za Azzieja je bilo jako dobro što je smislio uprizoriti neku vrstu božanske komedije, ali to nije bila umjetnost. Uistinu dobre stvari su se stvarale, ne improvizirale, a to je Aretino namjeravao učiniti s prikupljenim materijalom.

Aretino je bio toliko zaposlen pisanjem da nije shvatio daje ceremonija gotova sve dok se hodočasnici nisu skupili oko njega, počeli ga tapšati po leđima i ispitivati jesu li mu se svidjeli njihovi govori. Aretino je zauzdao svoju prirodnu žestinu i izjavio da su svi bili dobri.

"A sada je," rekao je Azzie, "vrijeme za odlazak odavde. Vaši svijednjaci vam više nede trebati. Samo ih ostavite tamo u kutu, a ja ću prizvati manje čudo da ih vrati u Limb. Aretino, jesi li spreman odvesti ove ljude na sigurno?"

"Definitivno", odgovori Aretino. "Ako je moguće otidi s ovog otoka, pronadi du put. Ti nam se nedeš pridružiti?"

"Namjeravam," odvrati Azzie, "ali možda me zadrže okolnosti izvan moje kontrole. Ako se to dogodi, znaš što trebaš učiniti, Pietro. Odvedi ove ljude na sigurno!"

"A što s tobom?"

"Ja ću učiniti sve što mogu kako bih ostao živ", rekao je Azzie. "Ustrajnost u vlastitim interesima je jako razvijena osobina u nas demona."

Azzie, Aretino i mala skupina hodočasnika izašli su u olujnu nod zle kobi koja je dolazila u Veneciju.

Napustili su gostionicu i izjurili u oluju. Ulice su bile pune ljudi koji su pokušavali napustiti grad; voda je sada došla do

struka i još se uvijek dizala. Aretino je ponio dovoljno novca za podmidivanje, ali nije mogao nadi ni jednog gondolijera da ga podmiti. Brojne postaje na Grande kanalu napuštene su satima prije.

"Ne znam što učiniti", obrati se Aretino Azzieju. "Čini se da je svaki čamac u gradu ili uništen ili zau" Još uvijek ima načina da natjecatelje odvedemo na sigurno", rekao je Azzie. "To de nesumnjivo rezultirati novom anomalijom za koju de me okriviti, ali ipak demo pokušati. Moramo pronadi Harona. Njegov je čamac uvijek na mjestima gdje ima puno mrtvih i umirudih. On je obožavatelj grandioznih tragedija."

"Onaj Haron iz grčkih mitova je ovdje?"

"Naravno. Nekako je uspio nastaviti prevoziti ljude kroz cijelo kršdansko doba. To je također anomalija, ali za nju me ne mogu okriviti."

"Hode li uzeti žive ljude? Mislio sam da je Haronov čamac samo za one druge."

"Dobro ga poznajem. Ved smo surađivali. Mislim da de napraviti iznimku, jer je ovo frka kakve on voli."

"Gdje demo ga pronadi?"

Azzie ih je poveo u dobrom smjeru. Aretino je želio znati čemu tolika žurba u odvođenju hodočasnika. "Je li situacija uistinu toliko loša?" upitao je.

"Da, jest. Pad Venecije samo je početak; prethodnica kolapsa cijelog svemira. I kopernikanski i ptolomejski model su u nevolji, a zvuči anomalijskog potresa su posvuda. Ulice su ved pune proročanstava i čuda. Posao je stao, čak je i ljubav bila prisiljena napraviti pauzu."

"Ne razumijem", rekao je Aretino. "Kakvaje to anomalijaska eksplozija? Što de se dogoditi? Kako de se ta katastrofa prikazati? Po kojim demo je znakovima prepoznati?"

"Znat deš bez imalo sumnje", odgovori mu Azzie. "Nastupit de iznenadan diskontinuitet u akciji života. Uzroci i posljedice više nede biti ovisni. Zaključci više nede glatko dolaziti iz relevantnih činjenica. Kao što sam ti rekao, stvarnost de se razidi na dva dijela. Jedan dio de nastaviti s pričom o Europi i Zemlji kao da se ovo hodočašde nikad nije dogodilo, dok de drugi nastaviti ono što se sada događa i donijeti rezultate hodočašda. Taj dio, ta katastrofa, bit de poslana u

Limb. Tamo de se neprestano ponavljati u začaranom krugu. Trebamo odvesti hodočasnike prije no što se to dogodi.“

Ali, nisu uspjeli pronadi Harona. Aretino i Azzie su nastavili, vodili su hodočasnike s jednog mjesta na drago, u nadi da de pronadi izlaz za njih. Neki su ljudi ved pokušavali doplivati do kopna i utapali se, mnoge od njih pod vodu su povukli dragi nesretni plivači.

Nekoliko preostalih gondolijera ved su imali putnike. Oni, dovoljno sretni da su se ukrcali, izvukli su mačeve i njima prijekali svakome tko im se približio.

Azzie i Aretino jurili su uskim, vijugavim ulicama u potrazi za Haronom. Naposljetku su pronašli njegov čamac, drven i izobličen, obojan u mat crnu. Azzie je prišao crno obojenoj krmi, stavio jedno svoje usko stopalo na nju i viknuo: "Oj, čamdžijo!"

Visoki, mršavi starac upalih obraza i nadprirodno blistavih očiju izašao je iz male kabine na svjetlost baklje. "Azzie!" uzvikne. "Stvarno se pojavljuješ na neobičnim mjestima!"

"Što radiš u Veneciji, Harone, toliko daleko od tvoje uobičajene rute na Stiksu?"

"Mi, prijevoznici mrtvih, dobili smo zapovijed da proširimo usluge na ovo područje. Dobar mi izvor kaže da de ovdje biti mrtvih koliko ih svijet nije vidio otkad je Atlantida potopljena.“

"Sada meni trebaju tvoje usluge.“

"Je li to uistinu neophodno? Namjeravao sam malo odspavati prije početka velike evakuacije.“

"Ovaj je cijeli konstrukt u velikoj nevolji", reče mu Azzie. "Trebam tvoju pomod kako bih odveo svoje prijatelje odavde.“

"Ja ne pomažem nikome", nato de Haron. "Imam svoju rutu. Ovdje ima još puno mrtvih ljudi koje treba odvesti u zemlju mrtvih.“

"Čini mi se da ne shvadaš ozbiljnost situacije.“

"Za mene nije ozbiljna", reče mu Haron. "Kako god Smrt dolazila, to je problem Gornjeg svijeta. U Kraljevstvu Mrtvih sve je mirno.“

"To ti pokušavam i objasniti. Nede još dugo biti tako, čak ni u Kraljevstvu mrtvih. Zar ti nikad nije palo na pamet da i Smrt može umrijeti?"

"Smrt umrijeti? Koja apsurdna ideja!"

"Dragi moj, ako Bog može umrijeti, onda i Smrt također može, jako bolno. Pokušavam ti reći daje cijeli konstrukt u opasnosti. Mogao bi biti uništen sa svime ostalim."

Haron je bio skeptičan, ali dopustio je da ga se uvjeri. "Sto želiš?"

"Moram odvesti hodočasnike odavde i vratiti ih na njihova početna mjesta. Tek kad to učinim Ananke će imati priliku opet sve vratiti u normalu."

Haron se mogao brzo kretati kad je želio. Kad su se hodočasnici ukrcali krenuo je, stajao je na krmi s kormilom ispod ruke, strašilo od čovjeka odjeveno u plašt. Stari ljudi čamac dobio je na brzini, tjeran zaveslajima mrtvih veslača koji su sjedili pod palubom. Vatre su gorjele u cijelom opsjednutom gradu i plavocrno nebo osvjetljavale sablasnom crvenom i žutom bojom. Čamac je prošao ulaz u zaljev, uskoro su klizili močvarom. Sve je izgledalo čudno; Haron je krenuo prečacem, vodenim putem koji je povezivao jedan svijet s drugim. "Je li ovako bilo na početku?" upita Aretino.

"Nisam bio tu na početku," odgovorio mu je Haron, "ali blizu. Svijet je ovako izgledao kad nije bilo fizičkih zakona i sve je bilo magija. Postojalo je vrijeme prije svega, kad je vladala magija, kad razum nije postojao. Još ga uvijek posjedujemo u našim snovima, taj drevni svijet. Određeni krajolici bude sjedanja na taj svijet. To je mjesto starije od Boga, starije od stvaranja. Svijet prije stvaranja svemira."

Aretino je na krmi čitao popis hodočasnika kako bi provjerio jesu li svi na broju. Uskoro je otkrio dva ili tri lukava venecijanca koji su iskoristili opću zbrku kako bi došli do prijevoza na kopno. To je bilo u redu; bilo je dovoljno mjesta za još nekolicinu, osobito zato što Kornglowa i Leonore nisu nigdje mogli pronaći.

Aretino je upitao je li ih itko vidio. Nitko nije, sve od ceremonije sa svjednjacima. Svi ostali bili su na barci - svi osim Azzieja koji je stajao na molu i odvezivao barku. "Ne mogu pronaći Kornglowa i Leonore!" viknuo je Aretino Azzieju.

"Ne možemo više čekati!" poviče Haron. "Smrt radi po preciznom rasporedu."

"Idite bez njih", rekao je Azzie.

"Ali što će biti s tobom?" upita Aretino.

"Tu je ono što me zadržava", odgovori mu Azzie. Aretino je tada primijetio sjenu iza Azziejevih leđa koja gaje držala za vrat.

Azzie je bacio konop na palubu. Haronov se brod udaljio od obale i ubrzao kad su vesla mrtvih zarezala vodu.

"Ima li nešto što možemo učiniti za tebe?" viknuo je Aretino.

"Ne!" odgovorio je Azzie. "Samo idite. Odlazite odavde!"

Gledao je kako barka klizi mračnom vodom sve dok nije nestala među močvarnim raslinjem u blizini suprotne obale.

Hodočasnici su se smjestili što su udobnije mogli, nagurani među mrtve veslače koji nisu bili osobito primjereno društvo.

"Pozdrav", rekla je Puss suhonjavoju zakukuljenoj figuri koja je sjedila na klupi pokraj nje.

"Pozdrav, mlada damo", odgovorila je individua. Bila je to žena. Izgledala je mrtva, iako je još uvijek nekako uspijevala govoriti.

"Kamo ideš?" upitala je Puss.

"Naš vozač Haron odvodi nas u Pakao", odgovori zakukuljena figura. "Oh! Žao mi je!"

"Nema smisla tugovati", rekla je figura. "Tamo svi završavaju."

"Čak i ja?" upita Puss.

"Čak i ti. Ali ne trebaš brinuti, to se nede još dugo vremena dogoditi." Quentin je, s druge strane, pitao: "Ima li na ovom brodu nešto za jelo?" "Ništa dobro", odgovorila je zakukuljena figura. "Ono što imamo gorko je." "Ja bih stvarno nešto slatko."

"Strpi se", reče mu Puss. "Nitko ne jede na brodu mrtvih a da nije izgubio život. Mislim da pred nama vidim obalu."

"Oh, u redu", popusti Quentin. Poželio je da još uvijek radi kao glasnik duhova. To je bilo zabavno.

*

Činilo se daje Venecija sada ukleta. Ipak, možda postoji način na koji bi je Azzic mogao spasiti. Mora otidi u Stražnji Svemir gdje se nalazila Kozmička Mašinerija — u dijelu svemira gdje vlada simbologija. Da bi došao tamo morat de pratiti niz uputa koje nikad prije nije koristio - upute za koje je

mislio da ih nikada nede upotrijebiti. Ali sada je došlo vrijeme. Pronašao je zaštiđeno mjesto pod balustradom i izveo kompliciranu gestu.

Bestjelesni glas - jedan od Čuvara Puta - rekao mu je: "Jesi li siguran da želiš ovo učiniti?" "Jesam", odgovorio je Azzie. I nestao ...

Azzie se pojavio u maloj čekaonici. Uz jedan zid nalazio se dugi kožni trosjed, dva naslonjača uz drugi. Velika svjetiljka bacala je toplu svjetlost na gomilu časopisa na obližnjem stolu. Iza tređeg zida nalazila se recepcionistica, odjevena u togu, i sjedila pred nečim stoje izgledalo poput uredskog interkoma.

Recepcionistica je bila nalik ženi, samo je na ramenima imala krokodilsku glavu. Pogled na nju uvjerio je Azzieja daje stvarno na mjestu gdje realnost nije bila bitna i gdje je simbologija vladala svijetom.

"Što mogu učiniti za vas, gospodine?" upitala je recepcionistica. "Došao sam pregledati simboličnu mašineriju", odgovori Azzie. "Uđite. Očekuju vas."

Azzie je prošao kroz vrata i ušao na mjesto koje je posjedovalo zastrašujuđu karakteristiku istovremene skućenosti i beskrajnosti, univerzalni plenum ispunjen bezbrojnim kontinentima. Izgledala je poput tvornice, ili podrugljiv trodimenzionalni komentar jedne, jer je njezinu veličinu bilo nemogude odrediti pogledom. Mjesto izvan prostora i vremena izgledalo je u potpunosti ispunjeno strojevima, beskrajnim varijacijama zupčanika, zamašnjaka, remenica, a sve je izgledalo kao da lebdi i proizvodi zujanje, šištanje i zveckanje.

Strojevi su bili naslagani u nepregledne nizove u svim smjerovima, odvojeni malim prolazima. Na jednom od ovih prolaza nalazio se visok, suhonjav čovjek u sivom kombinezonu s tankom bijelom crtom i odgovarajućom kapom. Hodao je s kanticom ulja u ruci i provjeravao radi li stroj uz minimum trenja.

"Što se ovdje događa?" upita Azzie.

"Ovdje se sve vrijeme Zemlje preša u jednu usku traku i provlači između valjaka. A izlazi ovdje, u obliku široke, poput paučine tanke tapiserije."

Starac mu je pokazao široke valjke gdje je vrijeme pleteno u tapiseriju koja je na neki način predstavljala svu povijest kozmosa sve do tog trenutka. Azzie ju je pogledao i pronašao izbočinu. "Što je s ovime?" upitao je.

"Ah, tu je uništena Venecija ", odgovori starac. "Grad je bio jedan od glavnih tijekova u tkanini civilizacije, znaš, tako da de nastati mali diskontinuitet u kulturnom aspektu prostorvremenske tapiserije sve dok neki drugi grad ne zauzme njezino mjesto. Ili de možda cijela tapiserija patiti zbog gubitka jednog od svojih najboljih dijelova. Teško je predvidjeti efekt ovako velikog poremedaja."

"Čini se šteta ostaviti to tako", reče Azzie. Pogledao je niti koje su činile izbočinu. "Slušaj, vratimo li se unatrag i iščupamo ovu nit, Venecija de biti u redu."

Pronašao je nit gdje je počeo svoju igru sa zlatnim svijednjacima i hodočasnicima, mjesto na kojem je zapečadena sudbina Venecije. Bilo je neophodno poništiti tu akciju iz tijeka slučajnosti kako bi se poništila kozmička šteta.

"Dragi moj mladi demone, jako dobro znaš da se mi ne može poigravati s nitima vremena. Slažem se da bi bilo lako. Ali ne bih to preporučio."

"Što ako to ipak učinim?" "Pokušaj i saznaj."

"Hodeš li me zaustaviti?"

Starac odmahne glavom. "Moja dužnost nije zaustavljati ništa. Moj je zadatak jedino nadgledati vezenje tapiserije."

Azzie je posegnuo i odlučnim pokretom iščupao nit koja je označavala njegov susret s hodočasnicima. Kad ju je izvukao, nit se iznenada zapalila. Istog je trena mogao vidjeti rezultat na sporo kretajudoj tapiseriji, koja se odmah popravila. Venecija je spašena. Sve je bilo lako.

Azzie se okrenuo da ode, ali je zastao kad ga je ledeni prst dodirnuo po leđima. Pogledao je oko sebe; čuvar je nestao.

Zlokobni je glas rekao: "Azzie Elbub?" "Da. Tko je to?"

"Zovi me Bezimeni. Čini se da si to opet učinio." "A što to?"

"Stvorio još jednu neprihvatljivu anomaliju." "Pa... Što to tebe briga?"

"Ja sam Žderač Anomalija", rekao je Bezimeni. "Ja sam Specijalna Okolnost koja nastaje u srcu svemira kad stvari postanu previše čupave. Ja sam onaj na kojeg te Ananke pokušavala upozoriti. Stvorio si me svojim djelima."

"Žao mi je što to čujem", rekao je Azzie. "Nisam te namjeravao probuditi iz tvog sna nestvaranja. A ako obedam da nikada više nedu stvoriti ni jednu anomaliju?"

"Nije dovoljno dobro", odgovorio je Bezimeni. "Ovoga si puta nadrapao, momče moj. Poigrao si se sa svemirskom mašinerijom jedanput previše. A kad smo ved kod toga, mislim da du uništiti cijeli kozmos i svrgnuti Ananke i sa svime krenuti ispočetka, a ja du biti Vrhunsko Božanstvo."

"Ovo je najvede pretjerivanje za koje sam u životu čuo", rekao je Azzie. "Da bi uništio anomaliju ti namjeravaš izazvati još vedu."

"Pa, tako svemiri nestaju", rekao je Bezimeni. "Bojim se da te moram uništiti."

"Pretpostavljam da možeš pokušati," reče Azzie, "ali zašto se umjesto toga ne boriš s Ananke? Ona je ovdje glavna faca."

"Ja ne poslujem na takav način", odgovori Bezimeni. "Počet du s tobom. Nakon što ti pojedem dušu isprat du je tvojim tijelom, i razmisliti tko je sljededi. To je moj plan."

Bezimeni je mahnuo onime što je moglo biti ruka. Prije no što se čak i mogao pozdraviti s čuvarom, Azzie se našao za stolom, na terasi kafida u gradu čija je arhitektura jako podsjedala na Rim.

Bio je impresioniran promjenom, koju je Bezimeni izveo bez nekog vidljivog uređaja, ali pazio je da ne pokaže divljenje. Bezimeni je ionako bio prenapuhan tip. Bio je s njim, nosio je preveliko ljudsko tijelo sa zelenim tirolskim šeširom na njegovu vrhu. Konobar odjeven u bijelo došao je do stola; Azzie je naručio Cinzano i pogledao Bezimenog.

"U redu, a sada o toj borbi. Hodemo li imati kakva pravila ili de biti slobodni stil?"

Azzie je znao da nema šanse protiv Bezimenog jer je sumnjao daje on upravo rođeno superbožanstvo. Ali glumio je odvažnost, pokušavao je blefom dodi do neke prednosti.

"U kojem si stilu bolji?" upitao je Bezimeni. "Poznat sam kao majstor borbe bez pravila", odgovori Azzie.

"Stvarno? Pretpostavljam da demo onda imati neka pravila."

Pravila su nešto s čime se Azzie znao nositi. Kršio ih je od rođenja, pa je ved samim time bio u prednosti. Ali bio je oprezan kako ne bi vidljivo likovao.

"Po kojim se pravilima želiš boriti?" upitao je Bezimeni. Azzie je pogledao uokolo. "Jesmo li u Rimu?" "Da, jesmo." "Onda demo po uobičajenim gladijatorskim."

Riječi mu nisu ni napustile usta kako treba kad je osjetio trenutnu vrtoglavicu. Kad mu se u glavi razbistrilo otkrio je da stoji na sredini velikog amfiteatra. Prazna sjedala uzdizala su se u krug oko njega. Azzie je bio gol, osim tkanice oko bedara; novo je božanstvo očito bilo picajzla. Dobro daje to saznao. Pogledao se i vidio da drži štiti prilično antiknog dizajna i standardni kratki rimski mač.

"To je bilo brzo", rekao je.

"Brzo shvadam", nato de Bezimeni, glas mu nije dolazio s nekog određenog mjesta. "Što sad?" upitao je Azzie.

"Borba prsa u prsa", odgovori Bezimeni. "Samo ti i ja. Stižem!"

Vrata na drugoj strani amfiteatra su se otvorila. Čulo se bučno rezanje i van je izišao ogromni metalni predmet na gusjenicama. Azzie je ved vidio jednog takvog, tijekom svojih posjeta bojišnicama Prvog svjetskog rata u Francuskoj. Bio je to standardni vojni tenk s uobičajenim oklopom i topom.

"Jesi li u tom tenku?" upitao je Azzie. "Ja sam tenk", odgovori Bezimeni.

"Nismo baš ravnopravni, zar ne?" zaključio Azzie.

"Nemoj biti loš gubitnik", reče mu Bezimeni.

Tenk je zagrmio naprijed, njegova čeličnoplava ispušna cijev urlala je izazov. Iz bokova su mu izbili pipci, svaki je pipak završavao motornom pilom. Azzie je ustuknuo sve dok za leđima nije osjetio zid.

"Čekaj!" poviče. "Gdje je publika?"

"Molim?" upitao tenk i zaustavi se.

"Ne možemo održati gladijatorsku borbu bez publike", reče Azzie.

Vrata stadiona su se otvorila i ljudi su počeli puniti amfiteatar. Azzie ih je sve poznavao. Najprije su došli grčki

bogovi u svojim bijelim plahtama. Onda je došla Ylith, a njom i Gabriel. Nekoliko koraka iza njih stigao je i Mihael.

Bezimeni ih je pogledao i očito mu se nije sviđalo to stoje vidio.

"Samo trenutak", rekao je. "Kratka pauza?"

Azzie se s Bezimenim našao u dnevnoj sobi devetnaestog stoljeda.

Sada slušaj,"rekao je Bezimeni, "jasno ti je da sam bolji i jači od tebe. Ništa zbog čega bi se trebao sramiti. Ja sam nova paradigma. Nitko mi se ne može suprotstaviti. Ja sam vidljivi znak onoga što de dodi."

"Onda me ubij i završi s tim", reče Azzie.

"Ne, imam puno bolju ideju. Želim te pustiti živjeti. Želim da mi se pridružiš u novom svemiru kojeg du stvoriti."

"Zašto ti ja trebam?"

"Ne trebaš. Budimo jasni u vezi toga. Samo kad jednom budem priznat želio bih sa sobom imati nekoga s kim bih razgovarao. Nekoga iz dobrih starih dana, u kojima se sada nalazimo. Netko koga nisam stvorio. Pretpostavljam da postane dosadno kad nemaš nikoga za razgovor osim emanacija vlastitog bida. Mislim daje vaš Bog zato i otišao - umorio se jer nije imao s kime razgovarati. Nikoga iz starih dana, hodu redi. Nikoga tko na ovaj ili onaj način nije bio On. Ja nedu ponoviti istu pogrešku. Ti si drugo stajalište, a to mogu iskoristiti, pa želim da ostaneš sa mnom."

Azzie je oklijevao. Bila je to sjajna prigoda, naravno. Ali ipak...

"Zašto odugovlačiš? Mogu te totalno poraziti, i to prilično lagano, a sada ti dajem šansu da prijedeš na moju stranu. Ti i ja jedini iz ovog svemira, Azzie, nastavit demo živjeti nakon uništenja svega ostalog. Sve demo ih izbrisati - bogove, vragove, ljude, prirodu, sudbinu, slučajnost, ama baš sve. Krenut demo ispočetka s veselijim likovima. Možeš mi pomodi u planiranju. Može biti kako god poželimo. Bit deš uključen u stvaranje novog svemira! Bit de jedan od njegovih očeva. Ne može poštenije od toga, zar ne?" "Ali svi ostali..."

"Sve du ih ubiti. Svi moraju nestati. Nemoj mi pokušavati promijeniti mišljenje." "Postoji dječak po imenu Quentin..."

"Živjet de u tvom sjedanju." "Postoji vještica po imenu Ylith..."

"Zar nemaš uvojak njezine kose za uspomenu?"

"Možeš li je ostaviti na životu?" zamoli Azzie. "I dječaka također? Uzmi ostale."

"Naravno daje mogu ostaviti na životu. Mogu učiniti što god poželim. Ali nedu je ostaviti na životu. Ni klinca. Niti bilo koga drugog. Samo tebe, Azzie. To je neka vrsta kazne, znaš."

Azzie je pogledao Bezimenog. Imao je osjedaj da stvari pod novom kozmičkom vladom nede biti puno drugačije. Ali on nede biti tu kako bi to vidio. Bilo je vrijeme za borbu, vrijeme za umiranje.

"Ne, hvala", rekao je.

Tenk je zagrmio naprijed. Sada je to bio prelijepi stroj izrađen od legure anodiziranog aluminijskog i sjajnog kroma. Blistao je od bijelog usijanja i napredovao prema Azzieju. Izmaknuo mu se s puta. Zbog stanja taljenja njegovi su se kotači deformirali i imao je problema s kretanjem. Bezimeni nije baš sve skužio kako treba.

Tenk je opalio iz topa. Iz cijevi je izletjela plastična lopta koja se raspala u kontaktu s pijeskom. Iz nje su izašle buhe pješčare i mali miševi. Svi su zajedno počeli kopati nešto što je sličilo rupi za roštilj. Azzie se iz opreznosti nije začudio: nije znao što je Bezimeni naumio, ako je nešto naumio.

Top je opet opalio, ali ovoga je puta iz cijevi izašla gomila nota kakve glazbenici upisuju u kajdanke. Azzie je mogao čuti Bezimenog kako govori: "Pucaj, ne pjevaj!"

Bezimeni je imao problema s kontroliranjem svoje pretjerane maštovitosti. Top je opet opalio, a ovoga je puta izbacio kaskadu šarenih stožaca koji su budkali, grgljali i luđački se pjenili.

Tenk je došao do središta arene. U njegovim je pokretima bilo stanovitog oklijevanja, jer je Bezimeni naučio daje samome sebi bio najgori neprijatelj, iako je Azzie kao protivnik bio zanemariv. Azzie je podigao kamen i spremio se baciti ga.

A onda je iz kuta Bezimenog došla skupina čuvenih bezglavih ljudi: Crnobradi, Anne Boleyn, Lady Jane Grey, Bezglavi Jahač, Ivan Krstitelj, Luj XVI, Marija Antoaneta, Mary Stuart, Meduza, Sir Thomas Moore i Maximilien de

Robespierre. Stali su u falangu, glave su držali pod lijevom rukom na vojnički način, dok su desnom držali duga koplja srebrnih vrhova. Robespierre ih je vodio, i kasnije je rekao daje to bila najteža stvar koju je ikad u životu učinio.

Azzie je pozvao svoje ljude, koji su došli naoružani stravičnim oružjem, ali su ubrzo nestali. Jedno od pravila Bezimenog bilo je da de Azzie ovo morati obaviti sam.

Bezimeni je onda razjapio usta od prašine i kamenja, nadnio se nad Azzieja i počeo škljocati raljama.

"Ti su lud!" povikao je Azzie.

"Ne", reče mu Bezimeni. "Zašto ne umreš?"

"Ti si jadna kreacija", nastavi Azzie.

"Jesi li siguran da trebamo ovu borbu? Zašto jednostavno ne umreš i sve je gotovo?"

"Oprosti", promrmlja Azzie.

Azzie je pogledao uokolo. Dvanaest Olimpijaca, na čelu sa Zeusom, sjedilo je na mramornim stubama pokraj Babriela, Mihaela i Ylith. Tamo su se također pojavili novi ljudi: Dražesni Princ i princeza Scarlet, Johann Faust i Marguerite. Ustali su kao jedan i ušli u arenu.

"Ovo nije fer!" reče Bezimeni. "Nije ti dopušteno pozvati pomod."

"Nisam ih pozvao", odgovori Azzie. "Došli su svojom voljom. Nisam imao vremena stvoriti prijatelje i saveznike!"

"Znam", rekla je Ylith. "Odlučio si biti sam."

"Sada je prekasno", uključi se arhandeo Mihael. Stajao je na čelu Rajske skupine. "Mislim da smo se svi složili kako si ti, Bezimeni, prilično nedostojan biti Vrhovno Božanstvo. Udružiti demo se i likvidirati te." Onda se začula pjesma, jedan gromki muški glas predvodio je budnicom. Bio je to Aretino, pjevao je renesansnu verziju "U boj kršdanski vojnici". Zbor se sastojao od ostalih - Quentina i Puss, KorngloWa i Leonore, Sir Olivera i majke Joanne, Rodriga i Cressilde. Formirali su krug oko boraca i tjerali Azzieja dalje. Ali, kako je glupo tjerati ga dalje, pomislio je, jer nije mogao ništa učiniti. Mod ovog stvorenja iz najmračnije vjerojatnosti dokazala se prevelikom za nj.

"Ne moraš umrijeti", govorila mu je Ylith. "Ananke je poražena samo ako si ti poražen. Imao si hrabrosti dovršiti dramu. Nastavi se boriti!"

U redu, malo hrvanja grčkorimskim stilom", rekao je Bezimeni i uzeo jedva ljudski oblik. "Do smrti." Zgrabio je Azzieja u snažan stisak.

Quentin je onda viknuo: "Ne smiješ ga ubiti!" "Ne smijem? Zašto?"

"Jer je on moj prijatelj."

"Mladidu, čini mi se da ne shvadaš koliko si izložen. Ja sam Žderač Duša, dječčače. Tvoja de biti poput višnje na vrhu šlaga na sladoledu ovog budalastog demona."

"Ne!" Quentin je otvorenim dlanom pljesnuo Bezimenog po glavi. Bezimeni je ustuknuo na svojim kotačima, zarežao, a Puss je udarila superbožanstvo u trbuh. Bezimeni se stropoštao na krvavi pijesak. Sir Oliver došao je u ring nosedi koplje i uz pomod majke Joanne ubo je Bezimenog u oko.

"Oh, ovo je previše", zavapi Bezimeni dok mu je koplje prolazilo kroz glavu, i umre. Ananke se pojavila na nebu iznad svih njih, njezino staro lice bilo je nasmiješeno.

"Jako dobro, djeco moja!" viknula je. "Znala sam da možete surađivati, ako je situacija uistinu kritična." "Znači zato si smislila ovaj plan!" poviče Azzie.

"Jedan od brojnih razloga, mali moj", reče Ananke. "Uvijek postoje razlozi unutar razloga, i svaki razlog razloga može i sam biti pomno ispitan i njegovi razlozi mogu biti navedeni. Nemoj razbijati glavu, prijatelju moj. Živ si, svi ste živi."

A onda su zaplesali. Držali su se za ruke, poletjeli u zrak. Letjeli su sve brže i više, svi zajedno, svi osim...

*

Aretino se probudio i nakašljao. Sjeo je u krevet i pogledao kroz prozor. Sunce je obasjavalo Veneciju. Pokraj njega se na krevetu nalazio rukopis Legende o zlatnim svijednjacima.

Sada se sjetio svog fantastičnog sna. To je bilo jedino objašnjenje.

Drugo je bilo daje Azzie uspio sačuvati Veneciju u Limbu.

Pogledao je kroz prozor. Ljudi su prolazili, Kornglow i Leonore među njima. "Sto se događa?" viknuo je.

Kornglow je podigao pogled. "Pazi se, Aretino! Kažu da Mongoli stižu svakoga časa."

Znači, Veneciji je sudbina zapečadana? Tadaje Aretino znao daje sve u redu. Sada je morao pronadi mirno mjesto gdje de sjesti i nastaviti rad na svojoj drami.

Aretino se probudio u prekrasno jutro kako bi shvatio daje tijekom nodi sanjao neobičan san, u kojem mu je došao demon i zapovjedio mu da napiše dramu. Drama je bila o hodočasnicima i sedam zlatnih svijednjaka, a ishod je toliko razbjesnio sile svemira daje Venecija predbilježena za uništenje. Ali onda ju je Ananke odlučila poštedjeti, pa je nit vremena grada u kojem je demon nastavio sa svojom dramom odsječen i poslan u Limb. A on se probudio u Veneciji stvarnog svijeta.

Aretino je ustao i pogledao oko sebe. Sve je izgledalo kao i uvijek. Pitao se što se događa s onom drugom Venecijom, onom u Limbu.

Fatus je osjetio iznenadnu uzbunu kad mu je rečeno daje novo mjesto stiglo u Limb. Limb je bilo mjesto brojnih regija koje su postojale i brojnih koje nikad nisu postojale. Vrt Hespérida bio je ovdje, kao i Arthurov Camelot, i izgubljeni grad Lys.

Novo mjesto bila je Venecija, Venecija Katastrofa, i on je otišao prošetati ovim mjestom i diviti se njegovoj ljepoti. Ljudi nisu znali da sve iščezava, umire, kako bi svakog dana bilo oživljeno. Hodao je i hodao, kroz prizore smrti i umiranja, i sve je osjetio vrlo živopisno. Svaki de dan krenuti ispočetka. Poželio je da bi to mogao redi ljudima, kako nema razloga za strah, jer jutro de krenuti ispočetka. Ali ljudi ga nisu željeli slušati, pa su vječno živjeli u strahu, svakog dana ispočetka.

Fatus je naišao na ljubavnike, Kornglowa i Leonore. Bilo je osvježavajuće pronadi dvoje kojima su život i međusobna ljubav bili stalno otkride i konstantno uživanje. Idite i naučite ostale, rekao im je, ali oni su mu se samo nasmijali. Jednostavno je kako živjeti, rekli su. Svatko to može, nema se što učiti.

Fatus se vratio u svoj dvorac i razmišljao o svojim starinama i pitao se što bi se sljedede moglo dogoditi.

Epilog U Veneciji, onoj u Limbu, Kornglow i Leonore razgovarali su o Aretinu.

"Pitam se hode li ikad napisati svoju dramu." "Možda i hode. Ali ne stvarnu. Ova - ova u kojoj svake večeri umiremo i svako jutro uskrsnemo. Nadam se da se ne bojiš smrti, ljubavi moja."

"Možda malo. A sutra demo opet biti živi, zar ne?" "Vjerujem u to. Ali smrt de biti kao smrt kada se bude događala."

"Moramo li sada umrijeti?" "Cijela Venecija nodas umire." Čuje se topot kopita. Konjanici u gradu. Mongoli! Kornglow se hrabro bori, ali je proboden kopljem. Mongoli pokušavaju uhvatiti Leonore, ali prebrza je za njih — nije rođen Mongol koji bi bio brži od kderi vilenjaka. Izjurila je na ulicu i skočila u more, otplivala je od grada. Valovi su visoki, zidovi se ruše, Venecija gori. Gleda na trenutak, ali više ne može ostati na površini. Ovo je umiranje po prvi put, i iako je teško, ona zna kako to učiniti. Glava joj nestaje pod valovima.

Azzie je osjetio divovsku ruku kako se steže oko njega. A onda je došla tama. Kad se probudio hladna ruka počivala mu je na čelu. Otvorio je oči.

"Ylith! Što radiš ovdje? Nisam znao da demoni i vještice imaju život nakon smrti."

"I ti i ja smo prilično živi."

Azzie je pogledao oko sebe. Bio je u Prijateljskoj gostionici u Limbu, neutralnom mjestu za duhove Zla i Dobra.

"Što se dogodilo sa svemirom?"

"Zahvaljujudi tebi, Ananke gaje uspjela spasiti. Svi bi ti trebali biti zahvalni, iako se bojim da de dosta ljudi biti bijesno. Savjet Zla razmišlja o ukoru zato što si počeo tu stvar. Alija i dalje marim za tebe. Uvijek du mariti, bojim se."

Uzeo ju je za ruku.

"Kderi Tame", rekao je i lagano se nasmiješio. "Mi smo isti." Kimnula je, nasmiješila se i stegnula mu ruku.

"Znam", rekla je.